FACULTEIT
RECHT EN CRIMINOLOGIE

TERMIJNEN IN VERGUNNINGSPROCEDURES

Aantal woorden: 50.125

Céline Van Thienen
Studentennummer: 01204418

Promotor: Prof. dr. Geert Van Hoorick
Commissaris: Mevr. Lise Vandenhende

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de richting Rechten

Academiejaar: 2017 – 2018

UNIVERSITEIT
GENT

DANKWOORD

"*Lange termijn doelen leiden tot korte termijn frustraties*"

- Ben Tiggelaar

Met dit gepast citaat omtrent termijnen kan de opleiding rechten worden beschreven. Al vanaf de eerste bachelor bestond het voornaamste doel erin het 'diploma rechten' te behalen. Ik heb er al die jaren hard voor gewerkt, maar nu komt het einde in zicht. De rechtenopleiding heeft mij gevormd tot de persoon en juriste die ik nu geworden ben. Ik zie uit naar de toekomst, maar zal met heimwee terugdenken aan mijn jaren op de universiteit die onvergetelijk zijn.

Voor het schrijven van deze masterproef wens ik een aantal personen te danken.

Vooreerst prof. Dr. Geert Van Hoorick. Door zijn enthousiaste manier van lesgeven in de bachelor werd ik warmgemaakt voor deze materie. Ik wil hem dan ook bedanken om mij de kans te geven over een eigen onderwerp te schrijven in het omgevingsrecht en altijd beschikbaar te zijn om mijn vragen te beantwoorden.

Daarnaast wens ik ook Mevr. Lise Vandenhende te bedanken. Bij haar kon ik ook altijd terecht wanneer ik vragen had.

In het bijzonder, mijn ouders om mij gedurende de rechtenopleiding altijd te steunen. Ik ben hen daarvoor dan ook enorm dankbaar.

Mijn broer Philippe, voor het technisch ondersteunen van dit werk als informaticus.

Meester Stijn van Niel Schuuren, voor het leggen van de juiste contacten opdat ik een antwoord zou krijgen op mijn vragen in verband met deze masterproef.

Meester Stephanie Laleeuw en meester Charlotte Bisschop, voor hun steun en voornamelijk de gezellige werkuren op kantoor. Hun begeleiding maakt mij een beter juriste en advocate in spé.

Meester Annelies Maes, voor het aangename telefonisch gesprek en mij een betere kijk te geven op de problematiek omtrent de aanplakking van een vergunning.

De heer Michiel Boodts en de heer Luc Goedertier, voor de tijd te nemen om mijn vragen te beantwoorden.

En tot slot, mijn vrienden en vriendinnen om een luisterend oor te zijn.

Céline Van Thienen

Eke-Nazareth, 15 mei 2018.

(deze masterproef is actueel tot 15 mei 2018)

INHOUDSOPGAVE

DANKWOORD I
INHOUDSOPGAVE III
INLEIDING 1
DEEL I: DE OMGEVINGSVERGUNNING 5
I. Inleiding 5
II. Doel 8
III. Toepassingsgebied 9
IV. Belangrijkste vernieuwingen 12
Afdeling I. Vereenvoudiging en versnelling van de procedure 13
§ 1. De bevoegde overheid 13
§ 2. Twee soorten vergunningsprocedures 16
Afdeling II. Het permanent karakter van de omgevingsvergunning 17
Afdeling III. Administratieve lus 21
V. Het Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning 23
Afdeling I. Inleiding 23
Afdeling II. Inwerkingtreding 24
DEEL II: TERMIJNEN 25
I. Inleiding 25
II. Termijnen ten aanzien van de overheid 25
Afdeling I. Normatieve termijn 26
§ 1. Indeling I: Minimumtermijnen en maximumtermijnen 26
§ 2. Indeling II: De termijn van verval, termijn van orde en de verjaringstermijn 27
§ 3. Indeling III: De beslissingstermijn, de verzendingstermijn en de ontvangsttermijn 38
Afdeling II. Redelijke termijn 41
§ 1. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk bestuur en beginsel van behoorlijk burgerschap. 44
A. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk bestuur 44
B. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk burgerschap 45
§ 2. De redelijke-termijneis van artikel 6.1. EVRM. 48
§ 3. Beoordelingscriteria 49

§ 4. Schending van de redelijke termijn ... 53
Afdeling III. De berekening van de termijnen ... 55
III. Termijnen ten aanzien van de burger ... 63
DEEL III: BESPREKING PROBLEEMPUNTEN ... 64
I. Inleiding ... 64
II. Probleempunt 1: De stilzwijgende vergunning – stilzwijgende beslissing ... 64
Afdeling I. Stilzwijgende milieuvergunning ... 65
Afdeling II. Stilzwijgende stedenbouwkundige vergunning ... 66
Afdeling III. Kritiek op dit systeem ... 68
Afdeling IV. Na de rechtspraak van het Hof van Justitie ... 74
§ 1. Invoering termijn van orde ... 75
§ 2. De jaarlijkse verslagplicht ... 76
§ 3. Gevolg op vlak van de stilzwijgende stedenbouwkundige vergunning ... 78
Afdeling V. De Omgevingsvergunning ... 82
§ 1. Arrest Grondwettelijk Hof van 6 oktober 2016 ... 83
§ 2. Rapportage naleving beslissingstermijnen ... 86
§ 3. Het boetesysteem als alternatief ... 88
III. Probleempunt 2: De aanplakking van een vergunningsbeslissing ... 91
Afdeling I. De aanplakking in het stedenbouwkundig luik ... 91
§ 1. Decreet Ruimtelijke ordening ... 91
§ 2. Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening ... 91
A. Korte schets van het verloop van de aanplakking onder de VCRO ... 93
B. Sanctie bij de niet (correcte) aanplakking ... 95
Afdeling II. De aanplakking in het milieuluik ... 97
Afdeling III. Problemen met betrekking tot de aanplakking onder de VCRO ... 99
§ 1. Het administratief dossier bevatte geen attest van aanplakking en de aanplakking werd niet betwist ... 99
§ 2. Derde-belanghebbende betwistte de aanplakking ... 100
§ 3. De aanvrager had niet aan de gemeente gemeld dat hij tot aanplakking was overgegaan ... 101
§ 4. Het ontbreken van de startdatum in het attest van aanplakking ... 102
§ 5. De verklaring op eer ... 102
A. Wanneer was er sprake van een niet rechtsgeldig attest van aanplakking ... 105
B. Concreet voorbeeld in de praktijk ... 107

Afdeling IV. Mogelijk alternatief: samenwerking met Bpost 109
Afdeling V. De aanplakking in de omgevingsvergunning 111
§ 1. De aanplakking nader omschreven in het Omgevingsvergunningsbesluit 112
§ 2. De administratieve lus 116
§ 3. Oplossing voor bestaande attesten van aanplakking gebaseerd op de verklaring op eer 118
BESLUIT 119
BIBLIOGRAFIE 123
BIJLAGEN 137
Bijlage 1: Omzendbrief Vlaams-Brabant 137
Bijlage 2: Attest van aanplakking o.b.v. verklaring op eer 141
Bijlage 3: Attest van aanplakking met foto's 143

INLEIDING

1. De omgevingsvergunning betreft een zucht van lange adem. Vanuit de ondernemingswereld werd reeds jarenlang gepleit voor vlottere en snellere procedures.[1] Uiteindelijk werd deze vraag in 2014 beantwoord door de aanname van het Decreet betreffende de omgevingsvergunning[2] dat drie jaar later in werking trad.

2. In deze masterproef ligt de klemtoon op termijnen, meer bepaald de verschillende soorten termijnen en de probleempunten omtrent termijnen in vergunningsprocedures die bestonden in de milieu- en stedenbouwwetgeving. Deze probleempunten betreffen de stilzwijgende vergunning/de stilzwijgende beslissing en de aanplakking van de vergunning. Telkens zal hierbij worden besproken waaruit het probleem bestond en of dit probleem is opgelost met de invoering van de omgevingsvergunning. Dit vraagstuk maakt meteen ook de onderzoeksvraag uit van deze masterproef, met name "***Wat waren de probleempunten in de milieu- en stedenbouwwetgeving omtrent termijnen in vergunningsprocedures en werden deze opgelost met de omgevingsvergunning?***"
Een antwoord op deze onderzoeksvraag zal worden gegeven in het besluit van deze masterproef.

3. Om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag, wordt in deze masterproef vooreerst in deel I een korte omschrijving gegeven van de figuur van de omgevingsvergunning die de bestaande verkavelingsvergunning, stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning integreert in één vergunning.[3]

Het doel van deze nieuwe figuur bestond er voornamelijk in <u>meer rechtszekerheid</u> te verschaffen, snellere en vlottere procedures en een betere besluitvorming tot stand te brengen.[4] Hiertoe werden een aantal vernieuwingen ingevoerd zoals het beperken van de procedures tot slechts twee, het toekennen van een

[1] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 7.
[2] Decreet 25 april 2014 betreffende de Omgevingsvergunning, *BS* 23 oktober 2014, 82085.
[3] E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 675; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 5.
[4] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 7; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 1.

permanent karakter aan de omgevingsvergunning en het invoeren van de administratieve lus. Deze vernieuwingen zullen elk afzonderlijk worden besproken in deel I.

In dit deel zal ook kort worden ingegaan op het Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning[5] vermits dit decreet wordt aangewend als voorbeeld in deel II.

4. Daarna volgt in deel II een uiteenzetting van de soorten termijnen in het administratief recht. Hierbij kan een onderverdeling worden gemaakt tussen de termijnen ten aanzien van de overheid en de termijnen ten aanzien van de burger.

Wat betreft de termijnen ten aanzien van de overheid, worden deze opgedeeld in de normatieve termijn en de redelijke termijn waarbij de normatieve termijn nogmaals wordt onderverdeeld in drie indelingen. Zo wordt de normatieve termijn ingedeeld in ten eerste de minimum- en maximumtermijn. Ten tweede in de termijn van verval, de termijn van orde en de verjaringstermijn. Ten derde in de beslissingstermijn, de verzendingstermijn en de ontvangsttermijn.

Na de bespreking van de verschillende soorten termijnen ten aanzien van de overheid, volgt een uiteenzetting van hoe deze termijnen worden berekend.

In de uiteenzetting over de termijn van orde en de berekening van de termijnen, wordt telkenmale verwezen naar de probleempunten die worden besproken in deel III.

5. Vervolgens wordt in deel III een bespreking gegeven van twee probleempunten die bestonden in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening[6] en de milieuwetgeving en waarbij telkens wordt beschreven waaruit het probleem bestond en of hiervoor een oplossing werd voorzien met de nieuwe omgevingsvergunning. Deze twee probleempunten betreffen de stilzwijgende weigering/de stilzwijgende beslissing en de aanplakking van de vergunning.

[5] Decreet 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, *BS* 27 augustus 2014, 64079.
[6] Hierna afgekort 'VCRO'.

6. Wat betreft de stilzwijgende vergunning en de stilzwijgende (weigerings)beslissing maken dit beide technieken uit waarbij met een fictie wordt gewerkt. Met name wordt de overheid bij het verstrijken van een welbepaalde termijn, geacht een beslissing te hebben genomen die positief of negatief is.[7]

Hierbij wordt eerst een omschrijving gegeven van de stilzwijgende milieuvergunning en de stilzwijgende stedenbouwkundige vergunning. Daarna volgt een bespreking van de problematiek die bestond omtrent de stilzwijgende vergunning.

De stilzwijgende milieuvergunning werd namelijk door het Europees Hof van Justitie onverenigbaar bevonden met een aantal richtlijnen. Bijgevolg moest hiervoor een andere oplossing worden gevonden.

Aangezien het procedé van de stilzwijgende vergunning ook bestond in de stedenbouwwetgeving, moest hiervoor ook een oplossing worden gevonden die bestond uit het procedé van de stilzwijgende weigeringsbeslissing.

Vermits ook dit procedé onderuit werd gehaald, ditmaal door de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen[8], wordt er gekeken of hiervoor een betere oplossing werd voorzien met de invoering van de omgevingsvergunning.

7. Inzake de aanplakking van een vergunningsbeslissing wordt vooreerst een omschrijving gegeven van de aanplakking in enerzijds het stedenbouwkundig luik en anderzijds in het milieuluik.

Vervolgens worden enkele problemen besproken in verband met de aanplakking onder de VCRO.

Er bestonden namelijk verschillende problemen omtrent de aanplakking van een stedenbouwkundige vergunningsbeslissing. Vijf van deze problemen worden hierbij besproken, met name de probleempunten waarbij (1) het administratief dossier geen attest van aanplakking bevatte doch de aanplakking hierbij niet werd betwist, (2) de derde-belanghebbende de aanplakking betwistte, (3) de aanvrager de startdatum van de aanplakking niet aan de gemeente had gemeld, (4) de startdatum van de aanplakking ontbrak in het attest van aanplakking en (5) de problematiek rond de verklaring op eer.

---

[7] S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 197.
[8] Hierna ook 'RvVb'.

Het vijfde probleempunt, met name de verklaring op eer krijgt in deze titel een bijzondere aandacht vermits uit de praktijk bleek dat heel wat gemeenten hun taak tot het controleren van de aanplakking niet zelf uitvoerden, maar zich hiervoor in het attest van aanplakking baseerden op de verklaring op eer van de aanvrager.

Tenslotte wordt de aanplakking van een omgevingsvergunning besproken waarbij wordt gekeken hoe deze aanplakking nu is geregeld en of er eventueel een oplossing is voorzien voor de bestaande attesten van aanplakking die louter werden gebaseerd op de verklaring op eer van de aanvrager.

8. Ter afsluiting van deze masterproef wordt een besluit gevormd waarbij een antwoord wordt geformuleerd op de onderzoeksvraag.

DEEL I: DE OMGEVINGSVERGUNNING

I. Inleiding

9. Op 23 februari 2017 trad het Decreet betreffende de omgevingsvergunning[9] van 25 april 2014 in werking, zowat drie jaar na de goedkeuring ervan door het Vlaams parlement.[10]

10. Het begrip omgevingsvergunning wordt gedefinieerd als "*de schriftelijke beslissing van de vergunningverlenende overheid houdende toelating voor een vergunningsplichtig project*".[11]

11. Als nieuwe mijlpaal in het omgevingsrecht integreert de omgevingsvergunning de bestaande verkavelingsvergunning, stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning in één vergunning.[12] Voortaan voorzien het decreet betreffende de omgevingsvergunning en zijn uitvoeringsbesluiten[13] in een nieuwe geïntegreerde procedure voor het bekomen van de vereiste toelating voor het verkavelen van gronden, het uitvoeren van vergunningsplichtige stedenbouwkundige handelingen en/of de exploitatie van een als hinderlijk ingedeelde inrichting.[14]

12. Naar de toekomst toe bestaat ook het doel om de voormalige socio-economische vergunning en de natuurvergunning te integreren in de omgevingsvergunning.[15]

---

[9] Hierna afgekort 'OVD' of 'Omgevingsvergunningsdecreet'.

[10] Decreet 25 april 2014 betreffende de Omgevingsvergunning, *BS* 23 oktober 2014, 82085; B. DE BECKER, "Omgevingsvergunning slechts gedeeltelijk uit de startblokken", *De Juristenkrant* 2017, afl. 345, 3.

[11] Artikel 2, 7° Omgevingsvergunningsdecreet; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 14.

[12] L. DE DEYNE, "De vergunningsproblematiek binnen het hippische recht" in J. ACKAERT, A. DE BECKER, P. FOUBERT, N. TORFS, B. VANHEUSDEN en S. VERBIST (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 102; E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 675; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 5.

[13] In het decreet van 25 april 2014 zijn de procedurebepalingen opgenomen die verder zijn uitgewerkt in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en Provinciale projecten in uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het besluit van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en zijn bijlagen: S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 10.

[14] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 9.

[15] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 112; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 5.

13. Ingevolge de inwerkingtreding van artikel 11, artikel 12, artikel 13 en artikelen 32 tot en met 51 van het Decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid, zal de voormalige socio-economische vergunning in de omgevingsvergunning worden geïntegreerd waardoor deze zal worden beschouwd als de 'omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten'.[16] De ambitie bestond om op 1 januari 2018 de integratie te bekomen van de voormalige socio-economische vergunning in de omgevingsvergunning. Dit doel werd echter niet bereikt aangezien de Vlaamse Regering niet tijdig het uitvoeringsbesluit kon opmaken.[17]

14. De integratie van de natuurvergunning in de omgevingsvergunning, waardoor deze zal worden beschouwd als 'de omgevingsvergunning voor vegetatiewijzigingen', zal samenlopen met de integratie van de socio-economische vergunning in de omgevingsvergunning.[18]

15. Op 8 maart 2018 werd door de Vlaamse Regering de tekst van het wijzigingsbesluit[19] aangenomen waarbij in artikel 80 van dit besluit de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten en voor vegetatiewijzigingen wordt voorzien op 1 augustus 2018.[20]

16. Het OVD kan omschreven worden als een procedureel kaderdecreet waarin voornamelijk procedureaspecten van de vergunningsprocedure worden geregeld.[21] Met deze nieuwe regelgeving wordt echter geen afbreuk gedaan aan de inhoudelijke verplichtingen die zijn vastgesteld bij of krachtens titel IV

---

[16] Decreet 15 juli 2016 betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid, *BS* 15 juli 2016, 4669; W. MOONEN en T. CHRISTIAENS, "Het Decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid: een analyse van de omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten", *TBO* 2017, 302; https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9199; https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9200.

[17] Dit omwille van de verdere procedure (bekrachtiging door de Vlaamse regering, publicatie in het Belgisch Staatsblad) van het ontwerp van het wijzigingsdecreet van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving (de zogenaamde "*codextrein*") dat op 29 november 2017 werd aangenomen: https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9199.

[18] https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9200.

[19] Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving: X, *Omgevingsvergunning kleinhandelsactiviteiten en vegetatiewijzigingen vanaf 1 augustus 2018*, https://www.ruimtelijkeordening.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9212.

[20] Besluit 9 maart 2018 van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 24 april 2018, 35497.

[21] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 175; B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 107.

van de VCRO en titel V van het DABM[22].[23] Gezien de procedures voor het verkrijgen van een vergunning voor stedenbouwkundige handelingen en/of de exploitatie van een als hinderlijk ingedeelde inrichting voortaan zijn opgenomen in het OVD, werden alle procedurebepalingen in de VCRO, Milieuvergunningsdecreet[24] en DABM geschrapt.[25]

17. Uit de lezing van de memorie van toelichting bij het ontwerp van het OVD maakt de omgevingsvergunning een antwoord uit van de Vlaamse regering op de vraag van investerende ondernemingen naar snelle, eenvoudige en rechtszekere, kortom vlottere procedures.[26] Volgens Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege zal de omgevingsvergunning zorgen voor meer rechtszekerheid en een betere besluitvorming.[27]

18. Aanvankelijk werd in het OVD bepaald dat de nieuwe procedures in werken zouden treden één jaar na de datum van de bekendmaking van het OVD in het Belgisch Staatsblad op 23 februari 2017. Omwille van vertragingen bij de opmaak en doorvertaling van het Omgevingsloket[28], werd deze datum niet gehaald.[29] Om deze reden stemde het Vlaams Parlement op 3 februari 2017 in met een regeling tot implementatie van de omgevingsvergunning. Hierdoor trad de nieuwe procedure op Vlaams en Provinciaal niveau inwerking op 23 februari 2017.[30] Op Gemeentelijk niveau ging de nieuwe procedure in principe van start op 23 februari 2017, maar de gemeenten hadden de keuze om aan de Vlaamse minister van Omgeving een uitstel te vragen tot uiterlijk 1 juni 2017.[31] Enkel de gemeenten Dilsen-Stokkem, Herstappe, Langemark-Poelkapelle en Staden kozen ervoor om geen uitstel te vragen. Later stapten ook de gemeente Beersel op

---

[22] Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid: hierna afgekort 'DABM'.
[23] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 175; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 9.
[24] Hierna afgekort 'MVD'.
[25] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 175.
[26] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 7; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 175; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 1.
[27] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 1.
[28] Het Omgevingsloket, of het loket voor omgevingsvergunningen, betreft een vervanging van het loket voor digitale bouwaanvragen. In functie hiervan moesten de lokale besturen hun software afstemmen op het Vlaamse Omgevingsloket, wat niet op tijd gebeurde: S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 15; X, *Overgangsfase 1 januari 2018: van het loket voor digitale aanvragen (DBA) naar het loket voor omgevingsvergunningen (OV)*, https://www.omgevingsloket.be/ (consultatie 23 december 2017).
[29] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 15.
[30] Decreet 3 februari 2017 houdende de nadere regels tot implementatie van de omgevingsvergunning, *BS* 9 februari 2017, 19531; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 15.
[31] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 16.

18 april en de stad Diest op 2 mei over naar het Omgevingsloket.[32] De ambitie van de Vlaamse regering bestond erin om op 1 juni 2017 de omgevingsvergunning in alle andere Vlaamse gemeenten van start te laten gaan. Echter, werd in mei 2017 al duidelijk dat niet alle software klaar zou zijn om op 1 juni 2017 volledig over te stappen naar het Omgevingsloket.[33] Daarom keurde het Vlaams Parlement één week voor de initiële datum van inwerkingtreding een spoeddecreet goed waarbij de algemene invoering van de omgevingsvergunning voor de gemeenten een tweede keer werd uitgesteld tot 1 januari 2018.[34] Op 1 januari 2018 was het langverwachte moment aangebroken en trad de omgevingsvergunning integraal in werking.[35]

II. Doel

19. Voor het doel van het OVD moet worden gekeken naar artikel 3 van dit decreet.[36] Volgens de memorie van toelichting is dit artikel een doelstellingenartikel waarin wordt bepaald dat het decreet een efficiënte, doelgerichte en geïntegreerde vergunningsverlening beoogt die bijdraagt tot de doelstellingen zoals vermeld in artikel 1.1.4 van de VCRO en artikel 5.1.3 van het DABM.[37] [38]

---

[32] B. DE BECKER, "Omgevingsvergunning slechts gedeeltelijk uit de startblokken", *De Juristenkrant* 2017, afl. 345, 3; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 16.

[33] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 15.

[34] Decreet 2 juni 2017 houdende de nadere regels tot implementatie van de omgevingsvergunning, *BS* 22 juni 2017, 67357; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 16; X. BUIJS, S. VERBANCK, *Omgevingsvergunning alsnog uitgesteld tot 1 januari*, http://www.vvsg.be/nieuws/Paginas/geen-uitstel-voor-de-omgevingsvergunning.aspx.

[35] I. LARMUSEAU, T. DE WAELE, P. FLAMEY en A. LUST, "Op het menu: Binge-lezen op de Codex-trein", *TOO* 2017, 287; X, *Omgevingsvergunning ingevoerd in alle gemeenten*, http://www.omgevingsloketvlaanderen.be/omgevingsvergunning-ingevoerd-in-alle-gemeenten.

[36] Artikel 3 Omgevingsvergunningsdecreet.

[37] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 24; A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME, J. VANDE LANOTTE, *Overzicht Belgisch administratief recht*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2017, 629.

[38] Ingevolge artikel 80 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2018 tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, treden artikel 35 van het Decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en artikel 112 van het Decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, in werking waardoor aan artikel 3 OVD wordt toegevoegd: "*3° artikel 4 van het decreet van 15 juli betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid*" en "*4° artikel 6 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende natuurbehoud en het natuurlijk milieu*": artikel 35 Decreet 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid, *BS* 29 juli 2016, 46693; artikel 112 Decreet 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 20 december 2017, 113546; artikel 80 Besluit 9 maart 2018 van de Vlaamse regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 24 april 2018, 35497.

20. De doelstelling vermeld in artikel 1.1.4 VCRO betreft het nastreven van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij ruimte wordt beheerd ten behoeve van de huidige generaties zonder de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang te brengen.[39] Daarnaast voorziet artikel 5.1.3 DABM, vervat onder Titel V "Exploitatie van inrichtingen en activiteiten van erkende personen", in de doelstelling enerzijds om mens en natuur te beschermen tegen onaanvaardbare risico's en hinder afkomstig van de exploitatie van ingedeelde inrichtingen en activiteiten en anderzijds in het instellen van erkenningen voor het uitoefenen van bepaalde functies, opleidingen, het nemen van monsters, uitvoeren van metingen, beproevingen en analyses door rechtspersonen of natuurlijke personen. Daarenboven beoogt deze titel eveneens bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen zoals omgeschreven in artikel 1.2.1 van het DABM en het aanmoedigen van een proces van permanente verbetering bij de exploitatie van ingedeelde inrichtingen en activiteiten.[40]

21. Het gehele OVD moet in het licht van deze doelstellingen worden geïnterpreteerd.[41]

III. Toepassingsgebied

22. Uit de definitie van de omgevingsvergunning, zoals hoger omschreven, blijkt duidelijk dat het OVD niet spreekt over "*vergunningsplichtige handelingen*" zoals de VCRO of "*als hinderlijk ingedeelde inrichtingen*", maar over "*projecten*".[42]

23. Een project wordt door artikel 2, 8° omschreven als "*het geheel van zowel stedenbouwkundige handelingen als de exploitatie van ingedeelde inrichtingen of activiteiten, of minstens een van die elementen, dan wel het verkavelen van gronden, die onderworpen zijn aan de vergunnings- of meldingsplicht, vermeld in artikel 5*".[43]

---

[39] Artikel 1.1.4 VCRO; E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 677.
[40] Artikel 5.1.3 DABM; E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 677; L. LAVRYSEN, *Handboek Milieurecht*, Mechelen, Kluwer, 2016, 526-527.
[41] E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 677.
[42] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 176.
[43] Artikel 2, 8° Omgevingsvergunningsdecreet.

24. Artikel 5 OVD[44] schrijft voor welke projecten onderworpen zijn aan de vergunningsplicht:

- Het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen vermeld in artikel 4.2.1 VCRO
- Het verkavelen van gronden vermeld in artikel 4.2.15 VCRO
- De exploitatie van een als eerste of tweede klasse ingedeelde inrichting of activiteit vermeld in artikel 5.2.1 DABM[45]

Daarnaast stelt artikel 5 OVD ook vast welke projecten onderworpen zijn aan de meldingsplicht:

- Het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen als vermeld in artikel 4.2.2 VCRO
- De exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit van de derde klasse als vermeld in artikel 5.2.1 DABM[46]

Uit dit artikel volgt duidelijk dat in het OVD zelf niet wordt bepaald wanneer een project zoals omschreven in artikel 2, 8°, vergunningsplichtig is. Er wordt enkel verwezen naar de desbetreffende regels in de VCRO en het DABM.[47]

Dit heeft dan ook tot gevolg dat de regeling inzake de vrijgestelde stedenbouwkundige handelingen zoals voorzien in artikel 4.2.3 VCRO van toepassing blijft.[48]

---

[44] Ingevolge artikel 80 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2018 tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, treden artikel 36 van het Decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en artikel 113 van het Decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, in werking waardoor aan artikel 5 OVD twee soorten projecten worden toegevoegd die onderworpen zijn aan de vergunningsplicht, met name vergunningsplichtige kleinhandelsactiviteiten als vermeld in artikel 11 van het decreet van 15 juli betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en vergunningsplichtige wijzigingen van vegetatie, vermeld in artikel 9bis, § 7 en artikel 13, § 4 en § 5, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu: artikel 36 Decreet 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid, *BS* 29 juli 2016, 46693; artikel 113 Decreet 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 20 december 2017, 113546; artikel 80 Besluit 9 maart 2018 van de Vlaamse regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 24 april 2018, 35497.

[45] Artikel 5 Omgevingsvergunningsdecreet; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 176; A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME, J. VANDE LANOTTE, *Overzicht Belgisch administratief recht*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2017, 629.

[46] Artikel 5, 2° Omgevingsvergunningsdecreet; A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME, J. VANDE LANOTTE, *Overzicht Belgisch administratief recht*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2017, 629.

[47] E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 676; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 22.

[48] Het betreft de handelingen die vrijgesteld zijn van stedenbouwkundige vergunningen krachtens het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is en de stedenbouwkundige handelingen die gemeld kunnen worden krachtens het besluit van de Vlaamse Regering

25. Voorts voert het decreet in artikel 6 de verplichting in om over een voorafgaande omgevingsvergunning of meldingsakte te beschikken voor projecten die onderworpen zijn aan de vergunningsplicht inzake ruimtelijke ordening en/of milieu:[49]

> "*Niemand mag zonder voorafgaande omgevingsvergunning een project dat bij of krachtens de decreten, vermeld in artikel 5, is onderworpen aan de vergunningsplicht uitvoeren, exploiteren, verkavelen of een vergunningsplichtige verandering aan doen.*
> *Niemand mag zonder voorafgaande meldingsakte een project dat bij of krachtens de decreten, vermeld in artikel 5, is onderworpen aan meldingsplicht uitvoeren, exploiteren of een meldingsplichtige verandering eraan doen*."[50]

26. Uit de lezing van artikel 5 en artikel 6 kan worden afgeleid dat een omgevingsvergunning vereist is voor een project dat één van de handelingen opgesomd in artikel 5 afzonderlijk bevat, alsook wanneer het project zowel stedenbouwkundige handelingen als de exploitatie van een ingedeelde inrichting/activiteit omvat en deze onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.[51]

27. Wanneer een project stedenbouwkundige handelingen én de exploitatie van een ingedeelde inrichting/activiteit omvat die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, wordt in artikel 18 en artikel 37 de verplichting voorzien om de vergunningsaanvraag in één omgevingsvergunningsdossier aan te vragen.[52] Deze artikelen realiseren het opzet van het OVD, namelijk de integratie van de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning.[53]

---

van 16 juli 2010 betreffende de meldingsplichtige handelingen ter uitvoering van de VCRO. Deze beide besluiten werden door de Vlaamse Regering gewijzigd met het wijzigingsbesluit van 15 juli 2016: art. 4.2.3 VCRO; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 176; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 22.

[49] E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 677; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 21.

[50] Artikel 6 Omgevingsvergunningsdecreet.

[51] E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 677; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 176.

[52] Artikel 18 en artikel 37 Omgevingsvergunningsdecreet; E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 677.

[53] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 182.

28. Het begrip "*onlosmakelijk met elkaar verbonden*" wordt in de memorie van toelichting verklaard aan de hand van enkele voorbeelden. Zo wordt ondermeer het voorbeeld gegeven van de vergunningsaanvraag van een zwembad. Hierbij zijn de stedenbouwkundige handelingen voor het oprichten van het gebouw onlosmakelijk verbonden met de exploitatie van de inrichtingen en activiteiten.[54] Hieruit kan worden afgeleid dat het begrip "*onlosmakelijk met elkaar verbonden*" zo moet worden begrepen dat de beoordeling van de stedenbouwkundige handelingen van het project en de beoordeling van de exploitatie van hinderlijke activiteiten/inrichtingen zodanig met elkaar verbonden moeten zijn dat ze voor het doel van de aanvraag, met name het verkrijgen van een geïntegreerde omgevingsvergunning, niet afzonderlijk mogen worden gemaakt.[55]

29. Voor projecten die niet onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn stelt de memorie van toelichting dat men hiervoor toch fasegewijs vergunningen kan aanvragen of een verandering of aanpassing van de omgevingsvergunning van een vergund project kan aanvragen.[56]

30. Artikel 7 van het OVD bepaalt dat de omgevingsvergunning geldt als aktename voor het deel van het project dat meldingsplichtig is, indien het vergunningsplichtige project zowel vergunningsplichtige als meldingsplichtige onderdelen bevat.[57] Ingeval de omgevingsvergunning uitdrukkelijk of stilzwijgend wordt geweigerd zal de aktename volgens artikel 34 worden geacht zonder voorwerp te zijn.[58] Wenst de aanvrager desalniettemin de gemelde onderdelen van het project uit te voeren, dan zal hij hiervoor een nieuwe afzonderlijke melding moeten indienen.[59]

IV. Belangrijkste vernieuwingen

31. De omgevingsvergunning is op verschillende vlakken vernieuwend. Enkele van deze nieuwigheden worden onder deze titel besproken. Zo werd het aantal procedures beperkt tot twee, namelijk de gewone procedure en de vereenvoudigde procedure. Daarnaast verkreeg de omgevingsvergunning, in tegenstelling tot de vroegere regelgeving, een permanent karakter. Aan dit permanent karakter zijn echter wel enkele

[54] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 35.
[55] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 183.
[56] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 677; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 183.
[57] Artikel 7 Omgevingsvergunningsdecreet.
[58] Artikel 34 Omgevingsvergunningsdecreet.
[59] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 177.

uitzonderingen verbonden. Tenslotte werd ook de administratieve lus ingevoerd die het mogelijk maakt om onregelmatigheden tijdens de vergunningsprocedure te herstellen.

Afdeling I. Vereenvoudiging en versnelling van de procedure

§ 1. De bevoegde overheid

32. Voor het bepalen van de bevoegde vergunningverlenende overheid is niet langer de aard van de aanvrager (wie) bepalend,[60] maar wel de aard en de omvang van het voorwerp van de aanvraag.[61]

33. Tot het bepalen van de bevoegde overheid **in eerste administratieve aanleg** werd door de Vlaamse Regering een lijst opgesteld[62] met limitatief aangewezen projecten waarvoor de deputatie of de Vlaamse Regering bevoegd is om een beslissing te nemen, respectievelijk de 'Provinciale' of de 'Vlaamse projecten' genoemd.[63]

Komt een project niet voor op één van deze lijsten, dan moet de indelingslijst die de verschillende ingedeelde inrichtingen of activiteiten indeelt in klassen, worden geraadpleegd.[64]

34. In alle andere gevallen zal het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het project gelegen is, bevoegd zijn om een beslissing te nemen.[65]

35. Indien het project gelegen is op het grondgebied van twee of meer gemeenten, en het college van burgemeester en schepenen bevoegd is, dan zal de deputatie bevoegd zijn om een beslissing te nemen. Ingeval het project gelegen is op het grondgebied van twee of meer provincies, en het college van

---

[60] Vóór de inwerkingtreding van het Omgevingsvergunningsdecreet werd in de VCRO een bijzondere vergunningsprocedure (in eerste administratieve aanleg) toegepast voor alle aanvragen van publiekrechtelijke personen: B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 131.

[61] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 113; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 25.

[62] Besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en Provinciale projecten in uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

[63] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 25.

[64] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 26.

[65] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 26.

burgemeester en schepenen of de deputatie volgens de regels bevoegd zou zijn, dan zal de Vlaamse Regering bevoegd zijn om een beslissing te nemen.[66]

36. Voortaan zal de vergunningsaanvraag in eerste administratieve aanleg worden ingediend bij:[67]

1. De Vlaamse regering of de gewestelijke omgevingsambtenaar[68] voor aanvragen van en veranderingen aan:
   a. Vlaamse projecten,
   b. De projecten die uitsluitend mobiele of verplaatsbare inrichtingen of activiteiten omvatten over twee of meer provincies,
   c. Voor projecten gelegen op het grondgebied van twee of meer provincies,
   d. Voor projecten waarvoor in principe de deputatie bevoegd is maar waarbij voldaan is aan twee voorwaarden;
      1) Voor het project is een milieueffectrapport opgesteld en er is geen ontheffing van de rapportageverplichting verkregen;
      2) De deputatie is de initiatiefnemer en aanvrager van het project.[69] [70]

[66] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 26.

[67] Artikel 15 Omgevingsvergunningsdecreet bepaalt welke overheid bevoegd is om kennis te nemen van vergunningsaanvragen en daarover een beslissing te nemen. Artikel 19 Omgevingsvergunningsbesluit (Besluit 27 november 2015 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2016, 13390: hierna afgekort 'OVB' of 'Omgevingsvergunningsbesluit') bepaalt dat de aanvraag ook bij deze overheid moet worden ingediend: artikel 15 Omgevingsvergunningsdecreet; artikel 19 Omgevingsvergunningsbesluit; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 177.

[68] De gewestelijke omgevingsambtenaar is een nieuwe vergunningverlenende overheid die door het Omgevingsvergunningsbesluit in het leven is geroepen en zich situeert op het Vlaamse niveau: B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 113.

[69] Gezien de aard van de aanvrager niet langer bepalend is om de bevoegde vergunningverlenende overheid te bepalen, werd de bijzondere vergunningsprocedure in de VCRO opgeheven. Daarom is het mogelijk dat de vergunningverlenende overheid haar eigen aanvraag beoordeelt. Om dit te vermijden werd deze uitzondering aan het OVD toegevoegd ingevolge de implementatie van de project-MER-richtlijn en de "no conflict of interest"-bepaling van deze richtlijn: Richtlijn 2014/52/EU EP en Raad 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 26-27.

[70] K. VANHERCK, F. VAN ACKER en P. VANSANT, "Nieuwigheden in het kader van de omgevingsvergunning" in G. VAN HOORICK en P. VANSANT (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2015*, Mechelen, Kluwer, 2014, 846; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 28.

2. De deputatie voor aanvragen en veranderingen aan:
    a. De provinciale projecten,
    b. De projecten die uitsluitend mobiele of verplaatsbare inrichtingen of activiteiten omvatten over twee of meer gemeenten in hun provincie,
    c. De projecten die in de eerste klasse ingedeelde inrichtingen of activiteiten omvatten die noch een Vlaams noch een gemeentelijk project of een onderdeel van een van beiden zijn,
    d. De projecten gelegen op het grondgebied van twee of meer gemeenten,
    e. De projecten waarvoor in principe het college van burgemeester en schepenen bevoegd is indien voldaan is aan twee voorwaarden;
        1) Voor het project is een milieueffectrapport opgesteld en er is geen ontheffing van de rapportageverplichting verkregen;
        2) Het college van burgemeester en schepenen is de initiatiefnemer en aanvrager van het project.[71] [72]

3. Het college van burgemeester en schepenen bevoegd voor:
    a. De gemeentelijke projecten,
    b. Andere gevallen dan waarvoor de Vlaamse Regering of de deputatie bevoegd is.[73]

37. De bevoegde overheden om uitspraak te doen **in laatste administratieve aanleg** over beroepen tegen uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissingen, zijn de Vlaamse Regering en de deputatie.[74]

---

[71] Gezien de aard van de aanvrager niet langer bepalend is om de bevoegde vergunningverlenende overheid te bepalen, werd de bijzondere vergunningsprocedure in de VCRO opgeheven. Daarom is het mogelijk dat de vergunningverlenende overheid haar eigen aanvraag beoordeelt. Om dit te vermijden werd deze uitzondering aan het OVD toegevoegd ingevolge de implementatie van de project-MER-richtlijn en de "no conflict of interest"-bepaling van deze richtlijn: Richtlijn 2014/52/EU EP en Raad 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 26-27.

[72] K. VANHERCK, F. VAN ACKER en P. VANSANT, "Nieuwigheden in het kader van de omgevingsvergunning" in G. VAN HOORICK en P. VANSANT (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2015*, Mechelen, Kluwer, 2014, 846; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 28.

[73] K. VANHERCK, F. VAN ACKER en P. VANSANT, "Nieuwigheden in het kader van de omgevingsvergunning" in G. VAN HOORICK en P. VANSANT (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2015*, Mechelen, Kluwer, 2014, 847; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 29.

[74] Artikel 52 Omgevingsvergunningsdecreet.

De Vlaamse Regering is bevoegd om te oordelen over beroepen ingesteld tegen een beslissing van de deputatie van de provincie.[75]

De deputatie is bevoegd om te oordelen over beroepen ingesteld tegen een beslissing van het college van burgemeester en schepenen. Dit zal de deputatie zijn van de provincie waarin de gemeente gelegen is.[76]

§ 2. Twee soorten vergunningsprocedures

38. Het OVD voorziet in artikel 17 in twee onderscheiden procedures in eerste administratieve aanleg, met name een gewone procedure en een vereenvoudigde procedure.[77]

De gewone procedure is de standaardprocedure voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning en zal worden toegepast op alle aanvragen die niet volgens de vereenvoudigde procedure kunnen worden behandeld.[78]

De vereenvoudigde procedure is een uitzonderingsprocedure en zal zoals aangegeven enkel van toepassing zijn in de bijzonder aangeduide situaties van artikel 17, § 2 OVD.[79]

39. Volgens de memorie van toelichting heeft het beperken van het aantal vergunningsprocedures tot doel de transparantie van de regelgeving te verhogen.[80]

---

[75] E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 683; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 31.

[76] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 31.

[77] Artikel 17 Omgevingsvergunningsdecreet; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 180; B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 116; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 49.

[78] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 181; B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 116; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 49.

[79] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 191.

[80] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 16; I. OPDEBEEK en S. DE SOMER, "Recente ontwikkelingen in het omgevingsrecht: analyse en bedenkingen vanuit de principes van good governance als metawaarden van het bestuursrecht" in J. ACKAERT, A. DE BECKER, P. FOUBERT, N. TORFS, B. VANHEUSDEN en S. VERBIST (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 173.

Afdeling II. Het permanent karakter van de omgevingsvergunning

40. Een belangrijke vernieuwing betreft de duurtijd van de omgevingsvergunning. Ingevolge artikel 68 van het OVD geldt de omgevingsvergunning voor onbepaalde duur.[81]

41. De onbepaalde duurtijd was reeds het uitgangspunt bij de stedenbouwkundige vergunning, maar was niet het geval voor de milieuvergunning die slechts voor een termijn van maximaal 20 jaar kon worden verleend.[82] Na deze bepaalde termijn moest steeds een hernieuwing van de milieuvergunning worden aangevraagd.[83]

42. Voortaan verkrijgt de omgevingsvergunning een permanent karakter. Dit wordt noodzakelijk geacht om een echte integratie van de altijddurende stedenbouwkundige en de tijdelijke milieuvergunning te realiseren.[84]

43. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan de vergunningverlenende overheid een omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk voor een bepaalde duur toekennen.[85] Deze gevallen worden in het OVD onder het tweede lid van artikel 68 limitatief opgesomd:

1. op verzoek van de vergunningsaanvrager;
2. voor projecten die uitsluitend tijdelijke inrichtingen of activiteiten omvatten, vermeld in artikel 5.2.1, § 2, tweede lid, van het DABM;
3. als de exploitatie betrekking heeft op een grondwaterwinning of een ontginning;
4. als een omgevingsvergunning op proef noodzakelijk is;
5. met het oog op een herlokalisatie van de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit die niet verenigbaar is met de ruimtelijke bestemming;

---

[81] Artikel 68 Omgevingsvergunningsdecreet.

[82] E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 687; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 141.

[83] K. VANHERCK, F. VAN ACKER en P. VANSANT, "Nieuwigheden in het kader van de omgevingsvergunning" in G. VAN HOORICK en P. VANSANT (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2015*, Mechelen, Kluwer, 2014, 843; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 141.

[84] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 128.

[85] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 141.

6. als met toepassing van artikel 4.4.4 of 4.4.23 van de VCRO een omgevingsvergunning voor bepaalde duur mogelijk wordt geacht voor een project dat in strijd is met een stedenbouwkundig voorschrift;
7. om rekening te kunnen houden met:
   a) de localiseerbare gebiedsspecifieke ontwikkelingsperspectieven opgenomen in een voorafgaande aan de indiening van de aanvraag om omgevingsvergunning definitief vastgesteld ruimtelijke structuurplan;
   b) de stedenbouwkundige voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan;
8. voor constructies die door de aard ervan een tijdelijk karakter hebben;
9. voor veranderingen van de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit waarvoor de initiële omgevingsvergunning voor een bepaalde duur is verleend.[86]

44. Indien een omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk voor een bepaalde duur is verleend, bestaat de mogelijkheid de hernieuwing hiervan aan te vragen.[87] In kader van zo een hernieuwing kan een omgevingsvergunning die aanvankelijk voor een bepaalde duur werd toegekend, voor onbepaalde duur worden verleend.[88]

45. De hernieuwing kan volgens de eerste paragraaf van artikel 70 OVD ten vroegste 24 maanden voor de einddatum van de omgevingsvergunning worden aangevraagd.[89]

Wanneer de vergunningsaanvraag ten minste 12 maanden voor de einddatum van een omgevingsvergunning van bepaalde duur wordt ingediend, mag de stedenbouwkundige handeling in stand worden gehouden of mag de ingedeelde inrichting of activiteit verder worden geëxploiteerd na de einddatum in afwachting van een definitief beslissing over de vergunningsaanvraag.[90]

---

[86] Artikel 68, lid 2 Omgevingsvergunningsdecreet.
[87] Artikel 70 Omgevingsvergunningsdecreet.
[88] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 130.
[89] Artikel 70, § 1 Omgevingsvergunningsdecreet; E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 688; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 198; B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 130; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 143.
[90] Artikel 70, § 1, lid 2 Omgevingsvergunningsdecreet; E. RENTMEESTERS, "Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?", *TMR* 2015, afl. 6, 688; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 198; B. SCHELSTRAETE, M.

46. De tweede paragraaf van artikel 70 OVD voorziet in een afwijking van de eerste paragraaf en stelt dat een omgevingsvergunning voor de verdere exploitatie vroeger dan 24 maanden voor de einddatum van de omgevingsvergunning kan worden aangevraagd indien de hernieuwing kadert in een overname door een andere exploitant of in een belangrijke verandering door dezelfde exploitant.[91]

47. Volgens de derde paragraaf van artikel 70 OVD kan de bevoegde overheid de omgevingsvergunning voor een tijdelijke inrichting of activiteit als vermeld onder artikel 5.1.1, 11° DABM slechts eenmaal verlengen voor maximaal dezelfde duur als die van de initiële omgevingsvergunning.[92]

48. Tenslotte voorziet het OVD in een overgangsregeling waarbij bestaande milieuvergunningen die na 10 september 2002 werden aangevraagd en werden verleend voor een maximumtermijn van 20 jaar, een omgevingsvergunning van onbepaalde duur kunnen worden. Hiertoe dient te worden voldaan aan de cumulatieve voorwaarden opgesomd onder artikel 390 OVD.[93] Ingeval niet aan deze voorwaarden kan worden voldaan, dan kan alsnog de gewone vergunningsprocedure worden gevolgd om de milieuvergunning met een tijdelijk karakter om te zetten naar een omgevingsvergunning van bepaalde duur.[94]

49. Ter compensatie van de onbepaalde duur van een omgevingsvergunning werden in het OVD een aantal flankerende maatregelen ingevoerd. Deze maatregelen werden door de decreetgever voorzien om het niveau van bescherming van de mens en het leefmilieu te vrijwaren en de inspraakmogelijkheden van de bevolking over een exploitatie niet te verminderen.[95]

STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 131; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 143.

[91] Artikel 70, § 2 Omgevingsvergunningsdecreet; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 198.

[92] Artikel 70, § 3 Omgevingsvergunningsdecreet; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 144.

[93] Artikel 390 Omgevingsvergunningsdecreet; B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 132; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 147.

[94] S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 147.

[95] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 131; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 141.

Een eerste flankerende maatregel betreft een evaluatiesysteem (algemene en specifieke evaluatie) waaraan de exploitatie wordt onderworpen. In dit geval kan men komen tot een bijstelling van de in de omgevingsvergunning opgelegde milieuvoorwaarden.[96]

Een tweede flankerende maatregel betreft de mogelijkheid voor het betrokken publiek, de leidend ambtenaar van de adviesinstanties en de bevoegde vergunningverlenende overheid om op het einde van elke exploitatieperiode van 20 jaar hun gemotiveerde opmerkingen te formuleren omtrent de verdere exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit. Deze opmerkingen kunnen leiden tot het opstarten van een procedure over het bijstellen van de omgevingsvergunning, hetgeen kan leiden tot een wijziging van de opgelegde milieuvoorwaarden, het beperken van het voorwerp of het beperken van de duur van de omgevingsvergunning voor die exploitatie.[97]

50. In april 2015 werden tegen het omgevingsvergunningsdecreet verscheidene beroepen aangetekend bij het Grondwettelijk Hof. Volgens de beroepsindieners was ondermeer het permanent karakter van de omgevingsvergunning onaanvaardbaar. Het Hof oordeelde dat het principe van het permanent karakter van de omgevingsvergunning niet onvoorwaardelijk is aangezien werd voorzien in twee flankerende maatregelen waardoor er geen sprake kan zijn van een aanzienlijke achteruitgang in het beschermingsniveau van het leefmilieu. Om deze reden achtte het Hof deze regeling dan ook grondwettelijk.[98]

---

[96] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 131; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 141.

[97] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 131; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 141-142.

[98] B. VANHEUSDEN, "Omgevingsvergunningsdecreet is grotendeels grondwettig", *De juristenkrant* 2016, afl. 336, 2; B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de Notariële praktijk", *T. Not.* 2017, afl. 2, 131.

Afdeling III. Administratieve lus

51. Een derde vernieuwing betreft de invoering in het OVD van de administratieve lus. Hierdoor krijgt de bevoegde overheid de mogelijkheid om een onregelmatigheid die tijdens de vergunningsprocedure is opgetreden en die kan leiden tot een vernietiging van de beslissing, te herstellen, tenzij dit een kennelijke schending meebrengt van de rechten van belanghebbende derden.[99]

52. De bevoegde overheid, met name de overheid die is gevat om in het dossier een beslissing te nemen over de vergunningsaanvraag en/of het beroep, verkrijgt deze mogelijkheid zowel in eerste aanleg als in beroep en wordt voorzien in artikel 13 van het OVD.[100]

53. Wanneer de overheid een onregelmatigheid vaststelt, kan ze deze herstellen door een nieuw openbaar onderzoek te bevelen en/of het advies van de omgevingsvergunningscommissie of de adviezen, vermeld in artikel 24, 42 of 59 OVD, alsnog, dan wel een tweede keer in te winnen.[101]
Door het toepassen van de administratieve lus is het mogelijk om aan de vergunningsaanvraag wijzigingen aan te brengen.[102] Hierdoor moet ook artikel 30 OVD in acht worden genomen. Volgens dit artikel moet het herstel van de onregelmatigheid afgetoetst worden aan de vraag of het herstel enerzijds geen afbreuk doet aan de bescherming van de mens, het milieu en de goede ruimtelijke ordening, en anderzijds ook geen kennelijke schending van de rechten van derden of van de aanvrager teweeg brengt.[103] Of de overheid desgevallend kan overgaan tot herstel, zal afhankelijk zijn van het antwoord op deze vraag.[104]

---

[99] Artikel 30 OVD; D. DEVOS, "De procedures in het decreet betreffende de omgevingsvergunning: milieuvergunning en stedenbouwkundige vergunning verenigd", in B. VANHEUSDEN (ed.), *De omgevingsvergunning. Een eerste analyse*, Brugge, Die Keure, 2015, 27; L. LAVRYSEN, *Handboek Milieurecht*, Mechelen, Kluwer, 2016, 647; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2018, 57.
[100] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 29-30; Artikel 13 Omgevingsvergunningsdecreet; B. VANHEUSDEN, "De moeizame start van de bestuurlijke lus en de administratieve lus: wie durft er nog lussen?" in J. ACKAERT, A. DE BECKER, P. FOUBERT, N. TORFS, B. VANHEUSDEN en S. VERBIST (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 201.
[101] Artikel 13 Omgevingsvergunningsdecreet; D. DEVOS, "De procedures in het decreet betreffende de omgevingsvergunning: milieuvergunning en stedenbouwkundige vergunning verenigd", in B. VANHEUSDEN (ed.), *De omgevingsvergunning. Een eerste analyse*, Brugge, Die Keure, 2015, 27; L. LAVRYSEN, *Handboek Milieurecht*, Mechelen, Kluwer, 2016, 647.
[102] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 189.
[103] Artikel 30 Omgevingsvergunningsdecreet; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 189.
[104] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 189.

54. Voor het vaststellen van de onregelmatigheid zijn er in artikel 13 OVD geen procedurevoorschriften voorzien. Er wordt enkel in de artikelen 32, § 2, 2° en 66, § 2, 2° OVD bepaald dat ingeval toepassing wordt gemaakt van de administratieve lus, de beslissingstermijn waarover de bevoegde overheid beschikt tot het nemen van een beslissing over een vergunningsaanvraag van rechtswege eenmalig wordt verlengd met zestig dagen of dertig dagen.[105]

55. De memorie van toelichting bij het OVD geeft ondermeer als voorbeeld van een onregelmatigheid die kan leiden tot een vernietiging van de beslissing, de niet correcte bekendmaking van de vergunningsaanvraag.[106] Zo kan de overheid door middel van de administratieve lus tegemoetkomen aan klachten in verband met de geldigheid van de aanplakking.[107] De problematiek i.v.m. de aanplakking zal verder worden besproken in deel III.

56. Indien de onregelmatigheid niet kan worden hersteld vóór het verstrijken van de verlengde beslissingstermijn, dan zal op grond van de memorie van toelichting de stilzwijgende beslissing volgen.[108] De stilzwijgende beslissing zal verder worden besproken in deel III.

---

[105] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 30; Artikelen 32, § 2, 2° en 66, § 2, 2° Omgevingsvergunningsdecreet.
[106] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 29-30.
[107] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 29-30; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 189.
[108] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 30.

V. Het Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

Afdeling I. Inleiding

57. Op dezelfde dag van aanname van het Omgevingsvergunningsdecreet, werd het Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning aangenomen. [109] [110]

58. Met het Omgevingshandhavingsdecreet streeft de decreetgever ernaar de handhavingsregels in het ruimtelijke ordeningsrecht en het milieurecht op elkaar af te stemmen.[111] In tegenstelling tot het Omgevingsvergunningsdecreet, koos de decreetgever niet voor een ééngemaakt procedureel kader op vlak van de handhaving.[112] Zowel op inhoudelijk als procedureel vlak zal de handhaving worden geregeld door onderscheiden regelgevingen, namelijk door de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid.[113] Deze beide regelgevingen blijven naast elkaar bestaan maar door de aanname van het Omgevingshandhavingsdecreet wordt het gehele handhavingsluik in de VCRO hervormd naar het voorbeeld van het DABM.[114] Het DABM zelf blijft, op enkele details na, onverlet.[115]

---

[109] Hierna 'Omgevingshandhavingsdecreet'.

[110] Decreet 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, *BS* 27 augustus 2014, 64079; B. VAN WEERDT, "Het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning: nieuwe informatieverplichtingen en aansprakelijkheden voor de notaris", *Nieuwsbrief Notariaat* 2016, afl. 14, 1.

[111] B. VAN WEERDT, "Het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning: nieuwe informatieverplichtingen en aansprakelijkheden voor de notaris", *Nieuwsbrief Notariaat* 2016, afl. 14, 1.

[112] G. DEBERSAQUES en A. DE BACKER, "Het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning: een eerste verkennende analyse", *TROS* 2015, 21-22; P. VANSANT, "Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (vooruitblik)", in I. LEENDERS, V. TOLLENAERE, P. VAN ASSCHE, O. COOPMAN, K. VANHERCK, F. VAN ACKER, G. DE WOLF, L. JOPPEN, P. VANSANT, J. VAN DEN BERGHE (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2017*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 879.

[113] P. VANSANT, "Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (vooruitblik)", in I. LEENDERS, V. TOLLENAERE, P. VAN ASSCHE, O. COOPMAN, K. VANHERCK, F. VAN ACKER, G. DE WOLF, L. JOPPEN, P. VANSANT, J. VAN DEN BERGHE (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2017*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 879.

[114] P. DE SMEDT, "Vlaamse stedenbouwhandhaving. Eerste beschouwingen bij het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning – deel 1", *NJW* 2015, 131; B. VAN WEERDT, "Het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning: nieuwe informatieverplichtingen en aansprakelijkheden voor de notaris", *Nieuwsbrief Notariaat* 2016, afl. 14, 1.

[115] P. VANSANT, "Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (vooruitblik)", in I. LEENDERS, V. TOLLENAERE, P. VAN ASSCHE, O. COOPMAN, K. VANHERCK, F. VAN ACKER, G. DE WOLF, L. JOPPEN, P. VANSANT, J. VAN DEN BERGHE (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2017*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 879.

59. De hervorming van het handhavingsluik in de VCRO is zelfs zo verregaand dat de huidige Titel VI van de VCRO volledig wordt vervangen met Titel XVI van het DABM als inspiratiebron.[116] Deze ingreep was noodzakelijk aangezien het handhavingsluik van de VCRO nog steeds in hoofdlijnen teruggaat op de Stedenbouwwet van 1962, terwijl het DABM een moderner handhavingsluik bevat. Hierdoor dreigde voor dezelfde eengemaakte vergunning een handhaving met twee snelheden te ontstaan.[117]

Afdeling II. Inwerkingtreding

60. Voor de inwerkingtreding van het nieuwe handhavingsstelsel werd geen koppeling gemaakt met de inwerkingtreding van het Omgevingsvergunningsdecreet. [118]

61. Ongeveer vier jaar later, na de initiële goedkeuring van het decreet, werd door de Vlaamse Regering op 9 februari 2018 "*het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving van de ruimtelijke ordening en tot wijziging en opheffing van diverse besluiten*" definitief goedgekeurd.[119]

Dit besluit bepaalde dat op 1 maart 2018 zowel het Omgevingshandhavingsdecreet van 25 april 2014 als het besluit zelf in werking zouden treden, wat ook effectief gebeurde op die datum.[120]

---

[116] P. DE SMEDT, "Vlaamse stedenbouwhandhaving. Eerste beschouwingen bij het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning – deel 1", *NJW* 2015, 131; B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de notariële praktijk", *T. Not*. 2017, 142.

[117] P. VANSANT, "Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (vooruitblik)", in I. LEENDERS, V. TOLLENAERE, P. VAN ASSCHE, O. COOPMAN, K. VANHERCK, F. VAN ACKER, G. DE WOLF, L. JOPPEN, P. VANSANT, J. VAN DEN BERGHE (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2017*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 879.

[118] P. DE SMEDT, "Vlaamse stedenbouwhandhaving. Eerste beschouwingen bij het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning – deel 1", *NJW* 2015, 132.

[119] Besluit 9 februari 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving van de ruimtelijke ordening en tot wijziging en opheffing van diverse besluiten, *BS* 28 februari 2018, 17798.

[120] Artikel 51 Besluit 9 februari 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving van de ruimtelijke ordening en tot wijziging en opheffing van diverse besluiten, *BS* 28 februari 2018, 17798.

DEEL II: TERMIJNEN

I. Inleiding

62. Termijnen vervullen een belangrijke plaats in het recht doordat op deze manier een houvast wordt verkregen op het tijdsverloop in het recht.[121]

63. Wanneer men een termijn niet vanuit een juridisch oogpunt gaat bekijken, dan wordt door Van Dale verschillende betekenissen gegeven aan het begrip 'termijn'. Enkel de eerste twee betekenissen zijn in kader van deze masterproef van belang.

> *" 1. bepaald, m.n. vooraf vastgesteld tijdstip waarop iets zal of moet gebeuren of gebeurd moet zijn 2. begrensde tijdruimte, tijdperk of periode van bep. duur, m.n. periode die voor zekere zaak, het gebeuren of verrichten van iets geldt".*[122]

II. Termijnen ten aanzien van de overheid

64. Het overheidshandelen is op twee manieren termijngebonden. Enerzijds kan men de termijnen waaraan het overheidsoptreden is gebonden, indelen naargelang de bron van de termijnstelling. M.a.w. door wie wordt de termijn aan de overheid opgelegd? Anderzijds kan men de termijnen indelen naargelang de aard van de termijn.[123]

65. Bij de indeling van de termijnen naargelang **de bron van de termijnstelling** kan een verder onderscheid worden gemaakt. Ten eerste kunnen de termijnen voorgeschreven zijn door een norm, namelijk de normatieve termijnstelling. Verder kunnen de termijnen ook voortvloeien uit het zorgvuldigheidsbeginsel. Tenslotte kunnen deze termijnen ook worden opgelegd door een rechterlijke uitspraak, door de burger of door een andere administratieve overheid.[124]

---

[121] W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 11.
[122] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 79; Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse taal, 2017, https://www.vandale.nl/zoeken/zoeken.do (consultatie 27 oktober 2017).
[123] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 77.
[124] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 77.

66. Onder de indeling van de termijnen naargelang **de aard van de termijnstelling**, kan een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds de precieze termijnen waarvan de duur onmiddellijk kenbaar is, met name de bepaalde termijn, en anderzijds de vage termijnen die nader dienen te worden ingevuld door de rechter, met name de bepaalbare termijnen. De redelijke termijn die verder wordt besproken, wordt gezien als zo een nader te bepalen, vage termijn.[125]

Afdeling I. Normatieve termijn

67. Wanneer een norm een precieze termijn die een welbepaalde tijdsperiode afbakent oplegt aan de overheid die deze termijn moet naleven bij het uitoefenen van haar bevoegdheid, spreekt men van een normatieve termijn.[126]

68. De normatieve termijnen worden verder onderverdeeld in drie indelingen. De eerste indeling bestaat uit de minimum- en de maximumtermijnen. De tweede indeling bestaat uit de termijnen van orde, de termijnen van verval en de verjaringstermijnen. Deze termijnen worden van elkaar onderscheiden naargelang de kenmerken van de termijnen en de gevolgen die worden gehecht aan de overschrijding ervan. Men kan deze termijnen ook onderscheiden naargelang hun strakheid of soepelheid. De derde indeling bestaat uit de beslissingstermijnen, de verzendingstermijnen en de ontvangsttermijnen. Deze termijnen worden ingedeeld naargelang wat van de overheid wordt verwacht tijdens deze termijnen.[127]

§ 1. Indeling I: Minimumtermijnen en maximumtermijnen

69. De minimumtermijn heeft als doel te vermijden dat de overheid overhaaste beslissingen zou nemen. Daarentegen beoogt de maximumtermijn een ander doel te bereiken. De maximumtermijn wordt opgelegd om enerzijds het handelen van de overheid aan een termijn te binden opdat de overheid haar rechtsplicht om te handelen zou respecteren en anderzijds om rechtszekerheid te creëren.[128]

---

[125] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 77 -78.
[126] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 78; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 99; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 11.
[127] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 101; I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 78-79.
[128] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 101.

§ 2. Indeling II: De termijn van verval, termijn van orde en de verjaringstermijn

70. Een **termijn van verval**[129] betreft een termijn, voorgeschreven door een normatieve bepaling, waarbinnen een administratieve overheid een bevoegdheid moet uitoefenen op straffe van verval van die bevoegdheid.[130]

71. Bij overschrijding van de vervaltermijn verliest de overheid haar bevoegdheid om een beslissing te nemen.[131] Indien toch een beslissing wordt genomen na deze termijn, dan zal deze worden vernietigd door de Raad van State[132].[133] Het is dan ook voor de overheid verboden om alsnog, na de vernietiging van de vorige beslissing die werd genomen buiten de termijn, een nieuwe beslissing te nemen.[134]

72. Bij wijze van voorbeeld kunnen de beslissingstermijnen in de stedenbouwreglementering, zowel in eerste administratieve aanleg als in graad van administratief beroep, aangehaald worden. De beslissingstermijnen waarover de vergunningverlenende bestuursorganen beschikken in de VCRO en in het decreet betreffende de Omgevingsvergunning, zijn vervaltermijnen.[135]

Het reeds opgeheven artikel 4.7.18 VCRO omtrent de vergunningsbeslissing in eerste administratieve aanleg schreef voor dat:

> *"§ 1. Het college van burgemeester en schepenen neemt over de vergunningsaanvraag een beslissing binnen een vervaltermijn van (…)*
> *§ 2. Indien geen beslissing wordt genomen binnen de vervaltermijn, vermeld in § 1, wordt de aanvraag geacht afgewezen te zijn."*[136]

---

[129] Of 'vervaltermijnen'.
[130] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 79; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 12; G. VAN HOORICK, *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 58.
[131] RvS 12 november 2008, nr. 187.846; RvS 7 februari 2013, nr. 222.423; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 12
[132] Hierna afgekort 'RvS'.
[133] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 79; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 12.
[134] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 103.
[135] A. MAES, "Dwingende beslissingstermijnen in de VCRO. Of toch niet (altijd)?", *TOO* 2015, afl. 1, 134.
[136] Artikel 4.7.18 VCRO opgeheven dd. 23/02/2017.

73. Een voorbeeld van een termijn van verval in het Omgevingsvergunningsdecreet, kan worden gevonden in artikel 32, § 4. Dit artikel situeert zich in onderafdeling 3 "*Beslissing over een vergunningsaanvraag*" van afdeling 2 "*Gewone vergunningsprocedure*" onder hoofdstuk 2 "*De vergunningsprocedure in eerste administratieve aanleg*". In het eerste lid van § 4 van het artikel wordt bepaald dat "*Als geen beslissing is genomen binnen de vastgestelde of in voorkomend geval verlengde termijn, wordt de omgevingsvergunning geacht te zijn geweigerd.*"[137]

74. Een **termijn van orde**[138] betreft een termijn, voorgeschreven door een normatieve bepaling, waarbinnen de administratieve overheid een bevoegdheid moet uitoefenen, maar waarvan de overschrijding niet wordt bestraft met het verval van deze bevoegdheid.[139]

De overschrijding van de termijn van orde wordt evenmin bestraft met een vernietiging van de te laat genomen beslissing.[140]

75. Na het verstrijken van deze termijn blijft de overheid bevoegd om op te treden. De mogelijkheid van de overheid om alsnog na het verstrijken van de termijn van orde een beslissing te nemen is echter niet onbeperkt. De overheid blijft verplicht om binnen een redelijke termijn een beslissing te nemen.[141] Wanneer de overheid ook de redelijk termijn overschrijdt, kan dit leiden tot de overheidsaansprakelijkheid (zie randnr. 120).[142]

---

[137] Artikel 32, § 4, lid 1 Omgevingsvergunningsdecreet.
[138] Of 'ordetermijn'.
[139] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 79; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 12; E. DIRIX, B. TILLEMAN, P. VAN ORSHOVEN, *Juridisch woordenboek*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 396; G. VAN HOORICK, *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 57.
[140] RvS 17 december 2014, nr. 209.855; RvS 24 oktober 2011, nr. 215.967; I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 79; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.
[141] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.
[142] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 859; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.

76. Als voorbeeld van een termijn van orde kan opnieuw worden verwezen naar artikel 32, § 4 Omgevingsvergunningsdecreet. In tegenstelling tot lid 1 van §4 van het artikel waar wordt bepaald dat de termijnen onder artikel 32 termijnen van verval uitmaken, wordt onder lid 2 bepaald dat "*… in afwijking van het eerste lid, worden de termijnen, vermeld in paragraaf 1, als termijnen van orde beschouwd als de vergunningsaanvraag het gevolg is van een wijziging of aanvulling van de indelingslijst waardoor een milieueffectrapport of een omgevingsveiligheidsrapport moet worden opgesteld of een passende beoordeling moet worden uitgevoerd. In voorkomend geval mag de exploitatie worden voortgezet tot een definitieve beslissing wordt genomen over de vergunningsaanvraag*."[143]

77. Beide termijnen verschillen in hun finaliteit dat door de regelgever werd beoogd.[144] Het verschil tussen beide termijnen ligt duidelijk in de sanctie bij het overschrijden van de termijn.[145]

Zoals hoger vermeld, bestaat de sanctie bij het overschrijden van de termijn van verval uit een bevoegdheidsverlies voor de overheid. Het was de bedoeling van de regelgever om het uitoefenen van een bevoegdheid strikt te beperken in tijd, omwille van de rechtszekerheid en de aanwezigheid van dwingende redenen.[146] Door de overheid te verplichten binnen een bepaalde termijn een beslissing te nemen, verschaft dit rechtszekerheid aan de betrokkene over zijn rechtstoestand.[147] Met betrekking tot het verlenen van een omgevingsvergunning ontstaat er op deze wijze bij het verstrijken van de termijn van verval voor de betrokkene rechtszekerheid over het feit of de omgevingsvergunning al dan niet wordt verleend.[148] I. OPDEBEEK stelt dat in kader van de rechtszekerheid een termijn van verval kan worden herkend door het feit dat aan het stilzitten van het bestuur positieve gevolgen worden gehecht aan het verzoek van de rechtszoekende. Deze positieve gevolgen bestaan uit het feit dat de vergunning wordt geacht te zijn verleend (stilzwijgende vergunning) of dat het aanvangen van de activiteit kan gebeuren

---

[143] Artikel 32, § 4, lid 2 Omgevingsvergunningsdecreet.
[144] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 79.
[145] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.
[146] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 79; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 103; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 253.
[147] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 103.
[148] Artikel 32 Omgevingsvergunningsdecreet.

zonder de vereiste vergunning. Het is volgens I. OPDEBEEK "*De bedoeling van de wetgever dat de aanvrager na een bepaalde termijn zekerheid zou verwerven over het lot van zijn aanvraag en wel in positieve zin*".[149] Met betrekking tot de stilzwijgende vergunning als positief gevolg van de termijnoverschrijding kan het vroegere artikel 25, § 1 van het reeds opgeheven Milieuvergunningsdecreet van 28 juni 1985 worden vermeld. Dit artikel bepaalde dat in geval van een niet tijdige beslissing door de Bestendige deputatie over het georganiseerd administratief beroep ingesteld tegen een besluit inzake milieuvergunning, een stilzwijgende vergunning tot stand kwam. Met dit artikel verkreeg de aanvrager rechtszekerheid over zijn aanvraag in de positieve zin.[150]

78. Wanneer wordt gekeken naar het Omgevingsvergunningsdecreet omtrent de beslissing over een vergunningsaanvraag in eerste administratieve aanleg, dan bepaalt artikel 32, § 4, lid 1 dat "*Als geen beslissing is genomen binnen de vastgestelde of in voorkomend geval verlengde termijn, wordt de omgevingsvergunning geacht te zijn geweigerd*."[151] Dit artikel betreft een vervanging van artikel 4.7.18, § 2 VCRO waarin alsook werd bepaald dat "*Indien geen beslissing wordt genomen binnen de vervaltermijn, vermeld in §1, wordt de aanvraag geacht afgewezen te zijn*."[152] In dit geval worden aan het verstrijken van de vervaltermijn duidelijk geen positieve gevolgen gehecht aan het stilzitten van het bestuur vermits aan de vergunningsaanvrager geen vergunning wordt verleend. In tegenstelling tot in eerste administratieve aanleg, kan aan het stilzitten van het bestuur in laatste administratieve aanleg wel positieve gevolgen worden gehecht maar enkel en alleen wanneer het administratief beroep is ingesteld tegen een verleende vergunning in eerste administratieve aanleg. Artikel 66, § 3, lid 1 Omgevingsvergunningsdecreet bepaalt dat "*Als er geen beslissing is genomen binnen de vastgestelde of in voorkomend geval verlengde termijn, wordt het beroep of worden de beroepen geacht te zijn afgewezen en wordt de bestreden beslissing als definitief aanzien*."[153] In dit geval behoudt de vergunningshouder zijn vergunning. Echter, dit artikel kan ook in het nadeel van de vergunningsaanvrager spelen indien deze tegen de vergunningsweigering in eerste administratieve aanleg een beroep heeft ingesteld en dit beroep bij verstrijken van de termijn geacht wordt afgewezen te zijn. Aangezien de beslissing in dit geval als definitief wordt aanzien, wordt opnieuw aan de vergunningsaanvrager geen vergunning verleend waardoor ook geen positieve gevolgen worden gehecht

---

[149] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 174 en 394.
[150] G. VAN HOORICK, *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 63-64; A. COPPENS, "Geen stilzwijgende milieuvergunning in geval van een te late kennisgeving van beroepsbeslissing" (noot onder RvS 1 maart 2001), *RW* 2002, 702.
[151] Artikel 32, § 4 lid 1 Omgevingsvergunningsdecreet.
[152] Artikel 4.7.18, § 2 VCRO opgeheven dd. 23/02/2017.
[153] Artikel 66, § 3, lid 1 Omgevingsvergunningsdecreet.

aan het stilzitten van het bestuur. I. OPDEBEEK stelt dan ook dat ingeval een aanvraag wordt geacht te zijn afgewezen én de bevoegdheid wordt onttrokken aan het bestuur, het evenwel gaat om vervaltermijnen.[154] In beide gevallen kan steeds beroep worden ingesteld waarbij een ander bestuur gaat oordelen. Ingeval een beroep wordt ingesteld tegen een beslissing in eerste administratieve aanleg zullen respectievelijk de deputatie, wanneer een beroep is ingesteld tegen een beslissing van het college van burgermeester en schepenen, of de Vlaamse regering bij een beroep tegen een beslissing van de deputatie, bevoegd zijn.[155] Bij een beroep tegen een beslissing in laatste administratieve aanleg, zal dit beroep worden behandeld door de Raad voor Vergunningsbetwistingen[156] als administratief rechtscollege.[157] De bedoeling van de wetgever in dit kader betreft nog steeds het verschaffen van rechtszekerheid over het lot van de aanvraag louter door het verstrijken van de vervaltermijnen.[158]

De problematiek die bestond omtrent de stilzwijgende vergunning en de stilzwijgende beslissing wordt verder besproken in deel III.

79. Bij de termijnen van orde bestond het oogmerk van de regelgever uit het versnellen van de besluitvorming, zonder hierbij de bevoegdheid van de overheid te gaan begrenzen in de tijd.[159] Het inzicht van de regelgever bestaat erin dat de bevoegdheid wordt uitgeoefend binnen de voorgeschreven termijn, maar wanneer de overheid echter nalaat een beslissing te nemen binnen deze termijn beschikt zij nog steeds over de mogelijkheid om alsnog een beslissing te nemen.[160] Hierbij moet inzonderheid wel rekening gehouden worden met het feit dat de overheid subsidiair gebonden is door de redelijke-termijneis.[161]

---

[154] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 186.
[155] Artikel 52 Omgevingsvergunningsdecreet.
[156] Hierna afgekort 'RvVb'.
[157] Artikel 105, § 1 Omgevingsvergunningsdecreet.
[158] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 186.
[159] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 80; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 102; A. MAES, "Dwingende beslissingstermijnen in de VCRO. Of toch niet (altijd)?", *TOO* 2015, afl. 1, 135; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 253.
[160] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 80.
[161] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 102; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 253.

80. Het verschil tussen de vervaltermijn en de termijn van orde ligt dus in de aard van de termijn zelf, met name in hun soepelheid of strakheid. Typerend voor de vervaltermijn betreft de strakheid waardoor deze wordt gekenmerkt. Het bevoegdheidsverlies treedt in louter bij het verstrijken van de termijn, ongeacht de houding van de betrokken partijen. Aangezien de bevoegdheid van het bestuur de openbare orde raakt, moet de rechter deze termijn ambtshalve toepassen, bestaat er geen mogelijkheid om overeenkomsten te sluiten en kan er evenmin afstand van worden gedaan. Door deze strakheid is de termijn in principe ook niet vatbaar voor verlenging door stuiting of schorsing, doch zal deze verlenging in uitzonderlijke gevallen toch mogelijk zijn ingeval de verlenging uitdrukkelijk wordt toegestaan door de toepasselijke norm of indien er sprake is van overmacht.[162]

81. Opnieuw kan het voorbeeld worden gegeven van artikel 32 Omgevingsvergunningsdecreet. Volgens § 2 kan de vervaltermijn tot het nemen van een beslissing door de overheid vermeld in § 1 worden verlengd met zestig dagen.[163] Bij het toekennen van een vergunning wordt de verlengbaarheid vaak uitdrukkelijk omschreven in de toepasselijk norm indien het verstrijken van de termijn met zich meebrengt dat de vergunning wordt geacht geweigerd te zijn.[164] Opdat de termijnverlenging wettig zou zijn, wordt door lid 2 van § 2 vereist dat de mededeling van termijnverlenging aan de aanvrager wordt verzonden voor de einddatum van de normale beslissingstermijn.[165]

82. Naast de uitdrukkelijke voorziene mogelijkheid tot termijnverlenging in de toepasselijke norm, kan de vervaltermijn ook worden verlengd ingeval van overmacht, met name een onvoorzienbare en onoverkomelijke gebeurtenis waaraan het bestuur geen schuld heeft.[166]
Ingevolge de inwerkingtreding van artikel 149 van het wijzigingsdecreet van 8 december 2017, werd de verlenging van de vervaltermijn ingeval van overmacht ingevoerd tussen het eerste en tweede lid van de eerste paragraaf van artikel 99 Omgevingsvergunningsdecreet.[167] Voortaan is het mogelijk dat de vervaltermijn van een vergunning éénmalig wordt verlengd met twee jaar in de gevallen dat de

[162] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 86-87; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 104.
[163] Artikel 32 Omgevingsvergunningsdecreet.
[164] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 87.
[165] Artikel 32, § 2, lid 2 Omgevingsvergunningsdecreet.
[166] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 89.
[167] Decreet 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen van ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 20 december 2017, 113546.

vergunninghouder de werken niet kan starten door redenen buiten zijn wil, met name een vreemde oorzaak die hem niet kan worden toegerekend.[168]

83. In tegenstelling tot de vervaltermijn wordt de termijn van orde gekenmerkt door zijn soepelheid. Het bestuur kan zelfs na de termijnoverschrijding haar bevoegdheid uitoefenen.[169] Echter, deze overschrijdbaarheid is niet onbeperkt en wordt in drie gevallen begrensd: enerzijds doordat het bestuur na het overschrijden van de termijn van orde rekening moet houden met de redelijke termijn, anderzijds doordat de burger aan het bestuur na termijnoverschrijding een vervaltermijn kan opleggen of doordat de bevoegdheid aan het nalatig bestuur wordt onttrokken en wordt overgedragen aan de toeziende overheid.[170]

84. Naast de verschilpunten, hebben de vervaltermijn en de termijn van orde ook een gemeenschappelijk kenmerk. Dit kenmerk bestaat uit de juridische verplichting tot het respecteren van de termijnen. Zowel de vervaltermijn als de termijn van orde moeten worden gerespecteerd, ookal kan er het idee bestaan dat de termijn van orde niet moet worden nageleefd door de overheid doordat de overschrijding niet wordt gesanctioneerd met de nietigheid van de beslissing.[171]

85. Niettegenstaande de overschrijding van de termijn van orde niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, kan de overschrijding wel aanleiding geven tot het treffen van andere sancties.[172] Zo kan ondermeer de overheid aansprakelijk worden gesteld voor de veroorzaakte schade indien het niet-respecteren van de termijn van orde een fout uitmaakt in de zin van artikel 1382 BW.[173] De termijn van orde maakt immers een dwingende termijn uit waarbinnen de overheid in beginsel verplicht is haar bevoegdheden uit te oefenen. Doet de overheid dit niet, dan impliceert de termijnoverschrijding een

---

[168] Artikel 149 Decreet 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen van ruimtelijke ordening, milieu en omgeving.
[169] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 80.
[170] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 90-91.
[171] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 80.
[172] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.
[173] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 80-81; S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 860.

inbreuk op een rechtsregel dat gezien wordt als een fout in de zin van artikel 1382 BW.[174] Het Hof van Cassatie brengt hierbij enige nuancering aan. Volgens het Hof moet bij de overschrijding van een termijn van orde de rechter oordelen of de opgelegde termijn "*de aard en strekking heeft dat de niet-naleving ervan op zichzelf een onrechtmatige daad oplevert, aan de hand van onder meer de formulering van de opgelegde verplichting, de omvang ervan en het beoogde normdoel*." [175] Indien de rechter van oordeel is dat de termijnoverschrijding een onrechtmatige daad uitmaakt, dan leidt dit tot burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de overheid die de overtreding heeft begaan, behoudens onoverkomelijke dwaling of enige grond tot ontheffing van aansprakelijkheid.[176] Wanneer door de fout schade is veroorzaakt, kan de gewone rechter een schadevergoeding toekennen.[177]

86. Daarnaast kan de genomen beslissing na overschrijding van de termijn uitzonderlijk in drie gevallen vernietigd worden, ookal bestaat het principe erin dat het niet-respecteren van de termijn van orde niet kan leiden tot vernietiging. Deze drie gevallen omvatten de situatie waarbij door de schending van de termijn van orde het bestuur onbevoegd wordt *ratione temporis*, ofwel aan de beslissing een onwettige uitwerking in de tijd werd verleend, ofwel de te laat genomen beslissing mogelijk ongunstiger uitviel voor de betrokkene.[178]

87. Uit het feit dat aan het overschrijden van de termijn van orde wel degelijk sancties kunnen worden opgelegd, kan worden afgeleid dat er een juridische verplichting bestaat voor de overheid tot het respecteren van deze termijn. Niettegenstaande de norm, waarin de termijn van orde wordt opgelegd, geen sanctie vermeldt voor het overschrijden van deze termijn, impliceert dit niet dat er geen sanctie verbonden is aan het niet-respecteren van de termijn.[179]

---

[174] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 860.
[175] F. HAENTJENS, "Aansprakelijkheid bij overschrijding van een ordetermijn" (noot onder Cass. 10 april 2014), *TOO* 2016, afl. 3, 434.
[176] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 860; F. HAENTJENS, "Aansprakelijkheid bij overschrijding van een ordetermijn" (noot onder Cass. 10 april 2014), *TOO* 2016, afl. 3, 434.
[177] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 860.
[178] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 858; I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 417.
[179] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 80-82.

88. Uit het bestaan van de juridische verplichting verbonden aan de termijn van orde, kan worden afgeleid dat de termijn van orde een termijn met een bindend karakter uitmaakt. Nochtans kan er in de rechtspraak verwarring ontstaan doordat de termijn van orde vaak als een 'niet bindende' of een 'niet-dwingende' termijn wordt gekwalificeerd.[180] De oorzaak van deze verwarring ligt in het feit dat er in de rechtspraak en rechtsleer onvoldoende onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds het bestaan van de rechtsregel en anderzijds het sanctioneren van de niet-naleving ervan.[181] Mede wordt de verwarring vaak opgewekt door de vervaltermijnen, in tegenstelling tot de termijnen van orde, te beschrijven als een dwingende termijn. Het enkele verschil van de termijn van orde met de vervaltermijn bestaat niet uit het al dan niet bindend karakter, maar uit de sanctie bij overschrijden van de termijn.[182] Door gebruik van deze terminologie wordt de indruk gewekt dat er geen juridische verplichting bestaat tot het respecteren van de termijn van orde. Ter verduidelijking bestaat er wel degelijk een juridische verplichting tot het respecteren van deze termijn. Om deze reden wordt het gebruik van deze verwarringstichtende terminologie dan ook afgeraden. [183]

89. Maar hoe kan men herkennen of het om een termijn van orde of een termijn van verval gaat? In de eerste plaats is de expliciete of impliciete wil van de auteur van de norm doorslaggevend. Wanneer in de norm expliciet wordt omschreven dat bij overschrijding van de termijn dit leidt tot nietigheid, verval of een bevoegdheidsverlies dan gaat het duidelijk om een vervaltermijn. Indien de norm dit niet uitdrukkelijk vermeldt moet de impliciete wil achterhaald worden aan de hand van het doel of de formulering van de termijnstelling. Een termijn van verval kan men enerzijds, zoals eerder vermeld, herkennen indien het doel van de termijn erin bestaat rechtszekerheid te verschaffen. Anderzijds kan een termijn van verval ook

[180] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 82-86; S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 858; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.
[181] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 154.
[182] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 82-86; S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 858; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.
[183] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 83-84.

worden herkend indien dwingend wordt geformuleerd dat er geschorst of vernietigd moet worden binnen een bepaalde termijn.[184]

Ingeval er geen expliciete of impliciete wil van de auteur kan worden afgeleid uit de tekst van de norm en indien er geen gevolgen worden verbonden aan de termijnoverschrijding, beschouwt de Raad van State de termijn als een termijn van orde. Er kan aldus worden gesteld dat indien geen gevolgen zijn verbonden aan de termijnoverschrijding door het bestuur, de termijnen van orde in principe de regel uitmaken en de termijnen van verval de uitzondering. Er moet worden opgemerkt dat hierbij het gevaar kan schuilen om deze redenering omgekeerd toe te passen: Wanneer er gevolgen worden gehecht aan de termijnoverschrijding is dit niet automatisch een bewijs van een vervaltermijn. Indien bij het overschrijden van de termijn het gevolg erin bestaat dat er beroep mogelijk is tegen de ontstentenis van de beslissing of de fictieve weigering, dan kan het zowel gaan om een termijn van orde als een vervaltermijn. In dit geval moet gekeken worden naar het oogmerk van de normsteller.[185]

90. Voor de omschrijving van de **verjaringstermijn** moet worden gekeken naar artikel 2219 BW dat de verjaring omschrijft als " *een middel om, door verloop van een zekere tijd en onder de voorwaarden die de wet bepaalt, iets te verkrijgen of van een verbintenis bevrijd te worden*".[186]

Zoals de vervaltermijn strekt de verjaringstermijn er eveneens toe rechtszekerheid te brengen. Daarnaast is de verjaringstermijn mede ingegeven om bewijsproblemen te voorkomen die kunnen rijzen ten gevolge van een te groot tijdsverloop.[187]

In tegenstelling tot de vervaltermijn wordt de verjaringstermijn gekenmerkt door zijn soepelheid. Het is mogelijk om de verjaringstermijn te stuiten, waardoor een nieuwe termijn begint te lopen, of te schorsen, waardoor de termijn tijdelijk stopt.[188]

---

[184] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 91-93.
[185] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 176 en 177.
[186] Artikel 2219 BW.
[187] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 102; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 104.
[188] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 201; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 104; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.

Een voorbeeld van de verjaringstermijn kan worden gevonden in artikel 6.1.41, § 5 VCRO met betrekking tot de herstelvordering die door de overheid kan worden ingesteld bij de vaststelling van een stedenbouwkundig misdrijf. De verjaring van het vorderingsrecht van de stedenbouwkundige inspecteur en het college van burgemeester en schepenen verschilt naargelang het gebied waarin het stedenbouwkundig misdrijf is gepleegd. Artikel 6.1.41, § 5 VCRO bepaalt dat:

"Het vorderingsrecht van de stedenbouwkundige inspecteur en het college van burgemeester en schepenen verjaart in afwijking van artikel 2262bis, §1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek als volgt:

> *1° In ruimtelijk kwetsbare gebieden: door verloop van tien jaren, te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf, vermeld in artikel 6.1.1, gepleegd werd, evenwel met behoud van de toepassing van artikel 6.1.1, derde lid;*
>
> *2° in openruimtegebied: door verloop van tien jaren, te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf, vermeld in artikel 6.1.1, gepleegd werd;*
>
> *3° door verloop van vijf jaren, te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf, vermeld in artikel 6.1.1, gepleegd werd: in de gebieden die niet sorteren onder 1° en 2°*

Het eerste lid doet geen afbreuk aan de gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden betreffende burgerlijke rechtsvorderingen volgend uit een misdrijf, en aan de gelding van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering."[189]

Met het Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning wordt titel VI van de VCRO waaronder artikel 6.1.41, § 5 ressorteert, volledig vervangen.[190] Door artikel 57, § 2 van het Omgevingshandhavingsdecreet wordt aan de VCRO een nieuw artikel 6.3.3, § 3 toegevoegd dat luidt als volgt:

"Het vorderingsrecht van de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester verjaart als volgt:

> *1° in ruimtelijk kwetsbaar gebied: na verloop van tien jaar;*
>
> *2° in openruimtegebied: na verloop van tien jaar; ;*
>
> *3° in de andere gebieden: na verloop van vijf jaar;*

Bij herstelvorderingen voor stedenbouwkundige misdrijven nemen de termijnen, vermeld in het eerste lid, een aanvang de dag waarop het misdrijf is voltooid. In afwijking van het eerste lid kunnen

---

[189] Artikel 6.1.41, § 5 VCRO.

[190] B. SCHELSTRAETE, M. STRUBBE, "De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de notariële praktijk", *T.Not.* 2017, 142.

herstelvorderingen voor de burgerlijke rechtbank, gebaseerd op stedenbouwkundige misdrijven, nooit verjaren voor het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering en de gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden betreffende burgerlijke rechtsvorderingen die volgen uit een misdrijf, blijven van toepassing.

Bij herstelvorderingen voor stedenbouwkundige inbreuken voor de burgerlijke rechtbank neemt de verjaringstermijn een aanvang de dag die volgt op de dag waarop de eerste strafbare handeling of omissie, al dan niet deel uitmakend van feiten die door eenheid van opzet zijn verbonden, is gesteld. De gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden, vermeld in de artikelen 2242 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, blijven van toepassing.”[191]

§ 3. Indeling III: De beslissingstermijn, de verzendingstermijn en de ontvangsttermijn

91. Bij een **beslissingstermijn** wordt de overheid door de toepasselijke norm verplicht om binnen de voorgeschreven verval- of ordetermijn een besluit te nemen. Het gaat hierbij enkel over het nemen van een beslissing. De overheid is er niet toe gehouden om tijdens deze termijn ook de beslissing te verzenden of de ontvangst ervan te garanderen.[192]

Enkele voorbeelden hiervan in het Omgevingsvergunningsdecreet kunnen worden gevonden in artikelen 32, § 1, 46, § 1 en 66, § 1. Het betreft respectievelijk de vergunningsprocedure in eerste aanleg, de vereenvoudigde vergunningsprocedure en de vergunningsprocedure in laatste aanleg. Alledrie de artikelen schrijven voor dat de bevoegde overheid een beslissing neemt over een vergunningsaanvraag binnen de voorgeschreven termijn.[193]

---

[191] Artikel 57, § 2 Decreet 25 april 2014 betreffende de handhaving van de Omgevingsvergunning; artikel 6.3.3, § 3 VCRO.

[192] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 105; I. OPDEBEEK, J. GORIS, “Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder”, *TGEM* 2007, 105; I. OPDEBEEK, “De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…” (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 158.

[193] Artikel 32, § 1, artikel 46, § 1 en artikel 66, § 1 Omgevingsvergunningsdecreet.

92. Indien de overheid is verplicht om binnen de voorgeschreven termijn zowel een besluit te nemen als dit te verzenden, is er sprake van een **verzendingstermijn**. Deze termijn kan op twee manieren worden opgelegd: ofwel door een globale termijn waarbinnen het besluit moet worden genomen én verzonden, ofwel doordat de verzendingstermijn als afzonderlijke termijn volgt op de beslissingstermijn.[194]

Als voorbeeld van de verzendingstermijn kan het reeds opgeheven artikel 4.7.14, § 2 VCRO worden aangehaald. Uit dit artikel bleek duidelijk dat het ging om een verzendingstermijn. Het artikel bepaalde namelijk dat "*Het resultaat van het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek wordt per beveiligde zending aan de aanvrager verstuurd, binnen een ordetermijn van dertig dagen, ingaand de dag na deze waarop de aanvraag werd ingediend (…)".*[195]

Wanneer wordt gekeken naar artikel 21 van het Omgevingsvergunningsdecreet, ter vervanging van artikel 4.7.14, § 2 VCRO, bepaalt dit artikel dat "*Het resultaat van het onderzoek, vermeld in artikel 19 en 20, wordt bij beveiligde zending aan de aanvrager meegedeeld binnen een termijn van dertig dagen vanaf de dag na de datum waarop de vergunningsaanvraag is ingediend …".*[196] Uit de lezing van dit artikel kan worden afgeleid dat vanaf de dag na de indiening van de vergunningsaanvraag een termijn van dertig dagen begint te lopen waarbinnen zowel de beslissing over de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag, als de verzending van deze beslissing moet plaatsvinden. Er kan evenwel twijfel ontstaan doordat het begrip 'verstuurd', zoals duidelijk omschreven in artikel 4.7.14, § 2 VCRO, werd vervangen door het begrip *'*meegedeeld'. Hierdoor kan de indruk worden gewekt dat de aanvrager binnen de termijn kennis moet hebben gekregen van de beslissing, m.a.w. de beslissing moet hebben ontvangen. Bij de verdere lezing van artikel 21 kan deze twijfel worden ontkracht doordat wordt bevestigd dat de beslissing wel degelijk binnen deze termijn moet worden verzonden. Lid 3 bepaalt immers dat "*Als het resultaat van het onderzoek, vermeld in artikel 20, niet binnen de termijn, vermeld in het eerste lid, aan de indiener van de vergunningsaanvraag is verzonden, …".*[197]

---

[194] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 105; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 105; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 158.
[195] Artikel 4.7.14, § 2 VCRO opgeheven dd. 23/02/2017.
[196] Artikel 21, lid 1 Omgevingsvergunningsdecreet.
[197] Artikel 21, lid 3 Omgevingsvergunningsdecreet.

Dit voorbeeld maakt duidelijk dat bij gebruik van onduidelijk begrippen zoals 'kennisgeven', 'in kennis stellen', 'meedelen', discussie mogelijk kan zijn over de vraag of het gaat om een verzendingstermijn dan wel om een ontvangsttermijn. Wanneer niet precies wordt omschreven wat deze begrippen juist betekenen, moet de gewone taalgebruikelijke betekenis gehanteerd worden.[198]

93. In tegenstelling tot de verzendingstermijn, moet bij een **ontvangsttermijn** de burger de beslissing hebben ontvangen binnen de voorgeschreven termijn.[199]

Een voorbeeld van een ontvangsttermijn kan niet worden gevonden in de VCRO, noch in het Omgevingsvergunningsdecreet. Ter illustratie van een duidelijke ontvangsttermijn kan wel artikel 55, § 2, lid 5 van de Stedenbouwwet[200] als vroege voorloper van de VCRO worden geciteerd: "*Heeft de aanvrager geen beslissing ontvangen bij het verstrijken van een nieuwe termijn van dertig dagen met ingang van de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, dan mag hij zonder verdere formaliteiten overgaan tot het uitvoeren van het werk of het verrichten van de handelingen (…)".*[201]

94. Tenslotte kan de vraag worden gesteld welke sanctie van toepassing zal zijn indien de overheid deze termijnen niet respecteert. Het Hof van Cassatie bevestigde in zijn arrest van 13 mei 1982 dat ook publiekrechtelijke rechtspersonen net als andere rechtsonderhorigen onderworpen zijn aan de rechtsregels en onder meer aan de regels inzake vergoeding van schade ten gevolge van schending van de subjectieve rechten en rechtmatige belangen van de particulieren door het plegen van een fout.[202] In een later arrest van 8 november 2002 herhaalde het Hof deze rechtspraak. *In casu* had de overheid haar beslissing ruim

---

[198] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 105-106; G. VAN HOORICK, *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 59.

[199] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 106; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 105; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 158.

[200] De stedenbouwwet van 29 maart 1962 werd vervangen door het Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999 dat later zelf werd vervangen door de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening 1 september 2009: Wet 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, *BS* 12 april 1962, 3000; Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999, *BS* 8 juni 1999, 21001; Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening 15 mei 2009, *BS* 20 augustus 2009, 54890.

[201] Artikel 55, § 2, lid 5 Stedenbouwwet.

[202] C. DE KONINCK, "Schade en schadeloosstelling bij de uitvoering van overheidsopdrachten" in C. DE KONINCK, P. FLAMEY en K. RONSE, *Schade en schadeloosstelling bij de gunning en de uitvoering van overheidsopdrachten*, Antwerpen, Maklu, 2007, 197.

buiten de voorgeschreven beslissingstermijn genomen.[203] Het Hof oordeelde dat "*de overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling, ook wanneer deze wordt begaan door de Staat of een andere publiekrechtelijke rechtspersoon, op zichzelf een fout is die leidt tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van diegene die de overtreding heeft begaan wanneer die fout schade veroorzaakt behoudens onoverkomelijke dwaling of enige grond tot ontheffing van aansprakelijkheid*".[204] Met andere woorden bevestigde het Hof dat ingeval de overheid een wettelijke of reglementaire bepaling niet naleeft, dit in hoofde van de overheid een fout uitmaakt in de zin van artikel 1382 BW.[205] Hieruit kan worden afgeleid dat indien de overheid een beslissingstermijn, verzendingstermijn of ontvangsttermijn niet naleeft, deze buitencontractueel aansprakelijk kan worden gesteld op grond van artikel 1382 BW. Bovendien kan deze fout ook aanleiding geven tot schadevergoeding indien er een oorzakelijk verband bestaat tussen de fout en schade.[206]

Het is echter wel mogelijk voor de overheid om zich te beroepen op onoverkomelijke dwaling of een andere grond tot ontheffing van aansprakelijkheid. *In casu* kon de overheid haar laattijdig optreden verantwoorden door het feit dat onmiddellijk na het instellen van het beroep drukke onderhandelingen werden gevoerd.[207]

Afdeling II. Redelijke termijn

95. De redelijke termijn zal van toepassing zijn in twee gevallen: Het eerste geval betreft de situatie waarbij de overheid niet gebonden is door een normatieve termijn.[208] Hierbij is vereist dat de overheid ertoe verplicht is om te handelen of binnen een redelijke termijn rechtszekerheid te verschaffen over de rechtstoestand van de burger.[209] Daarnaast zal de redelijke termijn ook van toepassing zijn bij schending van de termijn van orde.[210]

---

[203] Cass. 8 november 2002, *RABG* 2003, 851.
[204] Cass. 8 november 2002, *RABG* 2003, 853.
[205] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 861.
[206] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 861.
[207] S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 861.
[208] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 260.
[209] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 261.
[210] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 265.

96. De redelijke-termijneis beschikt bijgevolg over een residuair en een subsidiair karakter. De overheid is namelijk verplicht om binnen een redelijke termijn een beslissing te nemen wanneer in de wet geen termijn is voorgeschreven (residuair) of wanneer de termijn van orde niet wordt nageleefd (subsidiair).[211]

97. Het toepassingsgebied van de redelijke termijn strekt zich uit tot alle onderdelen van het overheidshandelen dat wordt opgesplitst in vier fasen overeenkomstig de vier opeenvolgende termijnen:[212]

1. de onderzoekstermijn: De overheid is verplicht de zaak binnen een redelijke termijn te onderzoeken.
2. de beslissingstermijn: De overheid is verplicht binnen een redelijke termijn een beslissing te nemen met inachtneming van de beschikbare noodzakelijke gegevens.
3. de kennisgevingstermijn: De overheid heeft de verplichting binnen een redelijke termijn de betrokkene in te lichten over de genomen beslissing.
4. de uitvoeringstermijn: De overheid is verplicht om de genomen beslissing binnen een redelijke termijn uit te voeren.[213]

98. Indien de overheid verplicht is tot handelen, gaat de redelijke termijn van start vanaf het ogenblik dat de rechtsplicht tot handelen ontstaat. Bij een vergunningsaanvraag door de burger begint de redelijke termijn aldus te lopen vanaf de ontvangst door de overheid van deze aanvraag.[214] De termijn zal een eindpunt nemen bij de beslissing, kennisgeving of uitvoering van de beslissing.[215] Of deze termijn vanaf het startpunt tot het eindpunt een redelijke termijn uitmaakt, zal *in concreto* worden beoordeeld rekening

---

[211] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 311: S. DE TAEYE, "Het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel" in B. HUBEAU en P. POPELIER (eds.), *Behoorlijk ruimtelijk ordenen*, die Keure, 2002, 172; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159-160.

[212] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 266; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 11.

[213] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 266; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 11.

[214] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 268; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 13.

[215] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 271; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 13.

houdend met de specifieke gegevens van de zaak.[216] Vaak beperkt de beoordeling zich ertoe dat de redelijke termijn werd geschonden, zonder evenwel te preciseren welke termijn *in casu* als redelijk kan worden beschouwd. Doch wordt uitzonderlijk een omschrijving gegeven van de redelijke termijn.[217] Zo werd in een arrest van 10 juli 1998 door de Raad van State bepaald dat de redelijke termijn om op het gemeentehuis inzage te gaan nemen van het bestaan van een vergunning, vijftien dagen bedraagt.[218] In een later arrest oordeelde de Raad van State dat de redelijke termijn om op het gemeentehuis inzage te gaan nemen van een beslissing van de Bestendige deputatie over een ingesteld beroep, *in casu* acht dagen bedroeg.[219]

99. Het beginsel van de redelijke termijn kent zijn ontstaan in het procesrecht. Met artikel 6.1 EVRM. werd bepaald dat iedere rechter gehouden is de zaak binnen een redelijke termijn te behandelen. Gaandeweg werd dit beginsel ook toegepast in andere rechtstakken zoals het bestuursrecht.[220] Vandaag wordt het beginsel van de redelijke termijn beschouwd als een apart onderdeel van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.[221] Daarnaast, geldt de verplichting tot het handelen binnen een redelijke termijn ook voor de burger als beginsel van behoorlijk burgerschap.[222]

De redelijke-termijneis vervat in artikel 6.1 EVRM moet uitdrukkelijk worden onderscheiden van de redelijke-termijneis als beginsel van behoorlijk bestuur.[223]

---

[216] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 274.
[217] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 288.
[218] RvS 10 juli 1998, nr. 75.050.
[219] RvS 8 november 2002, nr. 114.408.
[220] W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 10.
[221] S. DE TAEYE, "Het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel" in B. HUBEAU en P. POPELIER (eds.), *Behoorlijk ruimtelijk ordenen*, die Keure, 2002, 172; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159-160.
[222] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 215.
[223] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 272.

§ 1. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk bestuur en beginsel van behoorlijk burgerschap

A. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk bestuur

100. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk bestuur kent een dubbele bestaansreden. Enerzijds rust er de verplichting op de overheid om tijdig een beslissing te nemen, anderzijds rust op de overheid het verbod om overhaast tot een beslissing te komen.[224]

101. Als apart beginsel van behoorlijk bestuur kan de redelijke termijn worden beschouwd als een aspect van het zorgvuldigheidsbeginsel. Daarnaast houdt de redelijke termijn ook verband met het rechtszekerheidsbeginsel.[225]

102. Bij toepassing op vergunningsprocedures vinden we de redelijke-termijneis als zorgvuldigheidsbeginsel terug in het feit dat het de overheid verboden is om tot overhaaste beslissingen te komen. Wanneer de overheid niet te lang mag wachten om tot een beslissing te komen omwille van het recht van de aanvrager om binnen een redelijke termijn te weten of zijn vergunning al dan niet wordt toegekend, is het duidelijk dat de redelijke-termijneis verband houdt met het rechtszekerheidsbeginsel.[226]

103. Het doel van de redelijke-termijneis bestaat er namelijk enerzijds in om de rechtszekerheid te bevorderen door te vermijden dat burgers gedurende een te lange tijd onzeker zouden zijn over hun rechtstoestand.[227] De redelijke termijn in kader van het rechtszekerheidsbeginsel fungeert als richtsnoer voor de overheid tot een behoorlijke bevoegdheidsuitoefening gezien deze bij het uitoefenen van haar bevoegdheid over een beleidsvrijheid of beoordelingsvrijheid beschikt, met name een discretionaire bevoegdheid. Het gevaar van deze discretionaire bevoegdheid bestaat er immers in dat de overheid over de vrijheid beschikt om zelfstandig te besluiten of een bepaalde bevoegdheid al dan niet zal worden

---

[224] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 111-112; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 10.

[225] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 159.

[226] W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 10-11.

[227] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 113.

uitgeoefend.[228] Anderzijds heeft de redelijke-termijneis tot doel het doen respecteren door de overheid van de rechtsplicht tot handelen.[229]

B. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk burgerschap

104. De redelijke termijn als beginsel van behoorlijk burgerschap bestaat erin dat op de burger de verplichting rust om binnen een redelijke termijn op te komen voor zijn belangen en/of rechten.[230]

105. Uit dit beginsel volgt dat de burger die meent te worden benadeeld door een bouwvergunning, de verplichting heeft om binnen een redelijke termijn gebruik te maken van het recht tot inzage van de afgeleverde bouwvergunning.[231] In een arrest van 13 juli 2005 oordeelde de Raad van State dat "*Het niet in de macht van een potentiële verzoeker mag liggen om, wanneer hij in de mogelijkheid is kennis te nemen van de bestuurshandeling die hij eventueel met een annulatieberoep wenst te bestrijden, die kennisneming voor onbepaalde tijd uit te stellen en daardoor de aanvangsdatum van de termijn van beroep willekeurig te verschuiven, zodat de rechtsgeldigheid en het voortbestaan van de bedoelde bestuurshandeling buiten weten, zowel van de overheid van wie zij uitgaat, als van alle andere belanghebbenden, in het ongewisse wordt gehouden (…) diegene die meent te worden benadeeld door een bouwvergunning en die het bestaan van die vergunning moet vermoeden, de verplichting heeft om binnen een redelijke termijn gebruik te maken van de mogelijkheid die hem door artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 oktober 1971 tot uitvoering van artikel 63 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, wordt geboden om ten gemeentehuize kennis te nemen van de inhoud van de afgegeven bouwvergunning".*[232]

106. De beginselen van het behoorlijk burgerschap spelen ook een belangrijke rol bij de beoordeling door de Raad van State of de overheid de redelijke termijn heeft overschreden. Bij deze beoordeling zal de Raad van State ondermeer rekening houden met het gedrag van de betrokken burger.[233] De Raad van State

---

[228] S. DE TAEYE, "Het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel" in B. HUBEAU en P. POPELIER (eds.), *Behoorlijk ruimtelijk ordenen*, die Keure, 2002, 112-113.
[229] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 113.
[230] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 216.
[231] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 216.
[232] RvS 13 juli 2005, nr. 147.647. zie ook RvS 25 september 2007, nr. 174.972; RvS 13 november 2007, nr. 176.787; RvS 14 september 2009, nr. 195.994; RvS 26 november 2009, nr. 198.212.
[233] J. DE STAERCKE, "Le principe de bonne citoyenneté et le principe de chercher bon droit (partie I)", *CDPK* 2004, (84) 40; I. VAN DEN DORPEL, "Behoorlijk burgerschap en de beoordeling van de redelijke termijn door de Raad van State", *CDPK* 2013, 242.

verwacht van de burger het initiatief om, wanneer een beslissing van de overheid uitblijft, binnen een redelijke termijn te informeren naar de stand van zaken en zo nodig het bestuur aan te manen tot actie.[234]

107. Indien de overheid nalaat een beslissing te nemen kan de burger de overheid op een informele of formele manier aanmanen of de burgerlijke rechter verzoeken tot een injunctie tot handelen. Indien de overheid de beslissing te laat heeft genomen, kan de burger de schorsing of vernietiging vragen van deze beslissing aan de toezichthoudende overheid of aan de Raad van State. Eveneens kan de burger schadevergoeding vorderen indien hij door de laattijdige beslissing schade heeft geleden. Voorts beschikt de burger ook over de mogelijkheid de buiten toepassing verklaring te vragen op basis van artikel 159 Gw.[235]

108. Echter, bestaat er geen algemene rechtsplicht in hoofde van de burger om in alle omstandigheden een stilzittend bestuur aan te manen tot het nemen van een beslissing. Desalniettemin is het mogelijk dat een toepasselijk norm een rappelprocedure voorschrijft aan de burger.[236]

Als voorbeeld hiervan kan worden verwezen naar het reeds opgeheven artikel 53, § 2 Decreet Ruimtelijke Ordening waarin werd bepaald dat indien de ordetermijn is verstreken waarbinnen de overheid een beslissing moest nemen over een administratief beroep, de aanvrager een rappelbrief kon versturen aan de minister teneinde een snelle beslissing te verkrijgen over zijn aanvraag. Met een arrest van 25 mei 2010 oordeelde de Raad van State dat indien de aanvrager geen gebruik had gemaakt van deze mogelijkheid om een rappelbrief te versturen, hij zich niet met goed gevolg kon beroepen op een schending van het beginsel van de redelijke termijn.[237]

109. Ingeval de beginselen van behoorlijk burgerschap worden geschonden, kunnen verscheidene sancties worden opgelegd.[238]

---

[234] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 110; I. VAN DEN DORPEL, "Behoorlijk burgerschap en de beoordeling van de redelijke termijn door de Raad van State", *CDPK* 2013, 242-243.

[235] I. VAN DEN DORPEL, "Behoorlijk burgerschap en de beoordeling van de redelijke termijn door de Raad van State", *CDPK* 2013, 243.

[236] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, nr. 21.

[237] RvS 25 mei 2010, nr. 204.229. zie ook RvS 24 november 2008, nr. 188.177.

[238] I. VAN GIEL, "De 'beginselen van behoorlijk burgerschap' als volwaardige bron van het (wederkerig) bestuursrecht: sancties voor onbehoorlijk burgerschap in de relatie tussen burger en bestuur" (noot onder RvS 6 maart 2007), *TGEM* 2008, 67.

De eerste sanctie die mogelijk is betreft de schadevergoeding. Het principe dat de overheid op grond van artikel 1382 BW de schade aan de burger dient de vergoeden die ontstaan is uit de fout van de overheid, geldt ook omgekeerd voor de burger die schade berokkent aan de overheid. Elke schending van het beginsel van behoorlijk burgerschap maakt immers een fout uit. Indien hieruit schade ontstaat voor de overheid zal de burger deze schade moeten vergoeden.[239]

De tweede sanctie die kan worden opgelegd betreft het verval van een recht op grond van rechtsverwerking. Volgens de Raad van State is de leer van de rechtsverwerking van toepassing indien de burger zich bewust of met een verregaande graad van lichtzinnigheid ervan onthoudt om in de bestuursbesluitvormingsprocedure zijn rechten te doen gelden en op deze manier belet dat het bestuur eventuele gebreken in de procedure kan rechtzetten op het ogenblik dat deze nog geen definitief nadeel hebben berokkend. In dit geval is het niet mogelijk dat de burger zich ontvankelijk voor het eerst bij de Raad van State kan beklagen dat zijn rechten zijn geschonden.[240]

De derde mogelijke sanctie bestaat erin dat de vermeende schending van de beginselen van behoorlijk bestuur wordt afgewezen doordat deze vermeende schending in determinerend oorzakelijk verband staat met een schending van het beginsel van behoorlijk burgerschap door diegene die de schending van de beginselen van behoorlijk bestuur inroept. Immers, indien een burger het uitblijven van een overheidsbeslissing aanklaagt, dan mag dit niet te wijten zijn aan zijn eigen nalatigheid.[241]

110. Dat naast de beginselen van het behoorlijk bestuur ook de beginselen van behoorlijk burgerschap gelden, werd meermaals bevestigd door de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Volgens de Raad houden deze beginselen in dat "*Wie nalaat zijn rechten (tijdig) te doen gelden in de loop van een administratieve procedure, bezwaarlijk met goed gevolg een schending van die rechten voor de bestuursrechter kan aanklagen*".[242]

---

[239] I. VAN GIEL, "De 'beginselen van behoorlijk burgerschap' als volwaardige bron van het (wederkerig) bestuursrecht: sancties voor onbehoorlijk burgerschap in de relatie tussen burger en bestuur" (noot onder RvS 6 maart 2007), *TGEM* 2008, nr. 3.
[240] I. VAN GIEL, "De 'beginselen van behoorlijk burgerschap' als volwaardige bron van het (wederkerig) bestuursrecht: sancties voor onbehoorlijk burgerschap in de relatie tussen burger en bestuur" (noot onder RvS 6 maart 2007), *TGEM* 2008, nr. 4.
[241] I. VAN GIEL, "De 'beginselen van behoorlijk burgerschap' als volwaardige bron van het (wederkerig) bestuursrecht: sancties voor onbehoorlijk burgerschap in de relatie tussen burger en bestuur" (noot onder RvS 6 maart 2007), *TGEM* 2008, nr. 5.
[242] RvVb 18 oktober 2016, nr. A/1617/0180; RvVb 30 mei 2017, nr. A/1617/0899.

§ 2. De redelijke-termijneis van artikel 6.1. EVRM.

111. Het beginsel van de redelijke termijn werd in ons rechtsstelsel ingevoerd met artikel 6.1 EVRM.[243] Dit artikel bepaalt dat "*Bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde vervolging heeft een ieder recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij de wet is ingesteld*".[244]

Daarnaast kan dit principe ook worden gevonden in artikel 14.3.c) IVBPR.: "*Bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging heeft een ieder, in volle gelijkheid, recht op (…) zonder onredelijke vertraging te worden berecht*"[245]

Het is duidelijk dat beide artikelen van toepassing zijn in strafzaken. Het recht opgenomen in het EVRM en het IVBPR wordt als fundamenteel recht beschouwd waarbij het belang van de verdachte voorop staat. De doelstelling van het recht op een redelijke termijn in strafzaken bestaat erin de onzekerheid zoveel mogelijk te beperken waarmee de verdachte moet leven naar aanleiding van een tegen hem ingestelde strafvordering.[246] Hierdoor rijst de vraag in welke mate artikel 6.1 EVRM. van toepassing is op administratieve zaken? Volgens I. OPDEBEEK is het principe van de behandeling van de zaak binnen een redelijke termijn ook van toepassing op administratieve procedures inzake burgerlijke rechten en verplichtingen.[247]

112. In tegenstelling tot in strafzaken, waar het recht op de behandeling van de zaak binnen een redelijke termijn begint te lopen vanaf het moment dat een persoon het voorwerp uitmaakt van een vervolging, is dit recht in administratieve procedures slechts van toepassing vanaf het ogenblik dat er sprake is van een geschil.[248] Met een geschil wordt bedoeld een conflictsituatie die is ontstaan tussen de overheid en de burger. Die conflictsituatie kan enerzijds ontstaan wanneer de overheid verzuimt binnen de

---

[243] J. MEESE, *Overschrijding van de redelijke termijn* in *CABG*, Gent, Larcier, 2008, 1.
[244] Artikel 6.1 EVRM.
[245] Artikel 14.3.c) IVBPR.
[246] J. MEESE, *Overschrijding van de redelijke termijn* in *CABG*, Gent, Larcier, 2008, 2.
[247] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 120.
[248] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 120; P. VANSANT, "Handhaving ruimtelijke ordening", in I. LEENDERS, V. TOLLENAERE, P. VAN ASSCHE, O. COOPMAN, K. VANHERCK, F. VAN ACKER, G. DE WOLF, L. JOPPEN, P. VANSANT, J. VAN DEN BERGHE, *Zakboekje ruimtelijke ordening*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 754.

voorgeschreven of redelijke termijn een beslissing te nemen, en de burger hiertegen opkomt. Anderzijds kan door het handelen van de overheid ook een geschil ontstaan.[249]

113. Het onderscheid tussen de redelijke-termijneis vervat in artikel 6.1 EVRM en de redelijke-termijneis als beginsel van behoorlijk bestuur, ligt in de termijn die in aanmerking moet worden genomen tot de beoordeling van de redelijke termijn. Opdat sprake is van een redelijke termijn zoals voorgeschreven door artikel 6.1 EVRM moet de globale termijn die in acht werd genomen door zowel de administratieve als de jurisdictionele overheden, redelijk zijn. Opdat sprake is van een redelijke termijn als beginsel van behoorlijk bestuur, moet enkel de termijn die alleen door de administratieve overheid in acht is genomen, redelijk zijn.[250]

§ 3. Beoordelingscriteria

114. Aangezien de redelijke termijn *in concreto* wordt beoordeeld heeft dit tot gevolg dat dezelfde termijn in het ene geval als redelijk wordt beschouwd en in het andere geval als onredelijk.[251]

De beoordeling van de redelijke termijn hangt af van:

- het belang en/of dringend karakter van de zaak
- de complexiteit van de zaak
- de houding van de partijen[252]

115. Het eerste criterium het **belang en/of dringend karakter van de zaak** bestaat enerzijds uit het algemeen belang en anderzijds uit het belang van de betrokken partijen.[253]

---

[249] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 120-121.
[250] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 272.
[251] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 275.
[252] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 100; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 160.
[253] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 160.

Wanneer de maatschappij belang heeft bij de zaak en dus het algemeen belang primeert, zal de redelijke termijn kort zijn ingeval de zaak in kader van het algemeen belang dringend is, en lang indien de zaak niet dringend is.[254]

Wanneer daarentegen de betrokken partijen belang hebben bij de zaak, zal de redelijke termijn worden beoordeeld naargelang de duur van de procedure wel/niet een nadeel kan berokkenen aan de betrokkene. De gestrengheid bij de beoordeling van de redelijke termijn zal afhangen van het belang dat de betrokkene hecht aan het besluit van de overheid. Hoe belangrijker dit besluit voor de betrokkene, hoe strenger de redelijke termijn wordt beoordeeld gezien een te lange termijn tot het nemen van een besluit een nadeel uitmaakt voor de betrokkene. Daarentegen wordt de redelijke termijn soepel beoordeeld indien de duur van de procedure geen nadeel berokkent aan de betrokkene.[255]

116. Het tweede criterium van **de complexiteit van de zaak** houdt in dat redelijke termijn zal worden beoordeeld naargelang de complexiteit of eenvoudigheid van de zaak. De redelijke termijn zal langer zijn en soepeler worden beoordeeld indien het gaat om een complexe zaak. Omgekeerd zal de redelijke termijn in eenvoudige zaken korter zijn en strenger worden beoordeeld.[256]

117. Het derde en laatste criterium betreft het **gedrag en houding van de betrokken partijen.** Hierin kan een onderscheid worden gemaakt tussen het gedrag van de partij ten aanzien van wie een besluit moet worden genomen en het gedrag van het bestuur dat een beslissing moet nemen.[257]

De partij ten aanzien van wie een besluit moet worden genomen, mag zelf niet de oorzaak zijn van het uitblijven van het besluit.[258] Hierbij kan terugverwezen worden naar randnummer 109. Het gedrag van de burger is bij de beoordeling van de redelijke termijn doorslaggevend. Opdat de burger zich succesvol kan beroepen op een schending van de redelijke termijn, is ondermeer vereist dat hij initiatief neemt en de

---

[254] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 137-138.
[255] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 138.
[256] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 139-140; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 13.
[257] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 140-141.
[258] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 284; W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 14.

stilzittende overheid aanspoort tot het nemen van een beslissing. Kortom, de burger mag zelf niet stilzitten.[259]

Als voorbeeld kan het arrest van de Raad van State uitgesproken op 30 mei 2011 worden aangehaald. De Raad oordeelde in dit arrest dat "*Nu blijkt dat de verzoekende partijen zelf meer dan zeven jaar hebben gewacht om een rechtsgeldig appel aan de minister op grond van het voormelde toendertijd geldende artikel 53, § 2bis, derde lid, dat een emanatie is van de redelijke termijnvereiste, te verzenden, kunnen zij zich niet met goed gevolg beroepen op een schending van het beginsel van de redelijke termijn*".[260]

Daarnaast mag het bestuur die een beslissing moet nemen niet stilzitten terwijl niets het bestuur belet om op te treden.[261] Op het bestuur rust immers de verplichting om de zaak binnen een redelijke termijn te onderzoeken, een beslissing te nemen, deze beslissing bekend te maken en uit te voeren.[262] Echter, wordt er bij de beoordeling van dit criterium in hoofde van het bestuur dat een beslissing moet nemen, een afweging gemaakt tussen het zorgvuldigheidsbeginsel en het beginsel van de redelijke termijn. Volgens het zorgvuldigheidsbeginsel heeft de overheid de tijd nodig om het dossier zorgvuldig te onderzoeken, hierover een beslissing te nemen, deze beslissing aan de betrokkene mee te delen en uit te voeren. Vaak zal het zorgvuldigheidsbeginsel voorrang hebben op het beginsel van de redelijke termijn.[263]

Bovendien moet worden vermeld dat de redelijke termijn ook wordt beïnvloed door het voordeel dat de betrokken persoon heeft kunnen behalen uit de onwettige toestand die door hem/haarzelf werd gecreëerd en/of in stand gehouden.[264]

Hierbij kan worden verwezen naar het arrest van de Raad van State van 29 april 2014. De Raad van State moest uitspraak doen over een beroep ingesteld tegen een besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur waarin het verzoek tot kwijtschelding/vermindering van de administratieve geldboete opgelegd aan verzoekster, onontvankelijk en deels ongegrond werd verklaard. De feiten betreffen de volgende: Op 22 januari 2010 stelt de stedenbouwkundig inspecteur een proces-verbaal op met betrekking tot een

[259] I. VAN DEN DORPEL, "Behoorlijk burgerschap en de beoordeling van de redelijke termijn door de Raad van State", *CDPK* 2013, 243.
[260] RvS 30 mei 2011, nr. 213.546.
[261] W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 14.
[262] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 285.
[263] W. MARNEFFE, A. OOMS, L. VEREECK, "Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen", *TVW* 2011, 14.
[264] RvS 29 april 2014, nr. 227.216

perceel waarvan verzoekster mede-eigenaar is. Als bijlage van het proces-verbaal is een stakingsbevel gevoegd strekkende tot "het staken van het gewoonlijk gebruik van het perceel voor het opslaan van materiaal en materieel, afval alsook het gebruik ervan tot parking". Dit stakingsbevel werd op 25 januari 2010 bekrachtigd door de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur en ter kennis gebracht op 26 januari 2010 aan verzoekster. Op 25 mei 2010 wordt door de stedenbouwkundig inspecteur een proces-verbaal opgesteld wegens het doorbreken van het stakingsbevel. Dit proces-verbaal werd bekrachtigd op 27 mei 2010. Twee jaar later wordt op 13 september 2012 door de rekenplichtige van het herstelfonds aan verzoekster een geldboete van 5.000 euro opgelegd wegens de voorzetting van het gewoonlijk gebruik van het kwestieuze perceel in strijd met het stakingsbevel. Op 27 september 2012 diende verzoekster een verzoek tot kwijtschelding/vermindering in van de opgelegde administratieve geldboete. Dit verzoek werd op 11 oktober 2012 afgewezen. [265] Verzoekster is van mening dat de redelijke termijn is geschonden doordat de bestreden administratieve geldboete is opgelegd na een onredelijk lange termijn sedert de vaststelling van de doorbreking van het stakingsbevel.
De raad oordeelde dat "*Het redelijk karakter van die termijn moet worden bepaald aan de hand van de concrete gegevens van elke zaak, zoals de complexiteit ervan, het gedrag van de betrokkene en het gedrag van de overheid. De redelijke termijn voor het opleggen van een administratieve geldboete bedoeld in artikel 6.1.49 VCRO wordt daarenboven beïnvloed door het voordeel dat de betrokken persoon heeft kunnen halen uit de door hem/haarzelf gecreëerde en/of in stand gehouden onwettige toestand*".[266]

118. Tenslotte zal de redelijke termijn strenger worden beoordeeld indien deze door schending van een termijn van orde is opgelegd als subsidiaire termijnstelling.[267]

[265] RvS 24 oktober 2013, nr. 225.243.
[266] RvS 29 april 2014, nr. 227.216.
[267] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 297.

§ 4. Schending van de redelijke termijn

119. Ingeval de redelijke termijn niet wordt nageleefd bestaan er verschillende mogelijkheden om deze schending te bestraffen.

120. Enerzijds kan de schending van de redelijke termijn aanleiding geven tot een **vordering tot schadeloosstelling voor de burgerlijke rechter of de Raad van State.**[268]

De schending van de redelijke-termijneis maakt immers een fout uit in de zin van artikel 1382 BW in hoofde van de overheid. Op grond van deze fout kan de burgerlijke rechter de overheid buitencontractueel aansprakelijk stellen tot het vergoeden van de schade die werd veroorzaakt door de schending van de redelijke termijn. Deze schadeloosstelling kan bestaan uit een geldelijke schadevergoeding, een schadeherstel in natura of een combinatie van beide.[269]

Daarnaast kan de schending van de redelijke termijn ook worden aangevochten bij de Raad van State. Deze zal op grond van artikel 11bis RvS-Wet na vaststelling van een onwettigheid, met name een schending van de redelijke termijn, een schadevergoeding kunnen toekennen.[270]

121. Anderzijds kan de schending van de redelijke termijn ook **gevolgen** hebben **voor de beslissingsbevoegdheid van de overheid**.[271]. De schending van het beginsel van de redelijke termijn kan ertoe leiden dat de beslissing genomen met schending van de redelijke-termijneis, wordt vernietigd. Vaak zal de Raad van State hierbij beslissen dat de overheid daarenboven haar bevoegdheid heeft verloren om een nieuwe beslissing te nemen in dezelfde zaak.[272] In dit geval zal de rechtstoestand, zoals deze was voor

---

[268] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 162.

[269] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 162.

[270] Artikel 11*bis* RvS-Wet; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 162.

[271] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 162.

[272] S. DE TAEYE, "Het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel" in B. HUBEAU en P. POPELIER (eds.), *Behoorlijk ruimtelijk ordenen*, die Keure, 2002, 174; S. LUST, "De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn" (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 859-860.

het verstrijken van de redelijke termijn, definitief worden.[273] Evenwel, kan de schending van de redelijke termijn ook tot gevolg hebben dat de betrokken handeling niet wordt vernietigd.[274]

Of de schending van de redelijke termijn leidt tot een vernietiging van de betrokken handeling met een bevoegdheidsverlies voor de overheid, zal afhangen van het bepalen van de aard van de redelijke termijn. Indien deze wordt beschouwd als een jurisprudentiële vervaltermijn zal de schending ervan leiden tot een vernietiging van het besluit met een verbod om een nieuwe beslissing te nemen.[275] Wordt daarentegen de redelijke termijn beschouwd als een termijn van orde, dan zal de schending niet de vernietiging meebrengen van het bestreden besluit.[276] Doch zal de beslissing van de Raad van State tot al dan niet vernietiging van de desbetreffende beslissing variëren naargelang de omstandigheden van de zaak. [277]

Hierbij moet worden opgemerkt dat, zelfs indien er sprake is van een schending van de redelijke termijn, de burger niet steeds een belang heeft bij de vaststelling hiervan door de Raad van State. Indien de vernietiging van het aangevochten besluit, genomen buiten de redelijke termijn, geen voordeel doet ontstaan voor de burger, dan heeft hij geen belang bij het inroepen van dit middel. Wanneer daarentegen de vernietiging van dit besluit wel ten bate komt voor de burger gezien het laattijdige besluit hem een voordeel ontneemt, dan heeft de burger wel belang bij dit middel.[278]

Echter, zal de termijn die de overheid nodig heeft om op een zorgvuldige wijze, met kennis van zaken, de beslissing voor te bereiden en te nemen, nooit worden beschouwd als een schending van de redelijke termijn.[279] De Raad van State bepaalde in een arrest van 3 juni 1997 dat "*de redelijkheid van de termijn voornamelijk wordt bepaald door de mogelijkheid voor de bestuursoverheid om over alle feitelijke gegevens, inlichtingen en adviezen te beschikken die het haar mogelijk moeten maken om met kennis van zaken tot een beslissing te komen*".[280]

---

[273] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 829.
[274] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 826.
[275] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 257, 826 en 829.
[276] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 826 en 827.
[277] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 827; I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 164.
[278] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 93.
[279] I. OPDEBEEK, "De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…" (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 160.
[280] RvS 3 juni 1997, nr. 66.519; zie ook RvS 30 oktober 2012, nr. 221.234.

Afdeling III. De berekening van de termijnen

122. Voor de berekening van de termijn zou men kunnen kijken naar de termijnregeling voorzien in het Gerechtelijk Wetboek, onder hoofdstuk VIII van het eerste deel 'Algemene Beginselen'.[281] Echter, kunnen deze artikelen niet worden toegepast in administratieve procedures gezien de regels van het Gerechtelijk Wetboek in beginsel niet van toepassing zijn op de diverse procedures in het administratief recht. Alsmede zijn deze regels ook niet toepasselijk op de rechtspleging voor de Raad van State.[282]

123. Het toepassingsgebied van de regels onder Hoofdstuk VIII van het Gerechtelijk Wetboek wordt in het bijzonder beperkt door artikel 48 Ger.W. "*Tenzij de wet anders bepaalt, zijn de termijnen voor het verrichten van proceshandelingen onderworpen aan de regels van dit hoofdstuk*".[283]

Proceshandelingen kunnen worden omschreven als alle handelingen die worden verricht door de partijen, hun gevolmachtigden of het hulppersoneel van de rechter tijdens een rechtsgeding of die in kader van een jurisdictionele procedure onder toezicht van een met eigenlijke rechtspraak belast orgaan worden verricht.[284] Omwille van deze definitie zal ondermeer het administratief beroep niet worden beschouwd als een proceshandeling. De procedure bij de deputatie is namelijk geen jurisdictioneel maar een administratief beroep.[285]

124. Niettemin kunnen deze regels van het Gerechtelijk Wetboek wel worden toegepast op administratieve procedures ingeval deze leemten vertonen en op voorwaarde dat de toepassing van deze

---

[281] Gerechtelijk Wetboek 10 oktober 1967, *BS* 31 oktober 1967, 11360.

[282] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 86; E. BREWAEYS, "Wat is een termijn om een proceshandeling te stellen?" (noot onder Cass. 3 juni 2005), *P.&B./R.D.J.P.* 2006, 253.

[283] Artikel 48 Ger.W.; R. VERBEKE, "Een termijn die op een zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag eindigt wordt niet altijd verlengd" (noot onder RvS 23 februari 2006), *RABG* 2006, 813; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 106.

[284] R. VERBEKE, "Een termijn die op een zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag eindigt wordt niet altijd verlengd" (noot onder RvS 23 februari 2006), *RABG* 2006, 813; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 255.

[285] A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 255.

regels te verzoenen zijn met de autonomie van het administratief procesrecht, met name met het inquisitoriaal karakter ervan.[286]

125. Daarnaast is het ook mogelijk om de regels m.b.t. de termijnberekening zoals voorzien in de artikelen 52-54 Ger.W., toe te passen in administratieve procedures inzoverre deze overeenkomen met de spraakgebruikelijke betekenis van de gebruikte termijnen.[287]

126. Artikel 52, eerste lid Ger.W. bepaalt dat "*De termijn wordt gerekend van middernacht tot middernacht. Hij wordt gerekend vanaf de dag na de akte of van de gebeurtenis die hem doet ingaan en omvat alle dagen, ook zaterdag, zondag en wettelijke feestdagen*".[288]

De regel dat de termijn wordt gerekend vanaf middernacht kan volgens M. BOES een feitelijke verlenging, uitgedrukt in uren, uitmaken van een termijn. Wanneer men immers de vergelijking tussen deze regel zou maken met een regel die de termijn zou doen ingaan op het precieze tijdstip, uitgedrukt in uren en minuten, waarop de gebeurtenis zich voordoet of de handeling wordt gesteld, dan kan de regel dat de termijn wordt gerekend vanaf middernacht een verlenging van enkele uren uitmaken.[289] Stel dat de termijn van dertig dagen om een administratief beroep in te stellen ingaat vanaf het precieze moment van de aanplakking. De bestreden beslissing wordt aangeplakt op 6 november om 14.00 uur. Dan zal de regel dat de termijn ingaat om middernacht een feitelijke verlenging uitmaken van tien uren. Echter, kan het precieze tijdsmoment waarop de termijn ingaat aanleiding geven tot discussies waardoor het praktischer is om de termijn te doen ingaan om middernacht.[290]

Volgens M. BOES beantwoordt de regel dat de dag waarop de gebeurtenis of de handeling die de termijn doet ingaan, niet wordt meegerekend, aan het normale spraakgebruik. Immers, wanneer een regel voorschrijft dat men één dag heeft om een bezwaar in te dienen, dan is het volgens M. BOES duidelijk dat

---

[286] R. VERBEKE, "Een termijn die op een zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag eindigt wordt niet altijd verlengd" (noot onder RvS 23 februari 2006), *RABG* 2006, 813.
[287] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 87; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 107.
[288] Artikel 52, eerste lid Ger.W.
[289] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, nr. 17; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 107.
[290] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, nr. 17.

dit niet de dag kan zijn waarop men kennis krijgt van de informatie die aanleiding geeft tot het bezwaar.[291] Deze regel is een veruitwendiging van het adagium '*dies a quo non computatur*' wat betekent dat de dag die de termijn doet ingaan niet meetelt.[292]

Als voorbeeld hiervan kunnen de reeds opgeheven artikelen 4.7.21, § 3, 1° VCRO en 23, § 3 Milieuvergunningsdecreet worden aangehaald;

> Voor wat betreft de stedenbouwkundige vergunning bepaalde artikel 4.7.21, § 3, 1° VCRO dat het georganiseerd administratief beroep bij de deputatie tegen de uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissing van het college van burgermeester en schepenen moest worden ingesteld binnen een termijn van dertig dagen die inging "*voor wat betreft het beroep ingesteld door de aanvrager: de dag na deze waarop het afschrift of de kennisgeving, vermeld in artikel 4.7.19, § 1, eerste lid, werd betekend*".[293]
>
> Daarnaast bepaalde artikel 23, § 3 Milieuvergunningsdecreet voor de milieuvergunning dat het beroep tegen een beslissing over een vergunningsaanvraag genomen in eerste aanleg moest worden ingediend met een aangetekende brief "*binnen een termijn van dertig dagen na de eerste dag van de bekendmaking van de bestreden beslissing*".[294]

Aangezien het Omgevingsvergunningsdecreet ook uitdrukkelijk voorziet in een regeling voor het bepalen van het beginpunt van de termijn, is het niet nodig een analoge toepassing te maken van artikel 52 Ger.W. Enkele voorbeelden van artikelen die uitdrukkelijk voorzien wanneer de toepasselijke termijn een aanvang neemt:

- Artikel 21: "*Het resultaat van het onderzoek (…) wordt aan de aanvrager meegedeeld binnen een termijn van dertig dagen vanaf de dag na de datum waarop de vergunningsaanvraag is ingediend hetzij na de ontvangst van de ontbrekende gegevens of documenten*".[295]

---

[291] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, nr. 17.
[292] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 389; T. DECAIGNY, "Berekening van termijnen" (noot onder K.I. Antwerpen 3 januari 2008), *T. Strafr.* 2008, 132; C. DE KONINCK, *Latijnse rechtsspreuken*, Brugge, Die Keure, 2016, 85.
[293] Artikel 4.7.21, § 3, 1° VCRO opgeheven dd. 23/02/2017.
[294] Artikel 23, § 3 Milieuvergunningsdecreet opgeheven dd. 23/02/2017.
[295] Artikel 21 Omgevingsvergunningsdecreet.

- Artikel 32: "*De termijnen, vermeld in paragraaf 1, gaan altijd in op de dag na datum dat de vergunningsaanvraag ontvankelijk en volledig wordt verklaard of, bij ontstentenis van een beslissing daarover, de dertigste dag na de datum waarop de aanvraag is ingediend*".[296]

- Artikel 35: "*Van een omgevingsvergunning mag gebruik worden gemaakt als de aanvrager niet binnen een termijn van vijfendertig dagen die ingaat na de eerste dag van de aanplakking, op de hoogte is gebracht van de instelling van een schorsend administratief beroep als vermeld in artikel 52*".[297]

- Artikel 54: "*Het beroep wordt op straffe van onontvankelijkheid ingesteld binnen een termijn van dertig dagen die ingaat:*
  1° de dag na datum van de betekening van de bestreden beslissing voor de personen of instanties aan wie de beslissing betekend wordt;
  2° de dag na het verstrijken van de beslissingstermijn als de omgevingsvergunning in eerste administratieve aanleg stilzwijgend geweigerd wordt;
  3° de dag na de eerste dag van de aanplakking van de bestreden beslissing in de overige gevallen".[298]

In deze gevallen wordt de termijn berekend vanaf de dag na de dag van de gebeurtenis die de termijn doet ingaan. De berekening die wordt voorzien in het Omgevingsvergunningsdecreet komt overeen met de regeling van het Ger.W.

127. Artikel 53 Ger.W. bepaalt in het eerste lid dat "*De vervaldag in de termijn is inbegrepen*".[299] Dit artikel is de veruitwendiging van het adagium '*dies ad quem computatur*', wat betekent dat de laatste dag wel wordt meegeteld.[300]

---

[296] Artikel 32 Omgevingsvergunningsdecreet.
[297] Artikel 35 Omgevingsvergunningsdecreet.
[298] Artikel 54 Omgevingsvergunningsdecreet.
[299] Artikel 53, eerste lid Ger.W.
[300] T. DECAIGNY, "Berekening van termijnen" (noot onder K.I. Antwerpen 3 januari 2008), *T. Strafr.* 2008, 132; I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 389; C. DE KONINCK, *Latijnse rechtsspreuken*, Brugge, Die Keure, 2016, 86.

Dit artikel is het logische gevolg van artikel 52 Ger.W. M. BOES geeft hierbij het voorbeeld dat indien u drie dagen heeft om een bezwaar in te dienen tegen een voorstel dat u werd betekend op 22 september, u tot 25 september 24 uur een bezwaar kan indienen.[301]

Deze regel zal van toepassing zijn op een administratieve procedure indien de regelgever niet uitdrukkelijk heeft bepaald dat de *dies ad quem* in de termijn is inbegrepen. Indien daarentegen de regelgever wel de berekening van de termijn heeft bepaald, kan men zich niet beroepen op de berekeningswijze voorzien in artikel 53 Ger.W. om die termijn een ander eindpunt te geven.[302]

Wanneer wordt gekeken naar het Omgevingsvergunningsdecreet, kan geen norm worden gevonden waarbij uitdrukkelijk wordt bepaald of de vervaldag al dan niet in de termijn is inbegrepen.[303] Om deze reden zal de regeling van het Gerechtelijk Wetboek zoals voorzien in artikel 53 worden toegepast bij de uitvoering van het Omgevingsvergunningsdecreet, tenzij in het Omgevingsvergunningsbesluit nadere uitleg wordt gegeven omtrent de berekening van de termijnen.

Zo wordt in het Omgevingsvergunningsbesluit[304] omtrent de aanplakking of publicatie op de website uitdrukkelijk bepaald dat de laatste dag in de termijn is inbegrepen. Artikel 20 van het Omgevingsvergunningsbesluit bevat de regels die specifiek moeten worden nageleefd bij de aanplakking van een affiche.

Paragraaf 2 van dit artikel bepaalt dat "*De affiche wordt aangeplakt uiterlijk op de dag voor de begindatum van het openbaar onderzoek en tot en met de laatste dag daarvan (…)".*[305]

De regels van dit artikel zullen ook worden toegepast bij de aanplakking van de bekendmaking van de beslissing betreffende de vergunningsaanvraag. Artikel 59 van het Omgevingsvergunningsbesluit bepaalt in paragraaf 2 namelijk dat "*De affiche wordt aangeplakt uiterlijk tien dagen na de ontvangst van de beslissing en blijft hangen gedurende de periode van dertig dagen, die ingaat op de dag na de eerste dag van de aanplakking. De vergunningsaanvrager brengt de gemeente op de startdatum van de aanplakking op de*

[301] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 87.
[302] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 108.
[303] Decreet 25 april 2014 betreffende de Omgevingsvergunning, *BS* 23 oktober 2014, 82085.
[304] Besluit 27 november 2015 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2016, 13390: afgekort 'OVB' of 'Omgevingsvergunningsbesluit'.
[305] Artikel 20, § 2 Omgevingsvergunningsbesluit.

hoogte van die datum en verklaart hierbij dat de affiche conform artikel 20 van het Omgevingsvergunningenbesluit werd aangeplakt en aangeplakt zal blijven tot de laatste dag van de periode van dertig dagen. Die datum wordt in het omgevingsloket ingevoerd."[306]

Artikel 21 van het Omgevingsvergunningsbesluit bevat de nadere regels over de publicatie van de aanvraag van de omgevingsvergunning op de website van de bevoegde overheid of gemeente.

Paragraaf 1 van dit artikel schrijft voor dat "*De tekst wordt uiterlijk op de dag voor de begindatum van het openbaar onderzoek gepubliceerd en blijft op de website staan tot en met de laatste dag van het openbaar onderzoek.*" [307]

De aanplakking van een vergunningsbeslissing en de problematiek die hieromtrent bestond, zal verder worden besproken in deel III.

128. In het tweede lid van artikel 53 Ger.W. wordt bepaald dat "*Is die dag echter een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan wordt de vervaldag verplaatst op de eerstvolgende werkdag*".[308]

In tegenstelling tot de artikelen 52, 53, eerste lid en 54 Ger.W., die bij analogie kunnen worden toegepast in administratieve procedures voor de berekening van termijnen om reden dat zij beantwoorden aan de spraakgebruikelijke betekenis van de gebruikte termijn en omdat deze regels in geval van discussie duidelijkheid scheppen, kan het tweede lid van artikel 53 Ger.W. niet worden toegepast in administratieve procedures.[309]

Ten gevolge hiervan zal de vervaldag niet worden verlengd indien deze eindigt op een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag.[310] Deze regel wordt namelijk niet beschouwd als een uiting van het normale spraakgebruik.[311] Daarenboven bestaat er ook geen algemeen rechtsbeginsel op grond waarvan de termijn

---

[306] Artikel 59, § 2 Omgevingsvergunningsbesluit.
[307] Artikel 21, § 1 Omgevingsvergunningsbesluit.
[308] Artikel 53, tweede lid Ger.W.
[309] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 88.
[310] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 389; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 106; G. VAN HOORICK, *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 61.
[311] I. OPDEBEEK, *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, nr. 389; I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 109; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 256.

wordt verlengd tot de eerstvolgende werkdag indien deze termijn verstrijkt op een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag.[312]

Er zal enkel sprake zijn van het verplaatsen van de vervaldag indien de toepasselijke norm dit uitdrukkelijk voorziet.[313]

Betreffende de administratieve fase kon zo een norm niet worden teruggevonden in de VCRO.[314] Noch werd zo een norm bepaald in het Milieuvergunningsdecreet.[315] Evenmin wordt in het Omgevingsvergunningsdecreet of in het Omgevingsvergunningsbesluit een artikel voorzien dat de situatie regelt ingeval de vervaldag eindigt op een zaterdag, zondag of feestdag.[316] Omtrent de regeling van deze situatie bestaat dus nog steeds rechtsonzekerheid.

Het gebrek aan een regeling in het Omgevingsvergunningsdecreet staat in sterk contrast met het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening. Onder artikel 12/1 van dit wetboek wordt namelijk de situatie waarbij de vervaltermijn verstrijkt op een zaterdag, zondag of feestdag wel geregeld.

Artikel 12/1, lid 2 bepaalt dat "*De vervaldag, met inbegrip van de dag van de afsluiting van het openbaar onderzoek, wordt meegerekend in de termijn. Wanneer die vervaldag evenwel een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag is, wordt de vervaldag verschoven naar de eerstvolgende werkdag*".[317]

---

[312] R. VERBEKE, "Een termijn die op een zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag eindigt wordt niet altijd verlengd" (noot onder RvS 23 februari 2006), *RABG* 2006, 813; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 250.

[313] I. OPDEBEEK, J. GORIS, "Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder", *TGEM* 2007, 106; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 255.

[314] Betreffende de jurisdictionele procedure voor de Raad van Vergunningsbetwistingen, zoals werd bepaald onder hoofdstuk VIII van de VCRO, kon artikel 48 Ger.W. wel worden toegepast voor de berekening van de termijnen: Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening 15 mei 2009, *BS* 20 augustus 2009, 54890; A. MAES, "De ontvankelijkheid 'ratione temporis' van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen" (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 255-260.

[315] Decreet 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, *BS* 17 september 1985, 13304.

[316] Decreet 25 april 2014 betreffende de Omgevingsvergunning, *BS* 23 oktober 2014, 82085; Besluit 27 november 2015 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2016, 13390.

[317] Artikel 12/1, lid 2 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening.

Deze situatie wordt eveneens geregeld in le Code Wallon du développement territorial. In Artikel D.I.15. van deze codex wordt bepaald dat "*Le jour de l'échéance est compris dans le délai. Toutefois, lorsque ce jour est un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, le jour de l'échéance est reporté au jour ouvrable suivant*".[318]

129. Artikel 54 Ger.W. schrijft voor dat "*Een in maanden of jaren bepaalde termijn wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste*".[319]

Indien een termijn in maanden is uitgedrukt geeft M. BOES een voorbeeld ter verduidelijking: De gebeurtenis die de termijn doet ingaan doet zich voor op 24 september. De termijn zal beginnen lopen op 25 september om 0 uur en eindigen op 24 oktober om middernacht.[320]

Wanneer er sprake is van een schrikkeljaar wordt aangenomen dat de termijn van een maand die ingaat op 30 of 31 januari verstrijkt op 28, respectievelijk 29 februari ingeval van een schrikkeljaar.[321]

Bij de termijn uitgedrukt in jaren doet zich het probleem omtrent het schrikkeljaar niet voor. Opnieuw geeft M. BOES een voorbeeld ter verduidelijking: Indien de eerste dag van de termijn 1 maart is, dan is de laatste dag 28 februari van het volgende jaar, of 29 februari in een schrikkeljaar. Ingeval de eerste dag van de termijn 29 februari is, dan is de laatste dag van de termijn 28 februari van het daaropvolgende jaar.[322]

Zoals hoger vermeld kan artikel 54 Ger.W. bij analogie worden toegepast op administratieve procedures.[323]

---

[318] Article D.I.15. Code du Développement territorial.
[319] Artikel 54 Ger.W.
[320] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 88.
[321] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 88.
[322] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 88.
[323] Zie randnummer 125.

III. Termijnen ten aanzien van de burger

130. De termijnen die gelden voor de burger in zijn betrekkingen met de overheid, zoals het indienen van een bezwaarschrift of het instellen van een administratief beroep, zijn vervaltermijnen.[324]

Dit blijkt duidelijk uit artikel 54 Omgevingsvergunningsdecreet: "*Het beroep wordt op straffe van onontvankelijkheid ingesteld binnen een termijn van dertig dagen die ingaat (…)*".[325] Met andere woorden, een laattijdig ingediend beroep zal onontvankelijk worden verklaard, wat neerkomt op een vervaltermijn.[326]

131. Alsmede geldt het principe dat het einde van de termijn niet wordt verlengd indien de laatste dag valt op een zaterdag, zondag of feestdag, ook voor de burger.[327]

132. Daarenboven moet de burger zelf weten wat de precieze termijn is waarbinnen hij een handeling moet stellen.[328] Hierbij kan de vraag worden gesteld wat de gevolgen zijn van een laattijdig ingediend beroep indien de burger door de overheid op het verkeerde been wordt gezet?

Volgens rechtspraak van de Raad van State kan de termijnoverschrijding worden goedgemaakt indien de oorzaak van deze termijnoverschrijding duidelijk te wijten is aan de overheid zelf. Daarnaast kan in dit geval ook beroep worden gedaan op het rechtszekerheidsbeginsel volgens hetwelk de burger moet kunnen vertrouwen op openbare diensten en erop moet kunnen rekenen dat zij de regels in acht nemen en een standvastig beleid voeren dat de burger niet anders kan opvatten.[329]

---

[324] G. VAN HOORICK, *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 59.
[325] Artikel 54 Omgevingsvergunningsdecreet.
[326] G. VAN HOORICK, *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 59.
[327] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 99.
[328] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 99.
[329] M. BOES, "Termijnen in het bestuursrecht" in M. BOES (ed.), *Administratief recht*, Brugge, Die Keure, 2004, 100.

DEEL III: BESPREKING PROBLEEMPUNTEN

I. Inleiding

133. In dit deel worden twee probleempunten besproken die bestonden in de milieu- en stedenbouwwetgeving wat betreft de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning.

Het eerste probleempunt handelt over de problematiek die bestond over de stilzwijgende vergunning en later de stilzwijgende weigeringsbeslissing.

Het tweede probleempunt betreft de problematiek aangaande de aanplakking van een stedenbouwkundige vergunning onder de VCRO.

Voor deze twee probleempunten wordt telkens besproken wat precies het probleem inhield en of de regelgever hiervoor een oplossing heeft gevonden met de invoering van de omgevingsvergunning.

II. Probleempunt 1: De stilzwijgende vergunning – stilzwijgende beslissing

134. De stilzwijgende vergunning of de stilzwijgende weigeringsbeslissing is een techniek die wordt aangewend om het stilzitten van de overheid in vergunningsaangelegenheden te sanctioneren.[330] Op deze manier kan de rechtszoekende worden beschermd tegen het stilzitten van het bestuur.[331]

Beide maken technieken uit waarbij met een fictie wordt gewerkt. Deze fictie houdt met name in dat de overheid bij het verstrijken van een welbepaalde termijn wordt geacht een beslissing te hebben genomen die positief of negatief is.[332]

---

[330] S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 197.
[331] S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 6.
[332] S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 197.

135. De stilzwijgende vergunning of de "*Lex Silencio Positivo*" kwam in de Vlaamse wetgeving onder meer voor in het Milieuvergunningsdecreet van 28 juni 1985, de gecoördineerde stedenbouwwet van 1962 en het Decreet houdende organisatie van de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999.[333]

Afdeling I. Stilzwijgende milieuvergunning

136. De stilzwijgende milieuvergunning werd voorzien in artikel 25 van het Milieuvergunningsdecreet. Dit artikel regelde de gevolgen van het uitblijven van een beslissing van de bevoegde overheid over een milieuvergunningsaanvraag in administratief beroep of na een proefvergunning.[334]

Het artikel schreef voor dat bij gebreke van een uitspraak binnen de vastgestelde of verlengde termijn, de vergunning werd geacht stilzwijgend te zijn verkregen.[335]

> *Artikel 25, § 1 Milieuvergunningsdecreet: Wanneer binnen de vastgestelde termijn geen uitspraak is gedaan, wordt de vergunning geacht te zijn bekomen en mag de exploitatie worden gestart mits eerbiediging van de algemene en de sectoriële voorwaarden indien in eerste aanleg de vergunning werd geweigerd of indien er geen uitspraak werd gedaan binnen de vastgestelde of verlengde termijn.*[336]

De termijn waarnaar dit artikel verwees, was de termijn voor de uitspraak in beroep zoals was bepaald in artikel 23 van het Milieuvergunningsdecreet.[337]

137. Deze regeling bestond er dus in dat indien in eerste aanleg de vergunning expliciet of impliciet werd geweigerd, en in administratief beroep geen uitspraak werd gedaan binnen de voorgeschreven termijn, de vergunning werd geacht te zijn bekomen. Werd daarentegen in eerste aanleg wel een vergunning

---

[333] Wet 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, *BS* 12 april 1962, 3000 (hierna afgekort 'DRO'); Decreet 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, *BS* 17 september 1985, 13304; Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999, *BS* 8 juni 1999, 21001; S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 197; P. DE SMEDT, "Omgevingsvergunning is (bijna) een feit", *De juristenkrant* 2014, 3.
[334] S. LUST, "Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht", *RABG* 2004, afl. 8, 520.
[335] A. COPPENS, "Geen stilzwijgende milieuvergunning in geval van een te late kennisgeving van beroepsbeslissing" (noot onder RvS 1 maart 2001), *RW* 2001-2002, 702; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 630.
[336] Artikel 25, § 1 Milieuvergunningsdecreet.
[337] M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 630.

toegekend, maar volgde eveneens hierop in administratief beroep niet tijdig een beslissing, dan werd de eerste vergunning geacht definitief te zijn verleend.[338]

138. Het artikel 25 van het Milieuvergunningsdecreet beoogde met de stilzwijgende milieuvergunning als sanctie voor de niet-tijdige beslissing, de aanvrager binnen een relatief korte termijn zekerheid te verschaffen over het lot van zijn aanvraag, en dit in de positieve zin.[339] Bijgevolg beschikte de exploitant van een bedrijf door het bestaan van deze regeling over de zekerheid dat hij na een bepaalde periode mocht overgaan of doorgaan met de exploitatie van zijn bedrijf.

Dit stond in schril contrast met de ARAB-wetgeving, dat de voorloper was van het Milieuvergunningsdecreet. Onder de ARAB-wetgeving was de termijn voor de overheid om uitspraak te doen over een administratief beroep een loutere termijn van orde. Hierdoor was het mogelijk dat de exploitant maanden en soms zelfs jaren moest wachten tot hij definitief zekerheid had over een milieuvergunning.[340]

139. Naast het Milieuvergunningsdecreet, was de regeling van de stilzwijgende vergunning ook uitgewerkt in Vlarem I. Met name in de artikelen 34-42 en 49-55.[341]

Afdeling II. Stilzwijgende stedenbouwkundige vergunning

140. De techniek van de stilzwijgende vergunning kwam ook voor in artikel 53, §2 van de Gecoördineerde Stedenbouwwet. Later werd de Stedenbouwwet vervangen door het Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999 waarin de regeling van de stilzwijgende vergunning werd bepaald onder artikel 125.[342]

---

[338] S. LUST, "Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht", *RABG* 2004, afl. 8, 520.

[339] S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 7; A. COPPENS, "Geen stilzwijgende milieuvergunning in geval van een te late kennisgeving van beroepsbeslissing" (noot onder RvS 1 maart 2001), *RW* 2001-2002, 702.

[340] S. LUST, "Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht", *RABG* 2004, afl. 8, 520.

[341] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 312; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 634.

[342] S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 7.

141. Artikel 53, §2 Stedenbouwwet voorzag in graad van beroep in een rappelprocedure. Indien een stedenbouwkundige vergunning door het college van burgemeester en schepenen werd geweigerd, kon de aanvrager in beroep gaan bij de Bestendige deputatie. Wanneer deze zich niet tijdig over het beroep uitsprak, kon de aanvrager vervolgens een beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Liet de Vlaamse Regering evenzeer na zich tijdig uit te spreken over het beroep, dan kon de aanvrager zijn dossier rappelleren bij aangetekende brief waardoor een nieuwe termijn van 30 dagen begon te lopen. Werd bij het verstrijken van deze nieuwe termijn geen beslissing genomen, dan trad de techniek van de stilzwijgende vergunning in werking.[343]

142. Had de Bestendige deputatie een vergunning verleend, dan mocht de aanvrager de gevraagde werken uitvoeren overeenkomstig deze vergunning. Werd daarentegen de vergunning door de Bestendige deputatie geweigerd, dan mocht de aanvrager de gevraagde werken uitvoeren mits hij zich gedroeg naar de aanwijzingen van het dossier dat hij had ingediend, naar de voorschriften van de goedgekeurde plannen van aanleg, alsmede naar de bepalingen van de verkavelingsvergunning. Met andere woorden, verkreeg de aanvrager in dit geval de 'toelating', rechtstreeks voortvloeiende uit de wet, om de gevraagde handelingen en werken uit te voeren.[344]

Artikel 125 DRO[345] bepaalde in graad van beroep dat indien de aanvrager binnen de 35 dagen na verzending van de rappelbrief geen beslissing had ontvangen van de Bestendige deputatie, dit werd gelijkgesteld met een positieve beslissing en hij zonder verdere formaliteiten mocht overgaan tot het uitvoeren van de werken of het verrichten van de handelingen, op voorwaarde dat hij zich gedroeg naar de aanwijzingen van het dossier dat hij had ingediend, naar de decreten en verordeningen, en ook naar de bepalingen van de verkavelingsvergunning.[346]

---

[343] S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 196.

[344] Artikel 53, § 2 Stedenbouwwet; S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 6; S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 196-197.

[345] Artikel 125 DRO volgt op artikel 123, § 1 DRO dat bepaalde dat indien de termijn van 75 of 125 dagen was verstreken zonder dat de aanvrager op de hoogte werd gebracht van de beslissing, hij een rappelbrief kon versturen indien hij het beroep had ingesteld: Artikel 123, § 1 DRO; J. VERKEST, "De Raad van State is bevoegd voor beroepen tegen stilzwijgende vergunningen" (noot onder RvS 27 juni 2002), *TROS* 2002, afl. 27, 200.

[346] Artikel 125 DRO; R. VEKEMAN, "Stilzwijgende vergunning" (noot onder RvS 30 november 2000), *TROS* 2001, afl. 24, 280; J. VERKEST, "De Raad van State is bevoegd voor beroepen tegen stilzwijgende vergunningen" (noot onder RvS 27 juni 2002), *TROS* 2002, afl. 27, 200.

Het systeem voorgeschreven in artikel 125 DRO[347] was analoog met het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning zoals voorzien in het Milieuvergunningsdecreet en Vlarem I.[348]

Afdeling III. Kritiek op dit systeem

143. Het systeem van de stilzwijgende vergunning heeft voor de nodige kritiek gezorgd.

144. Enerzijds bestond er kritiek op het feit dat de 'toelating' om de gevraagde werken en handelingen uit te voeren, rechtstreeks uit de wet volgde en omwille hiervan de Raad van State onbevoegd was te oordelen. Dergelijke toelating uit de wet is namelijk geen voor vernietiging vatbare handeling.[349]

145. Deze problematiek werd door het toenmalige Arbitragehof beslecht in een arrest van 7 juni 2001.[350] In dit arrest sprak het Arbitragehof zich uit over de verenigbaarheid van artikel 137, tweede lid van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 29 augustus 1991 houdende de organisatie van de planning en de stedebouw, met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.[351]

Er werden met name drie prejudiciële vragen gesteld, waarbij de eerste prejudiciële vraag het meeste belang had.

Deze prejudiciële vraag luidde als volgt:
"Schendt artikel 137, tweede lid, van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedebouw, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 23, derde lid, 4°, van de Grondwet, doordat het een stelsel van stilzwijgende vergunning instelt,

[347] Met artikel 24 van het Decreet 26 april 2000 houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, werd artikel 125 DRO gewijzigd. Sedert deze wijziging kon de aanvrager slechts gebruik maken van de stilzwijgende vergunning indien hij niet binnen 20 dagen na het verstrijken van de termijn kennis had gekregen van een beslissing tot schorsing.
[348] J. VERKEST, "De Raad van State is bevoegd voor beroepen tegen stilzwijgende vergunningen" (noot onder RvS 27 juni 2002), *TROS* 2002, afl. 27, 200.
[349] S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 197.
[350] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001.
[351] Ordonnantie 29 augustus 1991 houdende de organisatie van de planning en de stedebouw, *BS* 7 oktober 1991, 22091 (hierna: 'de Brusselse stedenbouwordonnantie'); Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001.

a. waarvan de aard elk beroep tot nietigverklaring en, in voorkomend geval, tot schorsing, voor de afdeling administratie van de Raad van State zou uitsluiten;

b. waarvan het toezicht door de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde niet gelijkwaardig zou zijn met de jurisdictionele toetsingen die worden uitgeoefend ten aanzien van een stedenbouwkundige vergunning uitgereikt door een daartoe bevoegde overheid, (…)".[352]

146. Artikel 137 Brusselse stedenbouwordonnantie bevatte een analoge regeling als artikel 53, § 2 Stedenbouwwet en artikel 125 DRO.[353]

Het artikel voorzag eveneens in een rappelprocedure waarbij de aanvrager een rappelbrief kon sturen naar de Regering indien deze naliet zich uit te spreken binnen de wettelijk bepaalde termijn over het beroep tegen de beslissing of tegen het uitblijven van een tijdige beslissing van het stedenbouwkundig college. Ontving de aanvrager bij het verstrijken van de nieuwe termijn van 30 dagen vanaf de dag waarop de rappelbrief was afgegeven, geen beslissing, dan mocht hij zonder verdere formaliteiten overgaan tot het uitvoeren van de werken of het verrichten van de handelingen. Hierbij moest hij de aanwijzingen van het dossier dat hij had ingediend naleven, evenals de wetten en de reglementen. Werd het beroep ingesteld door het college van burgemeester en schepenen of de gemachtigde ambtenaar, dan mocht de aanvrager overgaan tot het uitvoeren van de werken of het verrichten van de handelingen in naleving van de beslissing van het stedenbouwkundig college. [354]

147. Het Hof stelt vast dat artikel 137, tweede lid van de Brusselse Stedenbouwordonnantie niet voorziet in de toekenning van een stilzwijgende vergunning door de administratie, maar wel in de 'toelating', door het rechtstreekse effect van de ordonnantie, om over te gaan tot de uitvoering van de werken.[355]

---

[352] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, (1) 2.

[353] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 12, overw. B.6.2; R. VEKEMAN, "Stilzwijgende vergunning" (noot onder RvS 30 november 2000), *TROS* 2001, afl. 24, 279; S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 198.

[354] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 11, overw. B.2; S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 6.

[355] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 11, overw. B.3.2; S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 6.

148. Wat betreft de 'toelating' uit kracht van de wet, bevond het Arbitragehof deze regeling ongrondwettig.[356] Het Arbitragehof maakte een onderscheid tussen de stilzwijgende administratieve handeling tot weigering of aanvaarding van de aanvraag en de 'toelating', voortvloeiende uit de wet, tot het uitvoeren van de werken.[357]

Bij een 'toelating' om over te gaan tot de werken, is geen sprake van een vergunningsbeslissing, noch uitdrukkelijk, noch stilzwijgend. Er wordt enkel een (stilzwijgende) toelating verleend tot het uitvoeren van de werken, die het loutere gevolg is van de wet, met name het rechtstreekse effect van de ordonnantie. De afwezigheid van een vergunningsbeslissing heeft gevolgen voor de rechtsbescherming doordat er geen beroep mogelijk is bij de Raad van State bij gebrek aan een administratieve rechtshandeling. Het is evenwel mogelijk zich als rechtszoekende te wenden tot de gewone rechter, maar men kan niet aan de rechter vragen om deze 'stilzwijgende vergunning' met toepassing van artikel 159 G.W. naast zich neer te leggen. De gewone rechter heeft in dit geval enkel de mogelijkheid te controleren of de uitgevoerde werken overeenstemmen met de aanwijzingen van het dossier dat werd ingediend en met de wetten en verordeningen.[358]
Dit in tegenstelling tot de stilzwijgende administratieve beslissing die wordt geacht te zijn genomen, waardoor die wel onder de controle valt van de Raad van State en onder een vergelijkbare controle van de gewone rechter krachtens artikel 159 G.W.[359]

149. Het Arbitragehof onderzocht in zijn arrest van 7 juni 2001 of het gelijkheidsbeginsel door dit verschil in behandeling tussen de rechtszoekenden, naargelang de beroepen voor de gewone rechter of voor de Raad van State konden worden ingesteld, werd geschonden.[360] Het Hof oordeelde hierbij dat het verschil in behandeling op zichzelf niet discriminerend was en stelde dat er slechts sprake is van een discriminerende

---

[356] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 13, overw. B.8; S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 197.
[357] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 11, overw. B.3.2; R. VEKEMAN, "Stilzwijgende vergunning" (noot onder RvS 30 november 2000), *TROS* 2001, afl. 24, 280; S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 198.
[358] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 12, overw. B.4; S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 6; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 632.
[359] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 13, overw. B.7; R. VEKEMAN, "Stilzwijgende vergunning" (noot onder RvS 30 november 2000), *TROS* 2001, afl. 24, 280; S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 198.
[360] M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 632.

behandeling wanneer de waarborgen geboden door het ene middel aanzienlijk minder zouden zijn dan de waarborgen geboden door het andere rechtsmiddel.[361]

In het arrest werd wel door het Arbitragehof beslist dat het systeem van de 'toelating' op onevenredige wijze afbreuk deed aan de rechten van belanghebbende derden. Deze werden volgens het Hof gediscrimineerd ten opzichte van personen die wel beschikten over een administratieve beslissing waarop jurisdictionele toetsing mogelijk was en de waarborgen hiervan konden genieten.[362]

Het Arbitragehof oordeelde dat het stelsel van de 'stilzwijgende vergunning' ongrondwettig was aangezien het een te beperkte jurisdictionele waarborg bood voor derden.[363]

150. Anderzijds bestond er de kritiek op het feit dat de stilzwijgende vergunning geen formele motivering bevat.

Het systeem van de stilzwijgende vergunning veronderstelt namelijk een fictieve beslissing. Dergelijke beslissing bevat van nature geen formele motivering aangezien ze niet in een akte is opgenomen. Daarenboven moet deze beslissing niet gemotiveerd zijn om reden dat de toepassing van de formele motiveringswet beperkt is tot geschreven handelingen, met name handelingen die in een akte zijn neergelegd.[364]

151. Het Europees Hof van Justitie stelde met een arrest van 14 juni 2001[365] een einde aan deze problematiek.

In zijn arrest veroordeelde het Hof de Belgische Staat wegens de schending van vijf milieurichtlijnen, met name:

---

[361] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 12, overw. B.5; S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 6; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 632.
[362] Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001, 13, overw. B.8; S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 7; J. VERKEST, "De Raad van State is bevoegd voor beroepen tegen stilzwijgende vergunningen" (noot onder RvS 27 juni 2002), *TROS* 2002, afl. 27, 198; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 632.
[363] S. LUST, "Requiem voor 'stilzwijgende vergunning'", *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 7.
[364] S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 200.
[365] HvJ 14 juni 2001, C-230/00, Commissie/België.

(i) De Richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende de afvalstoffen;

(ii) De Richtlijn 76/464/EEG van de Raad van 4 mei 1976 betreffende de verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen die in het aquatische milieu in de Gemeenschap worden geloosd;

(iii) De Richtlijn 80/68/EEG van de Raad van 17 december 1979 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging veroorzaakt door de lozing van gevaarlijke stoffen;

(iv) De Richtlijn 84/360/EEG van de Raad van 28 juni 1984 betreffende de bestrijding van door industriële inrichtingen veroorzaakte luchtverontreiniging;

(v) De Richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particulieren projecten.[366]

152. Reeds eerder had het Hof geoordeeld dat het stelsel van de stilzwijgende vergunning onverenigbaar was met de vereisten van richtlijn 80/68/EEG.[367] Deze richtlijn schrijft namelijk voor dat op basis van de resultaten van het onderzoek steeds een uitdrukkelijke administratieve handeling (een verbod of vergunning) moet worden vastgesteld. [368]

Daarnaast was het Hof van oordeel dat de stilzwijgende vergunning evenmin onverenigbaar was met de vereisten van de richtlijnen 75/442/EEG, 76/464/EEG, 80/86/EEG en 84/360 aangezien deze een voorafgaande vergunning eisen. Tenslotte was het stelsel van de stilzwijgende vergunning evenmin onverenigbaar met de vereisten van richtlijn 85/337/EEG die voorziet in beoordelingsprocedures vóór de vergunningverlening.[369]

153. Concreet oordeelde het Hof dat de Vlaamse en Waalse stilzwijgende milieuvergunning onverenigbaar waren met deze vijf milieurichtlijnen, vermits deze richtlijnen voorzien in een beoordelingsprocedure vóór de vergunningverlening en de nationale autoriteiten verplichten om milieuvergunningsaanvragen steeds *in concreto,* geval per geval te onderzoeken.[370]

---

[366] M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 633.

[367] HvJ 14 juni 2001, C-230/00, Commissie/België, I-4601, overw. 11; HvJ 28 februari 1991, C-360/87, Commissie/Italië, I-791, overw. 31.

[368] HvJ 14 juni 2001, C-230/00, Commissie/België, I-4601, overw. 14; HvJ 28 februari 1991, C-360/88, Commissie/Duitsland, I-825, overw. 38.

[369] HvJ 14 juni 2001, C-230/00, Commissie/België, I-4602, overw. 16.

[370] S. LUST, "Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State" (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 201-201; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende

154. Na dit arrest van het Europees Hof van Justitie bestond er discussie over de vraag of dit arrest rechtstreeks kon worden ingeroepen opdat de particulieren zich voor de nationale rechter rechtstreeks konden steunen op deze rechtspraak.[371]

155. In de rechtspraak van de Raad van State die volgde na het arrest van het Europees Hof van Justitie, vermeed de Raad de vraag welke de rechtstreekse gevolgen waren van deze uitspraak van het Hof van Justitie.[372]

156. Zo schorste de Raad van State in een arrest van 27 juni 2002[373] de tenuitvoerlegging van een stilzwijgende milieuvergunning en werd in een arrest van 18 maart 2004[374] een stilzwijgende milieuvergunning vernietigd omwille van strijdigheid met het interne recht zonder daarbij in te gaan op de rechtspraak van het Hof van Justitie.[375]

De Raad oordeelde dat de stilzwijgende milieuvergunning problematisch was vanuit het oogpunt van de formele motivering aangezien door het gebrek aan formele motivering de Raad niet kon beoordelen op welke gronden de vergunning werd afgeleverd in weerwil van de principiële vergunningsstop.[376]

Wat betreft de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie stelde de Raad dat vermits de stilzwijgende verleende milieuvergunning in strijd was met het interne recht, het niet nodig was in te gaan op de vraag welke de gevolgen zijn van de rechtspraak van het Hof van Justitie waarin werd vastgesteld dat de figuur van de stilzwijgende milieuvergunning onverenigbaar was met een aantal EU-Richtlijnen.[377]

157. Ingevolge de veroordeling van België door het Hof van Justitie, kon België niet anders dan gehoor te geven aan dit arrest door het systeem van de stilzwijgende vergunning af te schaffen.[378] Het Vlaamse

---

milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 633; I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 4.

[371] M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 633.

[372] RvS 27 juni 2002, nr. 108.540; RvS 18 maart 2004, nr. 129.417.

[373] RvS 27 juni 2002, nr. 108.540.

[374] RvS 18 maart 2004, nr. 129.417.

[375] M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 634.

[376] RvS 27 juni 2002, nr. 108.540, 17, overw. 4.1.2.3; RvS 18 maart 2004, nr. 129.417, 28, overw. 3.6.2; P. DE SMEDT, "Omgevingsvergunning is (bijna) een feit", *De juristenkrant* 2014, 3.

[377] RvS 27 juni 2002, nr. 108.540, 17, overw. 4.1.2.5; RvS 18 maart 2004, nr. 129.417, 29, overw. 3.6.4.

[378] M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 634.

stelsel van de stilzwijgende milieuvergunning, zoals voorzien in artikel 25 Milieuvergunningsdecreet, werd uiteindelijk opgeheven bij artikel 6 van het Decreet van 6 februari 2004.[379]

158. Aangezien de stilzwijgende milieuvergunning ook was uitgewerkt in Vlarem I, werden deze bepalingen opgeheven door artikel 2 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004.[380]

Afdeling IV. Na de rechtspraak van het Hof van Justitie

159. Nadat het Vlaamse stelsel van de stilzwijgende milieuvergunning ongrondwettig was verklaard door het Europees Hof van Justitie en als gevolg van deze rechtspraak werd opgeheven door de Vlaamse decreetgever, moest worden gezocht naar een nieuw systeem waarbij het overschrijden van de beslissingstermijn door het bestuur kon worden gesanctioneerd.[381]

160. Het was volgens minister de heer Ludo Sannen[382] maatschappelijk belangrijk dat de toenmalige praktijk van het afleveren van milieuvergunningen binnen de door de regelgeving vooropgestelde termijn, werd voortgezet.[383]

161. Zo werden enkele alternatieven aangeboden, zoals ondermeer de klassieke foutaansprakelijkheid, het administratief toezicht, de indeplaatstreding van het voorbereidend advies van de gewestelijke of provinciale Milieuvergunningscommissie, een systeem van frequente berichtgeving aan de wetgevende macht, een jaarlijkse verslagplicht, vergunningswachters, compenserende schadevergoeding en een dwangsomsysteem.[384]

---

[379] Artikel 6 Decreet 6 februari 2004 tot wijziging van de regelgeving betreffende het meedelen van milieu-informatie en tot opheffing van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning, *BS* 20 februari 2004, 35276; S. LUST, "Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht", *RABG* 2004, afl. 8, 521; I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 4.
[380] Artikel 2 Besluit 14 juli 2004 van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, *BS* 4 augustus 2004, 36281; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 634.
[381] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 313.
[382] De heer Ludo Sannen was de toenmalig Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking (26 mei 2003-17 februari 2004).
[383] *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/1, 4-8; *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2, 6.
[384] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 313.

162. Bij gebrek aan consensus over een nieuwe sanctie werden uiteindelijk de beslissingstermijnen, die vervaltermijnen waren onder het opgeheven artikel 25 Milieuvergunningsdecreet, vervangen door termijnen van orde in artikel 23 Milieuvergunningsdecreet en werd een jaarlijkse verslagplicht ingevoerd.[385]

§ 1. Invoering termijn van orde

163. Met het invoeren van de 'termijn van orde' werd in feite teruggegrepen naar het oude systeem onder de ARAB-wetgeving.[386] De beslissingstermijnen in graad van beroep waren bijgevolg in alle gevallen opnieuw een loutere termijn van orde.[387]

164. Dit nieuwe systeem was echter niet optimaal vermits de overheid bij het verstrijken van de beslissingstermijn niet werd bestraft en nog steeds een beslissing kon nemen. De decreetgever vond de invoering van dit systeem geen probleem, aangezien er in de praktijk zelden stilzwijgende vergunningen tot stand waren gekomen vóór de afschaffing ervan door het Decreet van 6 februari 2004. De overheid stelde derhalve onder het systeem van de stilzwijgende vergunning vaak alles in het werk om de vergunningsaanvraag tijdig te behandelen.[388] Deze ijver bleef echter niet aanhouden nadat het nieuwe systeem van de 'termijn van orde' werd ingevoerd. Dit nieuwe systeem had tot gevolg dat het merendeel van de door de Vlaamse minister van leefmilieu te nemen milieuvergunningsbesluiten, laattijdig waren.[389]

165. Bij het te lang uitblijven van een beslissing van de overheid bleven natuurlijk wel nog de gemeenrechtelijke sanctiemogelijkheden gelden. Indien de overheid te lang wachtte met het nemen van

---

[385] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 315; I. LARMUSEAU, T. DE WAELE, P. FLAMEY, A. LUST, L. BRAET, K. BEKÉ, J. BELEYN, W. DE COCK, F. HAENTJENS, L. KERKSTOEL, H. SCHOUKENS, S. VANDAMME, A. VAN DEN BROECK, J. VAN DEN BROECK, B. VANDROMME, G. VERHELST, P-J VERVOORT, "Redelijke termijn bij milieuvergunningverlening: festina lente" (noot onder RvS 12 april 2010), *TOO* 2012, afl. 4, 272; I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 4.

[386] I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 4.

[387] I. LARMUSEAU, e.a., "Redelijke termijn bij milieuvergunningverlening: festina lente" (noot onder RvS 12 april 2010), *TOO* 2012, afl. 4, 272.

[388] S. LUST, "Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht", *RABG* 2004, afl. 8, 521.

[389] I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 4.

een beslissing, kwam haar aquiliaanse aansprakelijkheid in het gedrang en kon een beroep worden ingesteld bij de Raad van State met toepassing van artikel 14, § 3 RvS-Wet.[390]

§ 2. De jaarlijkse verslagplicht

166. De jaarlijkse verslagplicht werd ingevoerd door artikel 5 van het Decreet van 6 februari 2004 tot wijziging van de regelgeving betreffende het meedelen van milieu-informatie en tot opheffing van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning, doordat aan het Milieuvergunningsdecreet een artikel 6*bis* werd toegevoegd.[391]

Dit artikel luidde als volgt:

> Artikel 6*bis*. "*De voor vergunningverlening bevoegde overheden brengen jaarlijks verslag uit over naleving van de in dit decreet voorziene beslissingstermijnen. Dit verslag wordt overgemaakt aan het parlement en wordt openbaar gemaakt. Er wordt voor het eerst verslag gegeven over de vergunningen, aangevraagd in 2004"*[392]

167. Deze verslagplicht, als alternatief voor de stilzwijgende milieuvergunning, strekte ertoe de overheden aan te zetten de voorgeschreven beslissingstermijnen te respecteren.[393]

168. Volgens de parlementaire voorbereiding van dit decreet gold de jaarlijkse verslagplicht voor alle overheden, zowel voor de gemeenten, de provincies als het gewest.[394] Aangezien artikel 6*bis* werd opgenomen onder hoofdstuk I van het Milieuvergunningsdecreet, met name het hoofdstuk "*Algemene bepalingen*", moet daarbij worden aangenomen dat deze jaarlijkse verslagplicht van toepassing was voor alle vergunningverlenende overheden, zowel deze in eerste aanleg als deze in beroep.[395]

---

[390] S. LUST, "Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht", *RABG* 2004, afl. 8, 521.
[391] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 315; S. LUST, "Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht", *RABG* 2004, afl. 8, 521; M. SCHURMANS, "Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft" (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 634.
[392] Artikel 5 Decreet 6 februari 2004 tot wijziging van de regelgeving betreffende het meedelen van milieu-informatie en tot opheffing van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning, *BS* 20 februari 2004, 35276.
[393] *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2, 7.
[394] *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2, 6.
[395] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 316.

169. Daarnaast was in de parlementaire voorbereiding opgenomen dat deze jaarlijkse verslagplicht moest worden uitgevoerd via een dossierbeheersysteem.[396] De vergunningverlenende overheden moesten jaarlijks een soort register bijhouden waarin alle verleende en geweigerde vergunningen van het betrokken jaar terug te vinden waren.[397] Daarbij werd ook vermeld dat deze verslagplicht slechts minimaal was. Het betrof enkel een verslag over de prestaties van de overheden inzake de beslissingstermijnen.[398] Er moest derhalve in de gevallen van termijnoverschrijding geen motivering worden gegeven waarom de beslissingstermijn werd overschreden.[399]

Volgens de minister was de minimale verplichting te verantwoorden door de morele druk die de jaarlijkse verslagplicht zou uitoefenen op de overheden om de termijn te respecteren.[400]

170. Bij deze jaarlijkse verslagplicht moet worden opgemerkt dat in de parlementaire voorbereiding geen sanctie werd vermeld ingeval de overheid het jaarlijkse verslag niet tijdig zou uitvoeren of zelfs helemaal niet zou opmaken of overmaken.[401]

Mijns inziens maakte het alternatief op de stilzwijgende vergunning hierdoor een 'dode letter' uit. Vermits er geen verantwoording moest worden afgelegd over de niet-naleving van de beslissingstermijn, kon hierdoor niet worden nagegaan wat hiervan de oorzaak was en evenmin aan de hand hiervan een oplossing worden geconstrueerd. Bovendien, indien de overheid naliet een tijdige beslissing te nemen en daarenboven eveneens naliet de jaarlijkse rapportageplicht uit te voeren, liep deze geen enkel risico aangezien er geen sanctie voorhanden was. Aldus zorgde dit systeem niet voor rechtszekerheid voor de individuele burger.

---

[396] *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2, 6.
[397] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 316.
[398] *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2, 6.
[399] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 316.
[400] *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2, 6.
[401] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 316.

171. Een gelijkaardige jaarlijkse verslagplicht, genaamd de 'rapportageverplichting', werd ingevoerd in het Omgevingsvergunningsdecreet teneinde de naleving van de beslissingstermijnen voor vergunningsaanvragen te bewaken.[402] Dit wordt verder besproken vanaf randnr. 208.

§ 3. Gevolg op vlak van de stilzwijgende stedenbouwkundige vergunning

172. Artikel 125 DRO dat het systeem van de stilzwijgende stedenbouwkundige vergunning bevatte, werd gewijzigd met het Decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid.[403] Vanaf dan werd in artikel 133/52, § 2, lid 2 bepaald dat indien geen beslissing werd genomen door de deputatie binnen de toepasselijke vervaltermijn, het beroep werd geacht afgewezen te zijn.[404]

173. Op 1 september 2009 werd het DRO vervangen door de inwerkingtreding van de VCRO.[405] Uit de memorie van toelichting bij de VCRO blijkt dat de decreetgever strikte 'hakbijltermijnen' heeft ingevoerd die bij overschrijding leiden tot een impliciete weigering van de vergunning of het administratief beroep.[406]

174. Met andere woorden werd door de decreetgever het procedé van de stilzwijgende beslissing ingevoerd, ofschoon de opmerkingen die de afdeling wetgeving van de Raad van State aanvoerde bij dit procedé.[407]

Volgens de Raad van State waren diverse nadelen verbonden aan het gebruik van het procedé van de stilzwijgende beslissing. Zo stelde de Raad van State dat dergelijk procedé niet bevorderlijk was voor de rechtszekerheid gezien het ontbreken van een schriftelijke neerslag van de beslissing, wat aanleiding kon geven tot bewijsproblemen, en het feit dat de stilzwijgende beslissing in beginsel niet op dezelfde wijze werd meegedeeld of bekendgemaakt als een uitdrukkelijke beslissing. Dit laatste had volgens de Raad van State nadelige gevolgen voor de kenbaarheid en de aanvechtbaarheid van dergelijke stilzwijgende beslissingen waardoor het procedé van de stilzwijgende beslissing ook grotere risico's inhield op een

---

[402] I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 4.
[403] Decreet 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid, *BS* 15 maart 2009, 37238.
[404] Artikel 133/52, § 2, lid 2 van het Decreet 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid, *BS* 15 maart 2009, 37238.
[405] Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening 15 mei 2009, *BS* 20 augustus 2009, 54890.
[406] *Parl.St.* Vl.Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 12.
[407] *Parl.St.* Vl.Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 12.

schending van de belangen van derden. Daarenboven stelde de Raad van State dat het procedé van de stilzwijgende beslissing in strijd kon komen met het algemeen belang vermits dergelijk procedé tot gevolg kon hebben dat impliciete beslissingen werden genomen zonder dat een zorgvuldige voorbereiding en afweging van alle betrokken belangen was gebeurd. Tenslotte was de Raad van State van mening dat niet alle aangelegenheden zich leenden tot een stilzwijgende beslissing.[408]

175. Ondanks deze bezwaren, verantwoordde de decreetgever het invoeren van het procedé van de stilzwijgende beslissing vanuit de nood aan een snelwerkend systeem en aan rechtszekerheid binnen een redelijke termijn.[409]

176. Het procedé van de stilzwijgende beslissing kon gevonden worden in de volgende artikelen van de VCRO:

- In eerste administratieve aanleg artikel 4.7.18, § 2: "*Indien geen beslissing wordt genomen binnen de vervaltermijn, vermeld in § 1, wordt de aanvraag geacht afgewezen te zijn"*; [410]
- In administratief beroep artikel 4.7.23, § 2, lid 2: "*Indien geen beslissing wordt genomen binnen de toepasselijke vervaltermijn, wordt het beroep geacht afgewezen te zijn*".[411]

  In graad van administratief beroep wordt gesproken van de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep.[412]

177. Ingevolge de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen ontstond er kritiek op de figuur van de stilzwijgende beslissing.

178. De RvVb oordeelde in meerdere arresten dat het procedé van de stilzwijgende beslissing niets meer was dan een loutere wettelijke fictie en dat de stilzwijgende beslissing tot afwijzing van het administratief beroep onwettig was door het ontbreken van een formele motivering.[413]

---

[408] *Parl.St.* Vl.Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 937.
[409] *Parl.St*. Vl.Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 12; W. DE CUYPER, T. HUYGENS, E. RENTMEESTERS en S. WALGRAEVE, "De ruimtelijke ordening opnieuw geordend", *TMR* 2009, afl. 5, 66.
[410] Artikel 4.7.18, § 2 VCRO (versie 25/04/2014).
[411] 4.7.23, § 2, lid 2 VCRO (versie 25/04/2014).
[412] F. VAN DIEVOET, "Het Grondwettelijk Hof en de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep inzake de omgevingsvergunning. En wat nu?", *TOO* 2017, afl. 1, 95.
[413] I. LARMUSEAU, T. DE WAELE, P. FLAMEY, A. LUST, L. BRAET, K. BEKÉ, J. BELEYN, W. DE COCK, F. HAENTJENS, L. KERKSTOEL, H. SCHOUKENS, S. VANDAMME, A. VAN DEN BROECK, J. VAN DEN BROECK, B. VANDROMME, G. VERHELST, P-J VERVOORT, "Stilzwijgend geweigerd, onwettigheid verzekerd", *TOO* 2012, afl. 4, 276.

179. Dit oordeel werd door de RvVb voor het eerst uitgesproken in een arrest van 14 februari 2012[414], waarin de RvVb zich moest uitspreken over een vordering tot vernietiging van een stilzwijgende weigeringsbeslissing.[415]

In casu verzocht de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar de vernietiging van een stilzwijgende beslissing van de deputatie over zijn administratief beroep tegen een in eerste aanleg verleende vergunning. De deputatie betwistte de ontvankelijkheid van de vordering en stelde dat niet de stilzwijgende beslissing, maar de in eerste aanleg genomen beslissing van de gemeente het voorwerp moest uitmaken van de vordering. Immers, de deputatie was van mening dat door haar stilzitten de beslissing van de gemeente de in laatste administratieve aanleg gewezen beslissing was.[416]

180. De RvVb oordeelde dat de stilzwijgende beslissing moest worden beschouwd als een volwaardige aanvechtbare vergunningsbeslissing. Ter staving van dit oordeel verwees de RvVb naar de toen geldende tekst van artikel 4.8.1, lid 2, 1° VCRO en de memorie van toelichting bij de VCRO.[417]

181. Daarnaast oordeelde de RvVb dat door de devolutieve werking van het administratief beroep, de stilzwijgende beslissing van de deputatie in de plaats was gekomen van het besluit van het college van burgemeester en schepenen. Derhalve diende de stilzwijgende beslissing als een op zich staande en aanvechtbare, in laatste aanleg genomen administratieve rechtshandeling te worden beschouwd.[418]

182. Deze zienswijze werd later ook bevestigd door de Raad van State. Zo oordeelde de RvS als cassatierechter in een arrest van 20 mei 2016[419] dat uit de memorie van toelichting bij de VCRO kan worden afgeleid dat ingevolge de devolutieve werking van het administratief beroep, de stilzwijgende weigering van de deputatie in de plaats komt van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen dat met het georganiseerd administratief beroep werd bestreden.[420]

---

[414] RvVb 14 februari 2012, nr. A/2012/0052.
[415] I. LARMUSEAU, e.a., "Stilzwijgend geweigerd, onwettigheid verzekerd", *TOO* 2012, afl. 4, 276.
[416] I. LARMUSEAU, e.a., "Stilzwijgend geweigerd, onwettigheid verzekerd", *TOO* 2012, afl. 4, 276.
[417] RvVb 14 februari 2012, nr. A/2012/0052, 8, overw. 1.
[418] RvVb 14 februari 2012, nr. A/2012/0052, 8-9, overw. 1.
[419] RvS 20 mei 2016, nr. 234.790.
[420] RvS 20 mei 2016, nr. 234.790, 10-11, overw. 8-9.

183. Tenslotte meende de RvVb dat de bestreden stilzwijgende beslissing geen formele motivering bevatte en om die reden niet kon beoordelen op welke gronden het beroep werd afgewezen. De RvVb kon op grond van de wettelijke fictie van artikel 4.7.23, § 2 VCRO enkel overgaan tot een marginale toetsing van het interne recht en op die wijze nagaan of de afwijzing van het administratief beroep niet was aangetast door een kennelijke onredelijkheid of onzorgvuldigheid van de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening.[421]

184. Op grond van deze vaststellingen oordeelde de RvVb tot de gegrondheid van de vordering tot nietigverklaring. De RvVb meende immers dat een stilzwijgende weigeringsbeslissing door het gebrek aan een formele motivering wordt gekenmerkt door een kennelijke onzorgvuldigheid van de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening.[422]

185. Deze beslissing, dat een stilzwijgende weigeringsbeslissing onwettig was door het ontbreken van een formele motivering, werd later in 2012 nogmaals bevestigd door de RvVb.[423]

186. Echter, in de daarna volgende arresten oordeelde de RvVb dat de stilzwijgende weigeringsbeslissing onwettig was ingevolge de schending van de materiële motiveringsplicht.[424] Volgens de RvVb is op stilzwijgende vergunningsbeslissingen het ongeschreven beginsel van behoorlijk bestuur van de materiële motiveringsplicht van toepassing. Dat beginsel vereist dat de beslissing steunt op in rechte en in feite aanvaardbare motieven waarvan het bestaan uit het administratief dossier blijkt.[425]

187. Per slot van rekening kan uit de rechtspraak van de RvVb worden besloten dat de stilzwijgende weigeringsbeslissing per definitie een onwettige beslissing uitmaakt waardoor de verantwoording die door de decreetgever werd gegeven voor het invoeren van het procedé van de stilzwijgende beslissing, wordt ondermijnd.[426] Bijgevolg strekt het systeem van de stilzwijgende beslissing, zoals vervat in de VCRO, evenmin tot rechtszekerheid binnen een redelijke termijn.

---

[421] RvVb 14 februari 2012, nr. A/2012/0052, 9, overw. 2.
[422] I. LARMUSEAU, e.a., "Stilzwijgend geweigerd, onwettigheid verzekerd", *TOO* 2012, afl. 4, 276.
[423] RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0421; RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0422; RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0423; RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0424; RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0425;
[424] Ondermeer in de volgende arresten: RvVb 12 december 2017, nr. A/1718/0339; RvVb 17 oktober 2017, nr. A/1718/0159; RvVb 16 januari 2018, nr. A/1718/0436; RvVb 6 februari 2018, nr. A/1718/0519;
[425] RvVb 17 oktober 2017, nr. A/1718/0159, 5, overw. 2.
[426] I. LARMUSEAU, e.a., "Stilzwijgend geweigerd, onwettigheid verzekerd", *TOO* 2012, afl. 4, 276.

Afdeling V. De Omgevingsvergunning

188. Om de rechtszekerheid te versterken werden in het Omgevingsvergunningsdecreet vervaltermijnen ingeschreven.[427]

189. Zo wordt in eerste administratieve aanleg een stilzwijgende weigering van de vergunning voorzien indien de bevoegde overheid nalaat binnen de opgelegde termijnen een beslissing te nemen.[428] Deze sanctie is niet nieuw, ze bestond namelijk al in het Milieuvergunningsdecreet en de VCRO.[429]

190. Wat wel nieuw is, is de sanctie in tweede administratieve aanleg. Namelijk, wanneer de bevoegde overheid niet tijdig een beslissing neemt binnen de voorgeschreven termijn, dan wordt het beroep geacht te zijn afgewezen én wordt de beslissing uit eerste aanleg definitief.[430]

191. Deze regeling van de stilzwijgende weigering in eerste administratieve aanleg en de stilzwijgende verwerping van het beroep, werd echter niet enthousiast onthaald door de afdeling wetgeving van de Raad van State.[431]

192. Zo wees de Raad van State in de memorie van toelichting op "*de ernstige bezwaren die bestaan tegen het procedé van de stilzwijgende weigeringsbeslissing, dat te dezen wordt gehanteerd, met name op het vlak van de rechtszekerheid en de waarborgen voor de rechtzoekende. Onder meer ontberen impliciete weigeringsbeslissingen de waarborg dat een reëel onderzoek wordt gevoerd en de waarborg van formele motivering en is er, uiteraard, geen kennisgeving of bekendmaking*".[432]

---

[427] P. DE SMEDT, "Omgevingsvergunning is (bijna) een feit", *De juristenkrant* 2014, 3.

[428] Artikel 32, § 4 OVD; P. DE SMEDT, "Omgevingsvergunning is (bijna) een feit", *De juristenkrant* 2014, 3; I. OPDEBEEK en S. DE SOMER, "Recente ontwikkelingen in het omgevingsrecht: analyse en bedenkingen vanuit de principes van good governance als metawaarden van het bestuursrecht" in J. ACKAERT, A. DE BECKER, P. FOUBERT, N. TORFS, B. VANHEUSDEN en S. VERBIST (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, (155) 165.

[429] P. DE SMEDT, "Omgevingsvergunning is (bijna) een feit", *De juristenkrant* 2014, 3; I. OPDEBEEK en S. DE SOMER, "Recente ontwikkelingen in het omgevingsrecht: analyse en bedenkingen vanuit de principes van good governance als metawaarden van het bestuursrecht" in J. ACKAERT, A. DE BECKER, P. FOUBERT, N. TORFS, B. VANHEUSDEN en S. VERBIST (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, (155) 165.

[430] Artikel 66, § 3 , lid 2 OVD; P. DE SMEDT, "Omgevingsvergunning is (bijna) een feit", *De juristenkrant* 2014, 3; I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 4.

[431] I. OPDEBEEK en S. DE SOMER, "Recente ontwikkelingen in het omgevingsrecht: analyse en bedenkingen vanuit de principes van good governance als metawaarden van het bestuursrecht" in J. ACKAERT, A. DE BECKER, P. FOUBERT, N. TORFS, B. VANHEUSDEN en S. VERBIST (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, (155) 165.

[432] Adv.RvS bij voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl.St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2334/1, 570, randnr. 11.

193. De Regering antwoordde in de memorie van toelichting op deze kritiek en poneerde dat met deze oplossing werd gekozen voor 'the best of three evils': 1) een stilzwijgende vergunning, 2) termijnen van orde en 3) een stilzwijgende weigering.[433]

194. Aangezien het systeem van de stilzwijgende vergunning strijdig is verklaard met het Europees recht door het Europees Hof van Justitie, kon dit systeem logischerwijs niet meer worden ingevoerd. Daarnaast voerde de Regering aan dat het systeem van termijnen van orde evenmin kon worden ingevoerd vermits uit de praktijk bleek dat een dergelijk systeem vaak leidt tot uitstel van een beslissing. Hierdoor is het zowel voor de aanvrager als voor andere betrokken actoren zeer onduidelijk wanneer iets al dan niet vergund wordt. Dit is dan ook strijdig met het vertrouwen dat burgers in de overheid mogen hebben.[434]

195. Vandaar werd dus door de Regering gekozen voor het "minst slechte systeem" van de stilzwijgende weigering. De Regering verdedigde dit systeem vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid en omwille van het feit dat dit systeem als voordeel heeft dat er projecten worden toegestaan zonder dat deze beoordeeld zijn naar effecten toe. Echter, geeft de Regering wel toe dat dit systeem een nadelig gevolg voor de aanvrager inhoudt omdat geen motivering wordt gegeven wanneer hij geen vergunning krijgt.[435]

§ 1. Arrest Grondwettelijk Hof van 6 oktober 2016

196. Het Omgevingsvergunningsdecreet lag een tijd onder vuur na het indienen van 3 beroepen bij het Grondwettelijk Hof door enkele verenigingen en individuen in april 2015. Hierbij werden 22 artikelen of onderdelen van artikelen van het decreet aangevochten, waaronder ook de stilzwijgende weigering van het administratief beroep.[436]

---

[433] *Parl.St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2334/1, 223; I. LARMUSEAU, "De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte", *TOO* 2015, afl. 1, 5; I. OPDEBEEK en S. DE SOMER, "Recente ontwikkelingen in het omgevingsrecht: analyse en bedenkingen vanuit de principes van good governance als metawaarden van het bestuursrecht" in J. ACKAERT, A. DE BECKER, P. FOUBERT, N. TORFS, B. VANHEUSDEN en S. VERBIST (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, (155) 166.
[434] *Parl.St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2334/1, 223.
[435] *Parl.St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2334/1, 223.
[436] B. VANHEUSDEN, "Omgevingsvergunningsdecreet is grotendeels grondwettig", *De juristenkrant* 2016, afl. 336, 2.

197. Het Grondwettelijk Hof moest zich uitspreken over de vraag of het aanwenden van een vervaltermijn in tweede administratieve aanleg verenigbaar is met de Grondwet, in samenhang gelezen met de *standstill*-verplichting, het gelijkheidsbeginsel, het verdrag van Aarhus en diverse Europese richtlijnen.[437]

198. De verzoekende partijen waren immers van mening dat de artikelen 66, § 3, artikel 90, § 2, artikel 105, § 1 en artikel 390, § 5 van het Omgevingsvergunningsdecreet ongrondwettig waren wegens strijdigheid met de artikelen 10 , 11 en 23, lid 3, 4° van de Grondwet (gelijkheidsbeginsel en *standstill*-verplichting), artikel 9 van het Verdrag van Aarhus en met de richtlijnen 2008/98/EG, 2006/11/EG, 2011/92/EU en 2008/1/EG, evenals met artikel 13 van de richtlijn 2006/123/EG.[438]

199. Het Grondwettelijk Hof daarentegen besliste niet tot de ongrondwettigheid van het systeem van de stilzwijgende weigering van het administratief beroep.

200. Het Hof stelde dat de figuur van de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep door de decreetgever reeds was ingevoerd in artikel 4.7.23, § 2, lid 2 VCRO en voordien in artikel 133/52 DRO. Bijgevolg was het Hof van oordeel dat het beschermingsniveau door de stilzwijgende afwijzing van beroepen tegen een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen, niet was verminderd in vergelijking met de voorgaande regelgeving.[439]

201. Daarnaast oordeelde het Hof dat *"Zelfs indien kan worden aangenomen dat het invoeren van een stilzwijgende weigering in het kader van het administratief beroep tegen een omgevingsvergunning in vergelijking tot de regeling van de milieuvergunning een aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau zou behelzen, (…) kan zulks worden verantwoord door redenen die verband houden met het algemeen belang. De strikte vervaltermijnen dienen de in het milieu- en stedenbouwrecht door de decreetgever noodzakelijk geachte rechtszekerheid en de ten gevolge daarvan definitief geworden, in eerste administratieve aanleg genomen beslissing kan alsnog bestreden worden bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen."*[440]

---

[437] GwH 6 oktober 2016, nr. 125/2016, 48, overw. B25; F. VAN DIEVOET, "Het Grondwettelijk Hof en de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep inzake de omgevingsvergunning. En wat nu?", *TOO* 2017, afl. 1, 95.
[438] GwH 6 oktober 2016, nr. 125/2016, 48, overw. B25.
[439] GwH 6 oktober 2016, nr. 125/2016, 48, overw. B28.2.
[440] GwH 6 oktober 2016, nr. 125/2016, 48, overw. B28.3.3.

202. Wat hierbij opvalt is dat het Hof in de laatste zinsnede stelt dat de in eerste administratieve aanleg genomen beslissing, ingeval van een stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep, kan worden bestreden bij de RvVb.

Deze laatste zinsnede wordt door het Hof verduidelijkt bij de bespreking van het gelijkheidsbeginsel: " *Er kan niet worden aangenomen dat in het kader van het administratief beroep, als gevolg van de devolutieve werking ervan, de stilzwijgende beslissing tot verwerping van het beroep volledig in de plaats zou komen van de beslissing die werd genomen in eerste administratieve aanleg. Het decreet bepaalt immers uitdrukkelijk dat « als geen beslissing is genomen binnen de […] termijn, […] het beroep [wordt] geacht te zijn afgewezen en […] de bestreden beslissing als definitief [wordt] aanzien » (artikel 66, § 3, laatste lid). Het is derhalve de in eerste administratieve aanleg genomen beslissing, die kan worden bestreden bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen."*[441]

203. Dit oordeel is volledig in contrast met de eerdere rechtspraak die door de RvVb en de RvS is gewezen, waarbij deze rechtscolleges oordeelden dat de stilzwijgende vergunningsbeslissing van de deputatie een als op zich staande en aanvechtbare, in laatste aanleg genomen administratieve rechtshandeling moet worden beschouwd die kan worden bestreden bij de RvVb.[442]

204. Hierdoor ontstaat de vraag of de in eerste administratieve aanleg genomen beslissing, die 'definitief' wordt ingevolge de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep, aanzien moet worden als een in laatste aanleg genomen beslissing die onder het toepassingsgebied van artikel 105, § 1 OVD valt.[443] Dit artikel bepaalt immers dat enkel in laatste administratieve aanleg genomen beslissingen kunnen worden bestreden bij de RvVb.[444]

205. F. VAN DIEVOET is niet van die mening en stelt dat "*Zelfs indien de stilzwijgende beslissing tot verwerping van het beroep niet volledig in de plaats zou komen van de in eerste aanleg genomen beslissing – zoals het Grondwettelijk Hof overweegt – dan nog betekent dit niet dat deze beslissing wordt*

[441] GwH 6 oktober 2016, nr. 125/2016, 48, overw. B30.2.
[442] F. VAN DIEVOET, "Het Grondwettelijk Hof en de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep inzake de omgevingsvergunning. En wat nu?", *TOO* 2017, afl. 1, 96.
[443] F. VAN DIEVOET, "Het Grondwettelijk Hof en de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep inzake de omgevingsvergunning. En wat nu?", *TOO* 2017, afl. 1, 96-97.
[444] Artikel 105, § 1 OVD.

gepromoveerd tot een in laatste aanleg genomen beslissing die onder het toepassingsgebied van artikel 105, § 1 van het OVD valt".[445]

206. Echter, wordt volgens de heer Michiel Boodts, ontwerper van de omgevingsvergunning, dergelijke beslissing in eerste aanleg dat definitief wordt na een stilzwijgende afwijzing in administratief beroep, wél beschouwd als een beslissing in de zin van artikel 105, § 1 OVD (M. BOODTS, persoonlijke mededeling, 16 april, 2018). Deze zienswijze werd eveneens bevestigd vanuit het kabinet (L. GOEDERTIER, persoonlijke mededeling, 2 mei, 2018).

207. Hoe dan ook, kan er volgens de zinsnede "*en wordt de bestreden beslissing als definitief aanzien*" in artikel 66, § 3[446], geen sprake meer zijn van een stilzwijgende 'vergunnings'-beslissing in graad van administratief beroep, zoals dit het geval was in de regeling van de VCRO. Daarentegen, ligt er in graad van administratief beroep wel nog een stilzwijgende beslissing tot afwijzing van het administratief beroep voor waarmee de rechtszoekende wordt geconfronteerd en deze zal moeten aanvechten bij de RvVb.[447]

§ 2. Rapportage naleving beslissingstermijnen

208. In de memorie van toelichting bij het Omgevingsvergunningsdecreet wordt bij het systeem van de stilzwijgende weigering bepaald dat het decreet voorziet in een rapporteringsverplichting rond termijnen om mogelijke problemen te detecteren.[448]

209. Deze rapporteringsverplichting wordt voorzien in artikel 14 OVD en schrijft voor dat de vergunningverlenende overheden jaarlijks moeten rapporteren via de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de naleving van de beslissingstermijnen voor vergunningsaanvragen.[449]

210. Zoals hierboven vermeld, is de rapporteringsverplichting niet nieuw. Deze verplichting bestond namelijk al in het milieuvergunningsdecreet en werd daar ingevoerd als alternatief voor het sanctioneren

---

[445] F. VAN DIEVOET, "Het Grondwettelijk Hof en de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep inzake de omgevingsvergunning. En wat nu?", *TOO* 2017, afl. 1, 97.
[446] Artikel 66, § 3 OVD.
[447] F. VAN DIEVOET, "Het Grondwettelijk Hof en de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep inzake de omgevingsvergunning. En wat nu?", *TOO* 2017, afl. 1, 98.
[448] *Parl.St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2334/1, 223.
[449] Artikel 14 OVD.

van de overheid bij het overschrijden van de beslissingstermijn, nadat het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning door het Hof van Justitie strijdig werd geacht met een aantal richtlijnen.[450]

211. De jaarlijkse verslagplicht in het milieuvergunningsdecreet was minimaal en voorzag geen sanctie bij niet-naleving ervan door de overheid.[451]

212. De vraag stelt zich of dit in het Omgevingsvergunningsdecreet beter is uitgewerkt.

213. Wanneer wordt gekeken naar de memorie van toelichting bij het Omgevingsvergunningsdecreet kan geen duidelijkheid worden gevonden omtrent de draagwijdte van de verplichting. Bijgevolg kan hieruit worden afgeleid dat de rapporteringsverplichting in het OVD net zoals de jaarlijkse verslagplicht in het MVD, slechts minimaal is.

214. Eveneens, zoals in het MVD, moet de rapporteringsverplichting worden uitgevoerd via een dossieropvolgingssysteem, een vergunningendatabank genaamd het 'omgevingsloket'.[452]
Hierbij kan mede de vraag worden gesteld wat de rapporteringsverplichting via deze databank precies inhoudt. Hoogstwaarschijnlijk houdt deze verplichting niets meer in dan de vermelding of de beslissingstermijn wel of niet werd nageleefd, zonder enige motivering ingeval van overschrijding.

Hieromtrent werd een vraag gesteld aan het kabinet. Uit het antwoord hierop volgde dat er geen uitgebreidere rapportering wordt gevraagd dan de loutere rapportering of de beslissingstermijn voor vergunningsaanvragen werd nageleefd. De rapportering gebeurt via een verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement. Daarnaast gebeurt de rapportering volgens het model en de wijze die het Vlaams Parlement bepaalt. Echter, worden de gegevens of de beslissingstermijn al dan niet werd nageleefd niet automatisch doorgegeven door het omgevingsloket. Evenmin volgt er een automatische of persoonlijke mededeling aan de betrokken overheid bij overschrijding van de beslissingstermijn. Iedere overheid staat namelijk zelf in voor het opvolgen van zijn dossiers en het respecteren van de beslissingstermijn (L. Goedertier, persoonlijke mededeling, 2 mei, 2018).

---

[450] Zie randnummer 151.
[451] Zie randnummer 166 tot 171.
[452] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 27-28.

215. Daarnaast wordt in de memorie van toelichting evenmin voorzien in een sanctie indien de overheid de rapporteringsverplichting niet of niet-tijdig heeft nageleefd.

216. Mijns inziens betreft dit systeem een gemiste kans. Door het ontbreken van een motivering bij overschrijding van de beslissingstermijn kan niet worden nagegaan wat de reden was van overschrijding. Hierdoor zal het moeilijk zijn, enerzijds voor de decreetgever om een geschikte oplossing voor dit probleem aan te brengen, en anderzijds voor de aanvrager om de overheid aansprakelijk te stellen voor een laattijdige beslissing.

§ 3. Het boetesysteem als alternatief

217. Als alternatief op het systeem van de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep, werd in het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving (de "codextrein") geopteerd voor de invoeging van een 'dwangsomsysteem'.[453]

218. Artikel 111 van dit ontwerp voorzag namelijk dat artikel 66, § 3, lid 2 zou worden vervangen door de zinsnede "*De vastgestelde of, in voorkomend geval, verlengde termijn, vermeld in paragraaf 1, 2 en 2/1, is een termijn van orde. De sanctieregeling wegens overschrijding van de termijn, vermeld in artikel 14, is van toepassing*."[454]

219. De sanctieregeling die in artikel 14 OVD zou worden ingevoerd, werd voorzien in artikel 90 van dit ontwerp.[455] Deze regeling voorzag een boete-en dwangsomsysteem indien de overheid naliet een beslissing te nemen binnen de voorgeschreven beslissingstermijn.

220. Zo zou een eenmalige vergoeding, een boete, worden opgelegd aan het college van burgemeester en schepenen of de deputatie indien deze naliet om in eerste administratieve aanleg een beslissing te nemen. Deze boete kon oplopen tot 5 000 euro.[456]

---

[453] Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1.
[454] Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 233.
[455] Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 228.
[456] Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 228.

221. Indien in graad van laatste administratieve aanleg de gewestelijke omgevingsambtenaar, de deputatie of de Vlaamse Regering naliet een beslissing te nemen binnen de vastgestelde beslissingstermijn, dan zou wegens de overschrijding van deze termijn een dwangsom van 500 euro per dag verschuldigd zijn geweest.[457]

222. Concreet zou dus het systeem van de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep, zoals voorgeschreven in artikel 66, § 2, lid 3 OVD, worden vervangen doordat de beslissingstermijn in dit artikel die een termijn van verval uitmaakte, zou worden gewijzigd naar een termijn van orde. Bij overschrijding van de beslissingstermijn door de overheid, die dan een termijn van orde uitmaakte, kon de vergunningsaanvrager of de beroepsindiener de betaling van een dwangsom vragen per dag vertraging, totdat er een beslissing werd genomen.[458] Het kwam dan in feite aan de burger toe om zelf de voortgang van zijn dossier op te volgen.[459]

223. Als gevolg van de invoering van dit sanctiesysteem, zou de rapporteringsverplichting aan het Vlaams Parlement worden afgeschaft.[460]

224. Het dwangsomsysteem is niet nieuw, het werd al eerder als alternatief voorgesteld door de MINA-Raad voor de gevallen waarin de beroepsinstantie in gebreke bleef in het MVD.[461]

225. Het invoeren van dit systeem in het MVD werd echter afgewezen omdat er geen meerderheid was in de Vlaamse Regering voor het systeem van de dwangsom.[462]

226. Ook tegen het invoeren van het boetesysteem in het OVD bestonden veel bezwaren.

Zo was ondermeer de VVSG tegenstander bij dit systeem. De VVSG merkte namelijk op dat er reeds een belangrijke sanctie bestond op het niet halen van de beslissingstermijn, met name het verliezen van de

---

[457] Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 228-229.
[458] MvT bij het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St*. Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 158.
[459] Adv. Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen bij het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 265.
[460] Adv. Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen bij het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 265.
[461] J. DE STAERCKE, "Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning", *MER* 2003, afl. 4, 315.
[462] *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2, 8.

bevoegdheid om te oordelen over de aanvraag. Dit verlies van bevoegdheid had reeds geleid tot het terugdringen van het aantal stilzwijgende weigeringen.[463]

Daarnaast werd aangevoerd dat het invoeren van dit systeem weinig zinvol zou zijn aangezien slechts in 0.27% van de gevallen een stilzwijgende weigering volgt.[464]

Eveneens werd verwezen naar de voorziene digitale behandeling van omgevingsvergunningsaanvragen die het respecteren van beslissingstermijnen moet faciliteren. Er werd hierbij aangevoerd dat omwille van de problemen die reeds bestonden met de digitale afhandeling van aanvragen, het niet altijd haalbaar was voor de bevoegde overheden om de vastgestelde beslissingstermijn te respecteren. Om die reden leek het dan ook voorbarig om deze overheden te bestraffen met dwangsommen en eenmalige boetes.[465]

227. Er werden dan ook diverse amendementen ingevoerd die gericht waren op het schrappen van deze maatregel.[466]

228. Niettemin was de invoering van dit sanctiesysteem voorzien op 1 januari 2018, maar toen het moment aanbrak werd toch besloten dit systeem niet in te voeren.[467] Dit sanctiesysteem werd namelijk politiek aangevoeld als een motie van wantrouwen ten opzichte van de lokale besturen (M. BOODTS, persoonlijke mededeling, 16 april, 2018). Daarnaast gaat volgens het kabinet de decreetgever immers uit van een vertrouwen in de betrokken bevoegde overheden. Met name, dat zij een zorgvuldig beleid voeren en in de mate van het mogelijke dan ook de beslissingstermijnen respecteren. De kans dat dit sanctiesysteem eventueel nog wordt ingevoerd blijkt dan ook zeer onwaarschijnlijk (L. GOEDERTIER, persoonlijke mededeling, 2 mei, 2018).

---

[463] Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 27 en 324.

[464] Amendementen op het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl. Parl. 2016-17, 1149/3, 45; Adv. van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed over de amendementen op het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/5, 11-12; F. DE PRETER, B. SCHELSTRAETE, T. EYSKENS, J. GEYSENS, F. SEBREGHTS, J. VAN LOMMEL, S. VERBIST en C. BIMBENET, "De codextrein – een eerste analyse", *TROS* 2017, afl. 88, 15.

[465] Amendementen op het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl. Parl. 2016-17, 1149/3, 45; Adv. van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed over de amendementen op het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/5, 11-12.

[466] Amendementen op het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl. Parl. 2016-17, 1149/3.

[467] https://www.ruimtevlaanderen.be/wetgeving.

III. Probleempunt 2: De aanplakking van een vergunningsbeslissing

229. Wanneer een vergunning wordt toegekend, dient de aanvrager over te gaan tot de aanplakking van de genomen vergunningsbeslissing. De aanplakking is van groot belang aangezien deze als uitgangspunt wordt genomen om de beroepstermijn voor derden-belanghebbenden te berekenen.

230. In verband met de aanplakking in stedenbouwkundige procedures bestonden enkele problemen. Onder dit topic wordt beschreven waaruit deze problemen bestonden en hoe de aanplakking van een omgevingsvergunning nu is geregeld.

Afdeling I. De aanplakking in het stedenbouwkundig luik

§ 1. Decreet Ruimtelijke ordening

231. Onder het vroegere decreet ruimtelijke ordening van 18 mei 1999 nam de beroepstermijn voor derden-belanghebbenden een aanvang vanaf de overschrijving van de vergunningsbeslissing in het vergunningenregister.[468]

Deze regeling stootte in de rechtsleer op de kritiek dat door toepassing van deze regeling de belanghebbende-derde in een uiterst precaire situatie werd geplaatst. Een belanghebbende-derde kon namelijk niet steeds tijdig kennis hebben van het feit dat een vergunning werd verleend en werd ingeschreven in het vergunningenregister.[469] Deze datum bleef onbekend, behalve in hoofde van het gemeentebestuur.[470] Om deze reden werd door de decreetgever een aangepaste regeling uitgewerkt in de VCRO (zie vanaf randnr. 241) .[471]

§ 2. Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening

232. Wanneer een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning werd verleend door het college van burgemeester of schepenen of door de deputatie, moest deze vergunningsbeslissing aan

---

[468] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 466; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 11.
[469] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 466.
[470] *Parl.St*. Vl. Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 187.
[471] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 11.

het publiek kenbaar worden gemaakt door een mededeling gedurende een periode van dertig dagen aan te plakken op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking had.[472]

233. Vóór het decreet van 16 juli 2010 houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid[473], moest de volledige vergunningsbeslissing worden aangeplakt. Aangezien dit niet praktisch was, koos de regelgever ervoor om enkel een mededeling dat de vergunning was verleend te laten aanplakken. [474]

234. De taak tot het overgaan van de aanplakking kon aanvankelijk zowel door een gemeentelijk personeelslid als de door aanvrager zelf worden uitgevoerd. Met het decreet van 16 juli 2010 houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid[475], werd deze taak door artikelen 23, 24 en 25 van dit decreet uitdrukkelijk toegewezen aan de aanvrager.[476]

Conform de door dit decreet gewijzigde artikelen 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO en 4.7.26, § 4, eerste lid, 5° VCRO diende de aanvrager gedurende een periode van dertig dagen op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking had, een mededeling aan te plakken die te kennen gaf dat de vergunning werd verleend.[477]

---

[472] Art. 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, art. 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO, art. 4.7.26, § 4, eerste lid, 5° VCRO; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 11.

[473] Decreet 16 juli 2010 houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid, *BS* 9 augustus 2010, 50844.

[474] Verslag bij het Voorstel van decreet 16 juli 2010 houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid, *Parl.St.* Vl.Parl. 2009-10, nr. 349/13, 13.

[475] Decreet 16 juli 2010 houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid, *BS* 9 augustus 2010, 50844.

[476] Artikel 23, artikel 24 en artikel 25 Decreet 16 juli 2010 houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid, *BS* 9 augustus 2010, 50844.

[477] Art. 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, art. 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO, art. 4.7.26, § 4, eerste lid, 5° VCRO; F. LOOSVELDT, "Aanpassingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) aan de hand van het decreet van 16 juli 2010, deel 2 van 4", *Vastgoed info* 2010, afl. 16, 7-8.

235. De aanplakking genoot een groot belang aangezien deze als uitgangspunt werd genomen tot het berekenen van de beroepstermijn voor belanghebbende-derden tegen de verleende vergunning.[478]

Zo konden belanghebbende-derden tegen de verleende vergunning een administratief beroep bij de deputatie, dan wel een jurisdictioneel beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen instellen binnen een termijn van dertig dagen, ofwel vijfenveertig dagen, vanaf de dag na de datum van de aanplakking.[479]

236. Volgens het Grondwettelijk Hof is het feit dat de beroepstermijn voor vergunningsbeslissingen voor belanghebbende-derden ingaat de dag na die van de aanplakking, ingegeven door het doel om de vergunningsaanvrager zo snel mogelijk rechtszekerheid te verschaffen over het definitief karakter van zijn aanvraag.[480]

A. Korte schets van het verloop van de aanplakking onder de VCRO

237. Bij de aanplakking onder de VCRO diende een bepaalde chronologie in acht te worden genomen.

238. In eerste instantie diende de aanvrager een mededeling aan te plakken gedurende dertig dagen dat de vergunning werd verleend.[481] In de VCRO was daarbij bepaald dat de Vlaamse Regering aanvullende vereisten, zowel naar de inhoud als naar de vorm, kon opleggen waaraan de aanplakking moest voldoen.[482] De Vlaamse Regering heeft echter nooit van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, waardoor enkel rekening moest worden gehouden met de inhoud van artikelen 4.7.19, § 2 VCRO, 4.7.23, § 2 VCRO en 4.7.26, § 4, 6° VCRO die voorschreven dat de aanplakking moest worden aangebracht op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking had.[483] De rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen vulde

[478] MvT bij het voorstel van decreet houdende aanpassing van de VCRO van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid, *Parl.St.* Vl.Parl, 2009-2010, nr. 349/1, 9; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 466.
[479] Artikel 4.7.21, § 3, 3° VCRO en artikel 4.8.11, § 2 VCRO.
[480] GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011, 53, overw. B.13.3.3.4; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 466.
[481] Artikel 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467.
[482] Artikel 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 13.
[483] Artikel 4.7.19, § 2, VCRO, artikel 4.7.23, § 4 VRO en artikel 4.7.26, § 4 ,6° VCRO; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 13.

hierbij aan dat in redelijkheid moest worden aangenomen dat de aanplakking zichtbaar en voldoende leesbaar moest zijn vanaf de openbare weg.[484]

239. Daarnaast diende de aanvrager de gemeente onmiddellijk op de hoogte te brengen van de startdatum van de aanplakking. [485]

240. Tenslotte rustte op de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde de taak erover te waken dat de aanvrager binnen een termijn van tien dagen, te rekenen vanaf de datum van ontvangst van de vergunningsbeslissing, was overgegaan tot aanplakking.[486]

241. De controle door de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde was niet zonder belang. Op basis van deze controle kon de gemeente (de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde) namelijk de aanplakking attesteren en op eenvoudig verzoek van een belanghebbende-derde een attest van aanplakking afleveren.[487]

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in een arrest van 27 januari 2011[488] dat de aanplakking als vorm van bekendmaking van vergunningsbeslissingen een geschikte vorm van bekendmaking uitmaakte, mede omwille van het feit dat de gemeente diende te waken over de aanplakking en de aanplakking diende te attesteren.[489]

In het attest van aanplakking moest de gemeente verplicht de startdatum van de aanplakking vermelden. Deze vermelding was belangrijk vermits de startdatum van de aanplakking het uitgangspunt vormde voor de berekening van de beroepstermijn voor belanghebbende-derden, en deze enkel aan de hand van die

---

[484] RvVb 12 oktober 2011, nr. A/2011/0143; RvVb 30 mei 2012, nr. S/2012/0327; RvVb 26 september 2012, nr. A/2012/0379; RvVb 28 juni 2016, nr. A/1516/1278; RvVb 20 december 2016, nr. A1617/04014; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 13.
[485] Artikel 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467.
[486] Artikel 4.7.19, § 2, tweede lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, tweede lid VCRO.
[487] Artikel 4.7.19, § 2, derde lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, derde lid VCRO; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 14.
[488] GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011.
[489] GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011, 53, overw. B.13.3.3.4; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 12.

vermelding konden weten wanneer de beroepstermijn een aanvang had genomen en verstreek.[490] Hiermee werd een oplossing gevonden voor de problematiek die bestond onder het DRO (zie randnr. 231).

242. Wanneer de aanplakking conform de vormvoorschriften werd uitgevoerd, nam de beroepstermijn voor belanghebbende-derden om administratief beroep, dan wel jurisdictioneel beroep in te stellen een aanvang de dag na de startdatum van de aanplakking.[491]

B. Sanctie bij de niet (correcte) aanplakking

243. Indien de vormvoorschriften m.b.t. de aanplakking niet werden nageleefd, had dit gevolgen voor zowel belanghebbende-derden als de vergunninghouder.[492]

244. Voor **belanghebbende-derden** had de niet of niet rechtsgeldige aanplakking van de mededeling tot gevolg dat de beroepstermijn geen aanvang nam.[493]

Was er daarnaast sprake van een gebrekkig attest van aanplakking doordat de eerste dag van de aanplakking niet was vermeld in het attest, dan kon als gevolg hiervan de beroepstermijn ook niet beginnen lopen.[494]

Zoals hierboven besproken, werd de eerste dag van de aanplakking gehanteerd als uitgangspunt om de beroepstermijn te berekenen. Werd de eerste dag van de aanplakking echter niet vermeld in het attest van aanplakking, dan was deze voor belanghebbende-derden onbekend en kon de beroepstermijn niet worden berekend. [495]

---

[490] GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011, 53, overw. B.13.3.3.4; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 14.
[491] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467.
[492] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 12.
[493] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 14.
[494] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.
[495] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467.

Het feit dat de beroepstermijn voor belanghebbende-derden niet aanving had tot grote gevolg dat er geen sprake kon zijn van een afwijzing van een laattijdig aangetekend administratief beroep als onontvankelijk. Zo konden belanghebbende-derden maanden of zelfs jaren nadat de vergunning werd verleend (en zelfs eventueel al uitgevoerd), deze vergunning bestrijden. Dit was uiteraard nefast voor de rechtszekerheid in hoofde van de vergunninghouder, die ter goeder trouw had gehandeld.[496]

245. Ten aanzien **van de vergunninghouder** had het niet of niet rechtsgeldig aanplakking tot gevolg dat de wachttermijn van vijfendertig dagen niet begon te lopen.[497]

In principe kon de vergunninghouder volgens artikel 4.7.19, § 3 VCRO van een vergunning gebruik maken nadat de wachttermijn van vijfendertig dagen (te rekenen vanaf de dag van aanplakking) was verstreken en hij niet op de hoogte was gebracht van de instelling van een administratief beroep.[498]

Aangezien deze wachttermijn geen aanvang kon nemen, was de vergunninghouder bijgevolg ook niet gerechtigd de werken uit te voeren. Dit kon zelfs leiden tot een stillegging van de werken.[499]

246. Echter, het niet naleven van de vormvoorschriften had niet de onwettigheid van de verleende vergunning tot gevolg. De aanplakking had immers uitsluitend tot doel openbaarheid te geven aan de verleende vergunning en stond los van de vraag of de vergunningverlenende overheid de vergunningsaanvraag op wettige wijze had beoordeeld.[500] Bijgevolg kon een gebrekkige aanplakking enkel een invloed hebben op de tegenstelbaarheid ervan.[501]

247. Daarnaast moet nog worden vermeld dat de aansprakelijkheid van de gemeente in het gedrang kon komen indien deze geen effectieve controle had uitgevoerd of daadwerkelijk door de aanvrager tot aanplakking was overgegaan.[502] Zoals hierboven vermeld, had de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde de taak na te gaan of de verleende vergunning correct werd aangeplakt. Uit de praktijk bleek echter dat in

---

[496] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 471; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 12.
[497] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 12.
[498] Artikel 4.7.19, § 3 VCRO.
[499] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 12.
[500] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 467; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 12.
[501] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 12.
[502] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 15.

werkelijkheid deze controle niet gebeurde, met als gevolg dat er geen sprake kon zijn van een geldig attest van aanplakking.[503] Dit kon gezien worden als een fout in de zin van artikel 1382 BW waardoor de gemeente buitencontractueel aansprakelijk kon worden gesteld voor de schade die in hoofde van de bouwheer was ontstaan ten gevolge van deze fout.[504]

Afdeling II. De aanplakking in het milieuluik

248. In de milieuwetgeving was voorzien dat alle beslissingen bekend moesten worden gemaakt door middel van het aanplakken van een affiche.[505] Dit was verschillend met de wetgeving inzake ruimtelijke ordening waar enkel een mededeling dat de vergunning was verleend diende te worden aangeplakt en niet de volledige beslissing over de vergunningsaanvraag.[506]

249. Daarnaast werd er net zoals in de wetgeving inzake ruimtelijke ordening een attest opgemaakt waarin de aanplakking werd bevestigd. Maar deze verplichting tot het opmaken van een attest werd in de milieuwetgeving opgelegd aan de burgemeester.[507]

250. Alsmede werd in de milieuwetgeving voorzien dat door het gemeentebestuur op eenvoudig verzoek een voor eensluidend verklaard afschrift van dit attest werd afgeleverd aan alle personen en instanties die gemachtigd waren beroep aan te tekenen tegen de bekendgemaakte beslissing.[508]

251. Het beginpunt van de beroepstermijn voor belanghebbende-derden in kader van een milieuvergunning werd geregeld onder artikel 23, § 3 Milieuvergunningsdecreet.[509]

---

[503] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 471; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.
[504] De situatie kon zich namelijk voordoen dat een bouwheer maanden of zelfs jaren nadat een vergunning werd verleend (of zelfs al was uitgevoerd), geconfronteerd werd met een administratief of een jurisdictioneel beroep van een belanghebbende-derde: C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 471; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.
[505] VLAREM I (opgeheven dd. 23/02/2017); A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 20.
[506] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 13 en 20.
[507] Artikel 31, § 3 VLAREM I; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 22.
[508] Artikel 31, § 3, tweede lid VLAREM I.
[509] I. LARMUSEAU, T. DE WAELE, P. FLAMEY, A. LUST, L. BRAET, K. BEKÉ, J. BELEYN, W. DE COCK, F. HAENTJENS, L. KERKSTOEL, H. CHOUKENS, S. VANDAMME, A. VAN DEN BROECK, J. VAN DEN BROECK, B. VANDROMME, G. VERHELST, P-J. VERVOORT, "De aanplakking in Vlarem-procedures: het begin van het einde", *TOO* 2014, afl. 4, 593.

Vóór 2011 bepaalde artikel 23, § 3 Milieuvergunningsdecreet dat "*Het beroep bedoeld in § 1 en § 2 moet worden ingediend bij aangetekend schrijven binnen een termijn van dertig dagen na de bekendmaking van de bestreden beslissing*".[510]

Onder het begrip 'bekendmaking' oordeelde de RvS dat hieronder moest worden verstaan: "*Indien de bekenmaking bestaat uit de aanplakking gedurende een bepaalde termijn, is die bekendmaking niet volledig geschied zolang die termijn niet is verstreken*".[511] Met andere woorden, begon de beroepstermijn volgens de RvS pas te lopen de dag na de afloop van de aanplakkingstermijn.[512]

Deze interpretatie was volledig in strijd met de zienswijze van de verschillende betrokken overheden. Volgens deze begon de beroepstermijn van dertig dagen pas te lopen op de eerste, volledige dag van de aanplakkingstermijn.[513]

Om duidelijkheid te brengen, greep de decreetgever in met het decreet van 23 december 2010 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur.[514] Met artikel 17 van dit decreet werd paragraaf 3 van artikel 23 Milieuvergunningsdecreet aangepast met de volgende tekst:

"*Het beroep wordt met een aangetekende brief ingediend binnen een termijn van dertig dagen na de eerste dag van de bekendmaking van de bestreden beslissing.*

Voor degenen die aangewezen zijn op de bekendmaking via aanplakking, moet het beroep worden ingediend met een aangetekende brief binnen een termijn van dertig dagen na de eerste dag dat tot de aanplakking van de bestreden beslissing is overgegaan."[515]

In de memorie van toelichting bij dit decreet werd de doelstelling van de decreetgever tot aanpassing van deze paragraaf verduidelijkt. De tekst van artikel 23, § 3 Milieuvergunningsdecreet diende dringend te

[510] Artikel 23, § 3 Milieuvergunningsdecreet (versie 01/05/2009).
[511] RvS 29 oktober 2009, nr. 197.447, 4, randnr. 14; I. LARMUSEAU, e.a.., "De aanplakking in Vlarem-procedures: het begin van het einde", *TOO* 2014, afl. 4, 593.
[512] Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, *Parl. St.* Vl.Parl. 2010-11, stuk 665, nr. 1, 6.
[513] Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, *Parl. St.* Vl.Parl. 2010-11, stuk 665, nr. 1, 6.
[514] Decreet 23 december 2010 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, *BS* 18 februari 2011, 11979; I. LARMUSEAU, e.a.., "De aanplakking in Vlarem-procedures: het begin van het einde", *TOO* 2014, afl. 4, 593.
[515] Artikel 17 decreet 23 december 2010 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, *BS* 18 februari 2011, 11979.

worden aangepast om de duidelijkheid en de werkbaarheid met alle geldende procedurebepalingen te blijven waarborgen.[516]

Afdeling III. Problemen met betrekking tot de aanplakking onder de VCRO[517]

§ 1. Het administratief dossier bevatte geen attest van aanplakking en de aanplakking werd niet betwist

252. Er deden zich in de praktijk meerdere situaties voor waarbij de Raad voor Vergunningsbetwistingen besliste dat er zich in het administratief dossier geen attest van aanplakking bevond.

Zo bestond er de situatie waarbij er noch in het administratief dossier, noch in de bundel van de verzoekende partij er zich een attest van aanplakking bevond. De RvVb oordeelde in dit geval dat de door de verzoekende partij neergelegde 'verklaring op eer' in geen geval gelijk kon worden gesteld met het attest van aanplakking.[518]

253. Daarnaast deed zich de situatie voor waarbij in het attest van aanplakking enkel de vaststelling dat de mededeling effectief werd aanplakt, ontbrak. Hierdoor oordeelde de RvVb dat geen rekening kon worden gehouden met de begindatum van de aanplakking. Om die reden kon de RvVb het attest dan ook niet beschouwen als een attest van aanplakking conform de VCRO.[519]

254. Verder waren er ook gevallen waarbij in het attest van aanplakking de begindatum van de aanplakking klaarblijkelijk door de gemeentesecretaris was opgemaakt op basis van de verklaring op eer van de aanvrager. De RvVb oordeelde in deze gevallen als volgt: "*Dit 'attest' attesteert echter helemaal niet dat de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde deze aanplakking is gaan controleren. In die zin is het niet te beschouwen als een attest van aanplakking, enkel als een ontvangstbewijs van de verklaring op eer van de*

---

[516] Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, *Parl. St.* Vl.Parl. 2010-11, stuk 665, nr. 1, 7.
[517] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 468-471; FORUM ADVOCATEN, "De aanplakking van een vergunning", http://www.forumadvocaten.be/wp/wp-content/uploads/De-aanplakking-van-een-vergunning.pdf.
[518] RvVb 23 augustus 2011, nr. S/2011/0101.
[519] RvVb 19 juni 2012, nr. A/2012/0249.

bouwheer. De eerste dag van aanplakking werd door de gemeentesecretaris niet geattesteerd, minstens blijkt dit niet uit het afgeleverde attest."[520]

255. In deze gevallen ging de RvVb bij haar ambtshalve beoordeling van de tijdigheid van het bij haar ingestelde beroep, uit de gegevens van het administratief gaan afleiden wanneer tot aanplakking was of kon zijn overgegaan.[521]

§ 2. Derde-belanghebbende betwistte de aanplakking

256. Wanneer een derde-belanghebbende (de verzoekende partij) betwistte dat er sprake was van een regelmatige aanplakking, en hierdoor rechtstreeks ook de startdatum van de beroepstermijn betwistte, droeg deze hiervoor de bewijslast.[522]

Deze bewijslast bestond uit het aantonen, of toch minstens het aannemelijk maken dat de aanplakking in het concrete geval niet was gebeurd, dan wel niet had plaatsgevonden op het tijdstip dat werd vermeld in het attest van aanplakking.[523]

Volgens de memorie van toelichting bij de VCRO kon dit gebeuren aan de hand van middelen die een vrije bewijswaarde hebben en die door de deputatie moesten worden gewaardeerd. Hierbij werden enkele voorbeelden gegeven zoals getuigenverklaringen of aanwijzingen waaruit een feitelijk vermoeden kon worden afgeleid.[524]

Aldus moest de verzoeker concrete elementen aanvoeren die konden wijzen op de onregelmatigheid van de aanplakking of het attest van aanplakking. De loutere bewering dat de aanplakking onregelmatig was, volstond daartoe niet.[525]

257. Was een attest van aanplakking niet louter gebaseerd op de verklaring op eer van de aanvrager, en kon hiervan niet de onregelmatigheid worden aangetoond, noch aannemelijk worden gemaakt, dan kon dit

---

[520] RvVb 6 december 2011, nr. S/2011/0151 en RvVb 20 december 2011, nr. S/2011/0166.
[521] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 468.
[522] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 468; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 18.
[523] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 18.
[524] *Parl.St*. Vl.Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 188, randnr. 557.
[525] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 18.

attest van aanplakking enkel worden ontkracht door een procedure tot valsheid in geschrifte waaruit de onwettigheid van het attest van aanplakking bleek.[526]

258. Wanneer de belanghebbende-derde er niet in slaagde te bewijzen dat de aanplakking niet correct was gebeurd en geen klacht had ingediend wegens valsheid in geschrifte, dan moest de dag na de startdatum van de aanplakking aanzien worden als de aanvang van de beroepstermijn.[527]

259. Lukte het de belanghebbende-derde daarentegen wel te slagen in haar bewijslast, dan werd het beroep altijd als tijdig beschouwd aangezien de beroepstermijn omwille van de gebrekkige aanplakking geen aanvang had genomen.[528]

§ 3. De aanvrager had niet aan de gemeente gemeld dat hij tot aanplakking was overgegaan

260. Zoals vermeld in randnr. 239, moest de aanvrager onmiddellijk na de aanplakking van de mededeling de gemeente op de hoogte stellen van de startdatum van de aanplakking.[529] De gemeente kon immers de correcte aanplakking pas controleren na kennisname van het standaardformulier 'startdatum aanplakking' waarmee de aanvrager de gemeente op de hoogte stelde van de startdatum van de aanplakking.[530]

261. Wanneer echter de aanvrager niet aan de gemeente had gemeld dat hij tot aanplakking was overgegaan, kon de gemeente dan ook niet attesteren dat tot aanplakking was overgaan. Als gevolg hiervan kon de gemeente ook geen attest van aanplakking afleveren aan een belanghebbende-derde die hierom verzocht.[531]

De RvVb oordeelde in dit geval dat bij gebrek aan bewijs van aanplakking, de beroepstermijn voor belanghebbende-derden nog niet was beginnen lopen.[532]

---

[526] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 18.
[527] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 18.
[528] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 468.
[529] Artikel 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO.
[530] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 15.
[531] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 468.
[532] RvVb 18 oktober 2011, nr. A/2011/0144; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 468.

§ 4. Het ontbreken van de startdatum in het attest van aanplakking

262. De eerste dag van de aanplakking, met name de startdatum, maakte een essentieel element uit van het attest van aanplakking. Zoals vermeld onder randnr. 241, kon een belanghebbende-derde enkel aan de hand van deze startdatum in het attest van aanplakking weten wanneer de beroepstermijn een aanvang had genomen en wanneer deze verstreek.[533]

Ingeval dat de gemeente in het attest van aanplakking niet de startdatum van de aanplakking had opgenomen, was er volgens de RvVb sprake van een gebrekkig attest van aanplakking met als gevolg dat de beroepstermijn in hoofde van belanghebbende-derden geen aanvang had genomen.[534]

§ 5. De verklaring op eer

263. Een ophefmakend probleem dat zich voordeed onder de VCRO, betrof de verklaring op eer.[535]

264. In de praktijk bleek namelijk dat heel wat gemeenten hun taak tot het controleren of de vergunning effectief werd aangeplakt[536], niet zelf uitvoerden maar hiervoor blindelings vertrouwden op de verklaring op eer van de aanvrager dat de mededeling werd aangeplakt.[537]

Deze gemeenten baseerden dan ook hun attest van aanplakking niet op basis van de eigen vaststellingen, maar op basis van de verklaring op eer van de aanvrager.[538]

---

[533] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.

[534] RvVb 1 maart 2011, nr. S/2011/0012, 11-12; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 468-469; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.

[535] Zie "Koppel moet bouw stilleggen omdat buur vergunning 'niet heeft gezien'", *Nieuwsblad* 20 november 2014, https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20141120_01386702 en "Koppel moet bouw veranda stilleggen", *Het Laatste Nieuws* 21 november 2014, https://www.hln.be/regio/nazareth/koppel-moet-bouw-veranda-stilleggen~a0664fad/.

[536] Artikel 4.7.19, § 2, tweede lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, tweede lid VCRO.

[537] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 469.

[538] Op een parlementaire vraag betreffende de bekendmaking van stedenbouwkundige vergunningen, antwoordde minister Schauvliege met de resultaten van een informele poll "Hoe waken jullie (de gemeentes) over de aanplakking van de mededeling dat een vergunning werd verleend?" via het Yammer-platform, waaruit bleek dat het gros van de ambtenaren een attest van aanplakking maakte op basis van de verklaring op eer van de bouwheer, 21% op basis van een controle ter plaatse en 29% na plaatsing van de mededeling door de gemeente zelf: *Vr. en Antw.* Vl. Parl., Vr. nr. 520, 14 maart 2016 (A. RONSE, antw. J. SCHAUVLIEGE); C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 469; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.

265. Indien een attest van aanplakking werd afgeleverd waarin louter werd voortgegaan op de verklaring op eer van de aanvrager, werden deze attesten niet aanvaard door de Raad voor Vergunningsbetwistingen.[539]

De Raad voor Vergunningsbetwistingen oordeelde in deze situaties in meerdere arresten als volgt:

> "*Een verklaring op eer kan geenzins worden gelijkgeschakeld met een attest van aanplakking van de gemeentelijke overheid waarin wordt verklaard dat een mededeling van de vergunnningsbeslissing is aangeplakt gedurende dertig dagen;*[540]
>
> *Tegenover de verklaring op eer kan immers de bewering staan van een belanghebbende derde dat de aanplakking niet is gebeurd, hetzij niet is gebeurd overeenkomstig de bepalingen van de VCRO;*[541] *Een door de gemeentesecretaris "geattesteerde" verklaring op eer kan evenwel niet beschouwd worden als een attest van aanplakking omdat uit deze attestering niet blijkt dat de gemeentesecretaris daadwerkelijk de aanplakking ter plaatse is gaan controleren;*[542]
>
> *Een attest waarin wordt verklaard dat de aanplakking is gebeurd en louter is gesteund op een verklaring van eer van de aanvrager, houdt evenwel enkel een bewijs in van de verklaring van de aanvrager en geen bewijs van het effectief plaatsvinden van de aanplakking conform de artikelen van de VCRO. Ook al dient de aanvrager de gemeente op de hoogte te brengen van de datum van aanplakking, is de loutere verklaring op eer niet voldoende.*[543]"

266. Concreet mocht volgens de RvVb de gemeente niet blindelings vertrouwen op de verklaring op eer van de aanvrager, maar moest deze zelf erover waken dat effectief door de aanvrager tot aanplakking werd overgegaan.[544]

---

[539] X, "Aanplakking van beslissingen", https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/8845.

[540] RvVb 4 mei 2011, nr. A/2011/0061; RvVb 19 februari 2013, nr. A/2013/0081; RvVb 21 februari 2017, nr. A/1617/0585.

[541] RvVb 19 februari 2013, nr. A/2013/0081; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 469.

[542] RvVb 20 december 2011, nr. A/2011/0216; RvVb 27 maart 2012, nr. A/2012/0115; RvVb 28 januari 2014, nr. A/2014/0084.

[543] RvVb 14 januari 2014, nr. A/2014/0040; RvVb 16 september 2014, nr. A/2014/0634; RvVb 21 juni 2016, nr. A/1516/1241.

[544] RvVb 16 september 2014, nr. A/2014/0634; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 470.

267. Dit werd al benadrukt in de parlementaire voorbereiding van de VCRO. In de memorie van toelichting was namelijk uitdrukkelijk vermeld dat "*Het wenselijk is dat op de aanplakkingsplicht een degelijk gemeentelijk overheidstoezicht wordt geïnstalleerd*".[545]

Later werden de gemeenten hiertoe zelfs aangemaand[546] door minister Schauvliege om daadwerkelijk te controleren of de vergunningsaanvrager tot aanplakking was overgegaan en hiervan de nodige bewijzen bij te houden.[547]

Er was immers geen geldig attest van aanplakking zonder de controle van de aanplakking van de mededeling.[548]

268. Wanneer de gemeente toch naliet een degelijk gemeentelijk toezicht te organiseren had dit tot gevolg dat de aanplakking nooit als aanvangspunt voor de beroepstermijn voor belanghebbende-derden kon worden genomen (aangezien de startdatum van de aanplakking in dit geval een onzeker gegeven uitmaakte), waardoor dan ook de beroepstermijn voor deze belanghebbenden niet aanving.[549]

269. Het is duidelijk dat door dit onzorgvuldig optreden van de gemeente, de rechtszekerheid van de bouwheer in het gedrang kwam.[550] Een belanghebbende-derde kon immers door deze onzorgvuldigheid na het verstrijken van de beroepstermijn een ontvankelijk beroep instellen, en dit zelfs maanden of jaren later. Om deze reden was het ook mogelijk dat de bouwheer in deze gevallen de gemeente buitencontractueel

---

[545] *Parl.St.* Vl.Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 188, randnr. 557.

[546] Uit een omzendbrief van 21 juni 2011 van de Provincie Vlaams-Brabant blijkt dat de gemeenten (weliswaar de gemeenten in de provincie Vlaams-Brabant) reeds in 2010 en 2011 werden aangemaand tot het controleren van de aanplakking. Uit deze omzendbrief kan het volgende worden gelezen: "*Het feit dat in de codex voorzien wordt dat de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde erover waakt dat tot aanplakking wordt overgegaan, vereist in eerste instantie een actieve daad van het bestuur en impliceert dat de gemeentesecretaris ter plaatse nagaat of laat nagaan dat de vereiste aanplakking effectief plaatsvindt*.": zie bijlage 1.

[547] *Vr. en Antw.* Vl. Parl., Vr. nr. 467, 26 februari 2016 (L. CEYSSENS, antw. J. SCHAUVLIEGE); A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16; X, "Aanplakking van beslissingen", https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/8845.

[548] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.

[549] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 470.

[550] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16.

aansprakelijk stelde op grond van artikel 1382 BW, vermits het niet uitoefenen van de controletaak onder de VCRO kon worden aanzien als een fout in de zin van dit artikel.[551]

270. Minister Schauvliege was zich van dit probleem bewust en beloofde hiervoor een oplossing te voorzien in het OVD.[552]

A. *Wanneer was er sprake van een niet rechtsgeldig attest van aanplakking*

271. In de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen werd een attest van aanplakking dat als volgt werd opgesteld, niet aanvaard:

> *"…*
> *Ondergetekende verklaart het bewijs van eer van de aanvrager ontvangen te hebben dat kennis geeft dat op X (datum) de bekendmaking van de beslissing van de stedenbouwkundige aanvraag met dossiernummer: X werd aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft …"*[553]

De Raad oordeelde dat uit de bewoordingen van een op deze manier opgesteld attest, enkel kon worden besloten dat het attest van aanplakking werd opgemaakt louter op basis van de verklaring op eer van de aanvrager. Dergelijk attest van aanplakking attesteerde eveneens niet dat de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde de aanplakking en de modaliteiten ervan is gaan controleren.[554]

272. Was in het administratief dossier geen attest van aanplakking in de zin van de artikelen van de VCRO[555] aanwezig, maar was wel door de burgemeester een ondertekende schriftelijke bevestiging opgemaakt dat "*de aanvrager 'op eer' had verklaard dat de beslissing van de vergunningverlenende overheid op X (datum) werd aangeplakt en dat de aanvrager 'over de aanplakking zal waken gedurende een*

---

[551] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 16; C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 471.
[552] C. SMEYERS, "De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?", *TOO* 2014, afl. 4, 471.
[553] RvVb 20 december 2016, nr. A1617/04014, 10, overw. 2.4; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 17.
[554] RvVb 20 december 2016, nr. A1617/04014, 10, overw. 2.4; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 17.
[555] In *casu* artikel 4.7.23, § 4, derde lid VCRO: RvVb 17 december 2013, nr. A/2013/0751, 8.

periode van dertig dagen"', dan oordeelde de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat een dergelijk 'attest' geen rechtsgeldig attest uitmaakte.[556]

273. Daarenboven stelde de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat: "*zelfs een door de gemeente 'ter ontvangst' afgestempeld exemplaar van de verklaring op eer levert overigens niet het bewijs dat de aanplakking ter plaatse zelf werd geattesteerd*".[557] *In casu* was de verklaring op eer opgesteld door een landmeter die namens de bouwheer de aanvraag tot het wijzigen van een verkavelingsvergunning had ingediend.[558]

274. Werd daarentegen het attest van aanplakking als volgt opgesteld, dan oordeelde de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat hieruit niet kon worden afgeleid dat het attest louter op basis van de verklaring op eer werd opgesteld;

> *"…*
>
> *Ondergetekende, X, stedenbouwkundig ambtenaar van de stad, … verklaart hierbij dat de stedenbouwkundige vergunning verleend door de deputatie op X (datum) werd aangeplakt binnen de 10 dagen vanaf de verzendingsdatum. …"*[559]

Wanneer de verzoekende partijen in dit geval eveneens niet konden aantonen dat de aanplakking onwettig was gebeurd, oordeelde de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat de bekendmaking van het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning regelmatig was gebeurd en derhalve de dag na deze van de aanplakking gold als aanvang van de beroepstermijn.[560]

---

[556] RvVb 17 december 2013, nr. A/2013/0751, 8; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 17.
[557] RvVb 13 januari 2015, nr. A/2015/0007, 11, overw. 2; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 17.
[558] RvVb 13 januari 2015, nr. A/2015/0007.
[559] RvVb 10 mei 2016, nr. A/1516/1073, 8-9, overw. 2.
[560] RvVb 10 mei 2016, nr. A/1516/1073, 9, overw. 2.

B. *Concreet voorbeeld in de praktijk*

275. Een concreet geval dat zich voordeed in de praktijk en heel wat stof deed opwaaien was de zaak waarbij de gemeente Nazareth zich in het attest van aanplakking baseerde op de verklaring op eer van de aanvragers, zonder de aanplakking effectief te controleren.[561] Zoals hierboven besproken maakte dit attest van een aanplakking een niet rechtsgeldig attest uit waardoor een beroep dat werd ingesteld bij de deputatie ongeveer 2 maanden na het aflopen van de beroepstermijn, ontvankelijk werd verklaard.[562]

276. Het attest van aanplakking zag er als volgt uit:

"…

Attest van aanplakking van de bekendmaking van een stedenbouwkundige vergunning

(art. 4.7.19, § 2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening)

De gemeentesecretaris,

bevestigt dat de beslissing van het College van burgemeester en schepenen in zitting van ***28 juli 2014*** *over de stedenbouwkundige aanvraag van:*

X

volgende werken uit te voeren: ***het bouwen van een veranda***

vanaf ***31 juli 2014*** *werd aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft (zie verklaring op eer).*[563]

Nazareth, 4 september 2014

…"[564]

277. In graad van administratief beroep werd de stedenbouwkundige vergunning opnieuw verleend door de deputatie.[565] Ingevolge deze beslissing werd de mededeling van de vergunningsbeslissing

[561] Zie "Koppel moet bouw stilleggen omdat buur vergunning 'niet heeft gezien'", *Nieuwsblad* 20 november 2014, https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20141120_01386702 en "Koppel moet bouw veranda stilleggen", *Het Laatste Nieuws* 21 november 2014, https://www.hln.be/regio/nazareth/koppel-moet-bouw-veranda-stilleggen~a0664fad/.
[562] In *casu* werd de vergunning door de gemeente verleend op 28 juli 2014. De aanplakking vond plaats op 31 juli 2014 waardoor de beroepstermijn van 30 dagen afliep op 30 augustus 2014. Het beroep werd ingesteld op 5 november 2014: RvVb 21 februari 2017, nr. A/1617/0585.
[563] Eigen onderlijning.
[564] Zie bijlage 2.
[565] RvVb 21 februari 2017, nr. A/1617/0585.

aangeplakt en werd door de gemeente opnieuw een attest van aanplakking opgemaakt. Opvallend hierbij is dat het attest van aanplakking er anders uitziet:

> *"…*
>
> ***ATTEST VAN AANPLAKKING***
>
> ***STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING***
>
> (art. 4.7.23, § 4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening)
>
> *De gemeentesecretaris,*
>
> *Bevestigd dat de beslissing van de deputatie in zitting van **18 december 2014** over de stedenbouwkundige aanvraag van:*
>
> ***X***
>
> *volgende werken uit te voeren**: het bouwen van een veranda***
>
> *vanaf **9 januari 2015** werd aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft.*
>
> ***Vastgesteld op: 12 januari 2015***
>
> *(foto)*
>
> ***Nazareth, 11 februari 2015***
>
> *…"*[566]

In bijlage bij dit attest van aanplakking zaten 2 foto's, respectievelijk genomen door de gemeente zelf (gemeentesecretaris of zijn gemachtigde) op 12 januari 2015 en 5 februari 2015.[567]

278. De gemeente Nazareth heeft zich dus na deze zaak gevoegd naar de vaststaande rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen door de aanplakking effectief te controleren en een rechtsgeldig attest van aanplakking op te maken waarbij niet louter wordt verwezen naar de verklaring op eer van de aanvrager.

[566] Zie bijlage 3.
[567] Zie bijlage 3.

279. Ook in meer recente arresten wordt door de Raad voor Vergunningsbetwistingen aanvaard dat de aanplakking kan worden bewezen met foto's, genomen door zowel de gemeente zelf of genomen door de aanvrager en gevoegd bij haar verklaring op eer. Volgens de RvVb en de heer Michiel Boodts, kan de regelmatige aanplakking immers ook worden aangetoond met alle middelen van recht (M. BOODTS, persoonlijke mededeling, 16 april, 2018).[568] Doch, moeten deze foto's een duidelijk beeld geven van de regelmatige aanplakking. Met name moet uit deze foto's blijken dat de mededeling duidelijk en zichtbaar (vanaf het openbaar domein) werd aangeplakt.[569] Hierbij moet echter wel worden opgemerkt dat hoewel de aanplakking met andere middelen kan worden bewezen, hierbij nog steeds de beoordelingsvrijheid van de rechter speelt (A. MAES, persoonlijke mededeling, 19 april, 2018).

Afdeling IV. Mogelijk alternatief: samenwerking met Bpost

280. Uit de praktijk bleek dat vele gemeenten hun taak tot controle van de aanplakking niet uitvoerden doordat zij niet ter plaatse gingen om vast te stellen of effectief tot aanplakking werd overgegaan.[570] Vaak was de reden hiervoor het gebrek aan personeel.[571]

281. De stad Roeselare vond voor dit probleem een creatieve oplossing. Sinds maart 2016 heeft de stad Roeselare een samenwerking aangegaan met Bpost, waarbij de postbodes de vaststellingen verrichten voor zowel de aanplakking van vergunningsbeslissingen als de aanplakking van lopende openbare onderzoeken.[572]

282. Het doel van deze samenwerking bestaat erin te waken over een conforme opvolging van de VCRO inzake de tijdige en juiste aanplakking van vergunningsbeslissingen en openbare onderzoeken.[573]

---

[568] RvVb 16 januari 2018, nr. A/1718/0460; RvVb 23 januari 2018, nr. A/1718/0482; RvVb 20 februari 2018, nr. A/1718/0565.
[569] RvVb 23 januari 2018, nr. A/1718/0482, 26, overw. 5.
[570] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 15 en 23.
[571] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 23.
[572] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 23; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?", *TROS* 2017, afl. 86, 149.
[573] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 24; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?", *TROS* 2017, afl. 86, 149.

283. In uitvoering van deze samenwerking maken de postbodes op hun ronde twee digitale foto's van elke aangeplakte vergunning die op hun lijst met uit te voeren vaststellingen staan. Deze lijst wordt wekelijks opgemaakt door de gemeente en digitaal verstuurd naar Bpost.[574]

Er wordt 1 foto van dichtbij gemaakt opdat de affiche goed zichtbaar is, en 1 foto van verderaf voor de duidelijkheid van de plaats van aanplakking. De foto's worden telkens gemaakt op drie verschillende momenten tijdens de periode van de aanplakking, namelijk bij het begin, in het midden en aan het einde van de periode. [575] Volgens minister Schauvliege schendt het nemen van deze foto's van de affiche de privacy niet vermits de affiches zijn bedoeld om openbaarheid te verzekeren.[576]

Om de objectiviteit en de onafhankelijkheid van de vaststellingen door de postbode te verzekeren, worden de bouwheer en de gemeente niet op de hoogte gesteld van de momenten waarop de vaststellingen gebeuren.[577]

284. De postbode heeft voor de uitvoering van deze vaststellingen de plicht om een inspanning te de doen en de affiche te zoeken en ongeacht of deze er hangt, hiervan een vaststelling te maken. Is de affiche niet aanwezig of onvoldoende zichtbaar, dan zal er een nieuwe aanvraag door de stad moeten worden gemaakt.[578]

285. Ookal gaan de werknemers van Bpost over tot het doen van de vaststellingen, in elk geval blijft het de ambtenaar van de gemeente die *de facto* de aanplakking opvolgt en tussenkomt in geval van een betwisting.[579]

---

[574] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 23; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?", *TROS* 2017, afl. 86, 149.
[575] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 23; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?", *TROS* 2017, afl. 86, 149.
[576] *Vr. en Antw.* Vl. Parl., Vr. nr. 520, 14 maart 2016 (A. RONSE, antw. J. SCHAUVLIEGE).
[577] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 23; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?", *TROS* 2017, afl. 86, 149.
[578] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 23; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?", *TROS* 2017, afl. 86, 149.
[579] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 24; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?", *TROS* 2017, afl. 86, 149.

286. Op een vraag in het Vlaams Parlement of dergelijke manier van samenwerking een juridisch sluitende oplossing kan vormen voor het probleem van bekendmakingen in kader van vergunningen, antwoordde minister Schauvliege dat "*enkel een systeem waarbij de aanplakking 24 uur op 24 bewaakt wordt volledig waterdicht is te noemen, doch weinig realistisch. Het door Roeselare ontwikkelde model is zeer interessant en streeft een gezond evenwicht na tussen controle enerzijds en vertrouwen anderzijds.*"[580]

287. Deze samenwerking met Bpost is derhalve een vindingrijke oplossing die tegemoet kan komen aan de problemen waarmee de gemeenten kampen tot het effectief uitvoeren van controle op de aanplakking.

Afdeling V. De aanplakking in de omgevingsvergunning

288. Zoals eerder vermeld had minister Schauvliege beloofd om in het OVD een oplossing te voorzien die tegemoet zou komen aan de problemen die bestonden in kader van de aanplakking van vergunningsbeslissingen.[581]

289. Wanneer wordt gekeken naar het OVD, dan staat hierin enkel vermeld onder artikel 36 dat "*de Vlaamse Regering de nadere regels bepaalt voor de gewone vergunningsprocedure met inbegrip van de bekendmaking van de beslissing*".[582] Inzake de bekendmaking van de vergunningsbeslissing wordt de Vlaamse Regering dus aangeduid om de bekendmaking van de beslissing inzake de aanvraag tot het bekomen van een omgevingsvergunning, nader in te vullen.[583]

Dit was ook voorzien in de VCRO[584], maar zoals vermeld onder randnr. 238 heeft de Vlaamse Regering van deze mogelijkheid nooit gebruik gemaakt.[585]

In tegenstelling tot het niet-handelen van de Vlaamse Regering onder de VCRO, heeft de Vlaamse Regering door middel van het Omgevingsvergunningsbesluit wél uitvoering verleend aan deze taak voorgeschreven in het OVD.[586]

---

[580] *Vr. en Antw.* Vl. Parl., Vr. nr. 520, 14 maart 2016 (A. RONSE, antw. J. SCHAUVLIEGE).
[581] Zie randnr. 270.
[582] Artikel 36 OVD.
[583] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 20.
[584] Artikel 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, artikel 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO.
[585] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 13.
[586] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 20.

§ 1. De aanplakking nader omschreven in het Omgevingsvergunningsbesluit

290. Volgens artikel 56 van het Omgevingsvergunningsbesluit maakt de aanplakking één van de wijzen uit voor de bekendmaking van de beslissing over een vergunningsaanvraag.[587] De aanplakking zelf wordt verder geregeld onder artikel 59 van het Omgevingsvergunningsbesluit.[588]

291. Paragraaf 1 van artikel 59 OVB schrijft voor dat een affiche moet worden aangeplakt indien ofwel een omgevingsvergunning wordt verleend, zowel in eerste aanleg als in beroep, ongeacht of de gewone of de vereenvoudigde procedure wordt gevolgd[589], ofwel indien een omgevingsvergunning wordt geweigerd nadat de gewone vergunningsprocedure is doorlopen.[590] Uit deze eerste paragraaf kan worden afgeleid dat een vergunningsweigering die volgt na het doorlopen van de vereenvoudigde vergunningsprocedure, niet via de aanplakking van een affiche moet worden bekendgemaakt. Dit om reden dat bij de vereenvoudigde vergunningsprocedure nooit een openbaar onderzoek plaatsvindt waardoor derden dan ook niet op de hoogte zijn van een vergunningsaanvraag. Vandaar dat het ook niet nodig is om derden van een weigeringsbeslissing op de hoogte te brengen door hen te confronteren met een aanplakking.[591]

292. Verder wordt in de eerste paragraaf ook voorgeschreven hoe deze affiche eruit moet zien. De tekst van de aanplakking moet namelijk met zwarte letters worden afgedrukt op een gele affiche van minimaal A-2 formaat, waarbij de tekst wordt voorafgegaan door het opschrift 'BEKENDMAKING BESLISSING OMGEVINGSVERGUNNING'.[592]

De tekst van de aanplakking wordt bepaald in artikel 57 van het Omgevingsvergunningsbesluit.[593] Dit artikel schrijft voor dat de tekst een aantal gegevens moet bevatten, met name;

" *… de volgende gegevens:*

1. *Op welke vergunningsplicht of vergunningsplichten de aanvraag betrekking heeft;*
2. *Een beknopte omschrijving van de vergunningsaanvraag;*

---

[587] Artikel 56 Omgevingsvergunningsbesluit.
[588] Artikel 59 Omgevingsvergunningsbesluit.
[589] Artikel 59, § 1, 1° Omgevingsvergunningsbesluit: A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 20.
[590] Artikel 59, § 1, 2° Omgevingsvergunningsbesluit; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 20.
[591] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 20.
[592] Artikel 59, tweede lid Omgevingsvergunningsbesluit.
[593] Artikel 57 en artikel 59, tweede lid Omgevingsvergunningsbesluit.

3. *De ligging van het voorwerp van de vergunningsaanvraag;*
4. *De naam van de aanvrager of exploitant (indien de aanvraag wordt ondertekend door een natuurlijk persoon namens een rechtspersoon, wordt alleen de naam van de rechtspersoon vermeld);*
5. *De overheid die de beslissing heeft genomen;*
6. *De plaats waarop de beslissing ter inzage ligt;*
7. *De mogelijkheid en de modaliteiten om beroep tegen de genomen beslissing in te stellen*."[594]

293. Bij de verplichting tot het vermelden van deze gegevens kan de vraag worden gesteld welke sanctie van toepassing is bij een gebrek aan vermelding van één of meerdere van deze gegevens, vermits het Omgevingsvergunningsbesluit in dit geval niet voorziet in een uitdrukkelijke sanctie. In dit kader kan worden teruggegrepen naar de sanctie die werd toegepast onder de VCRO, namelijk het niet aanvangen van de beroepstermijn. [595]

Hierbij moet echter wel het arrest van 24 mei 2016 van de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden aangehaald.[596] In dit arrest oordeelde de Raad dat bij ontstentenis van vermelding van alle beroepsmodaliteiten in de aanplakking, *in casu* het bewijs van betaling van de dossiervergoeding, artikel 35 van het Decreet betreffende de openbaarheid van bestuur van toepassing was.[597] Dit artikel schrijft voor dat "*een beslissing of een administratieve handeling met individuele strekking die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor een of meer bestuurden of voor een ander bestuur, wordt slechts geldig ter kennis gebracht als tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld*".[598] Conform dit artikel neemt als sanctie op de schending van de verplichting tot het vermelden van de beroepsmogelijkheden, de beroepstermijn pas een aanvang vier maanden na de kennisgeving.[599]

Volgens A. MAES is het duidelijk dat er sprake is van een discrepantie tussen de sanctie toegepast onder de VCRO en de sanctie toegepast in uitvoering van artikel 35 Decreet betreffende de openbaarheid van

[594] Artikel 57, lid 2 Omgevingsvergunningsbesluit.
[595] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 21.
[596] RvVb 24 mei 2016, nr. A/1516/1136; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 21.
[597] Decreet 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, *BS* 1 juli 2004, 53371; RvVb 24 mei 2016, nr. A/1516/1136, 14.
[598] Artikel 35, lid 1 Decreet betreffende de openbaarheid van bestuur.
[599] Artikel 35, lid 2 Decreet betreffende de openbaarheid van bestuur; RvVb 24 mei 2016, nr. A/1516/1136, 14.

bestuur.[600] Doordat noch in het OVD, noch in het Omgevingsvergunningsbesluit of de latere besluiten een verduidelijking hieromtrent is voorzien, zal deze discrepantie voorlopig blijven voortbestaan.

294. Vervolgens wordt in het tweede paragraaf van artikel 59 van het Omgevingsvergunningsbesluit bepaald "*dat de vergunningsaanvrager de affiche moet aanplakken uiterlijk tien dagen na de ontvangst van de beslissing en dat deze affiche blijft hangen gedurende de periode van dertig dagen, die ingaat op de dag na de eerste dag van de aanplakking*".[601]
Daarnaast rust op de vergunningsaanvrager de plicht om de gemeente op de hoogte te brengen van de startdatum van de aanplakking.[602] De vergunningsaanvrager kan aan deze plicht voldoen door ofwel zelf de datum in het omgevingsloket in te voeren, waardoor de gemeente automatisch op de hoogte is van de startdatum, ofwel door de startdatum aan de gemeente te bezorgen, waarna deze de datum in het omgevingsloket invoert.[603]

295. De einddatum van de aanplakking moet niet ter kennis worden gebracht van de gemeente. Nochtans werd deze verplichting oorspronkelijk wel voorzien in het Omgevingsvergunningsbesluit, maar door artikel 138, 1° van het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 februari 2017 tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning[604], werden de woorden "*en de einddatum*" in artikel 59, § 2 van het Omgevingsvergunningsbesluit geschrapt.[605]

De reden voor deze schrapping kan worden teruggevonden in het verslag van de Regering. Het ter kennis geven van de einddatum van de aanplakking werd overbodig geacht vermits deze datum duidelijk in de regelgeving is vastgelegd: de affiche dient immers dertig dagen te blijven hangen.[606]

---

[600] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 21.
[601] Artikel 59, § 2 Omgevingsvergunningsbesluit.
[602] Artikel 59, § 2 Omgevingsvergunningsbesluit.
[603] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 22.
[604] Besluit 10 februari 2017 van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2017, 30026.
[605] Artikel 128, 1° Besluit 10 februari 2017 van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2017, 30026; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 21.
[606] Verslag aan de leden van de Vlaamse Regering bij het Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 0124/3bis, 24.

296. Tevens wordt door artikel 138, 1° van dit besluit aan artikel 59, § 2 ook toegevoegd dat "*de vergunningsaanvrager verklaart dat de affiche conform artikel 20 van het Omgevingsvergunningenbesluit werd aangeplakt en aangeplakt zal blijven tot de laatste dag van de periode van dertig dagen*".[607] In het verslag van de Regering wordt hieromtrent geen verdere verduidelijking gegeven. Volgens A. MAES zou de aanvrager dit het best doen aan de hand van een beveiligde zending teneinde discussies over de begindatum van de aanplakking te vermijden.[608]

297. De plaats van de aanplakking wordt verder geconcretiseerd in de leden 2-5 van het tweede paragraaf van artikel 59 Omgevingsvergunningsbesluit. In tegenstelling tot de VCRO waar enkel werd voorgeschreven dat de mededeling diende te worden aangeplakt op de "*plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking had"*[609]*,* wordt de plaats van de aanplakking in het Omgevingsvergunningsbesluit uitvoeriger beschreven.[610]

298. In de derde paragraaf van artikel 59 Omgevingsvergunningsbesluit wordt een afwijking voorzien op de tweede paragraaf. In geval er sprake is van een beslissing over een vergunningsaanvraag voor bovengemeentelijke mobiele of verplaatsbare projecten, moet het gemeentebestuur of het provinciebestuur de tekst aanplakken aan het gemeentehuis of het provinciehuis.[611]

299. Bij de lezing van het Omgevingsvergunningsbesluit kan de vraag worden gesteld wat het gevolg is van de niet naleving van artikel 59 Omgevingsvergunningsbesluit. Hierbij kan duidelijk worden gesteld dat in het Omgevingsvergunningsbesluit echter geen enkele concrete sanctie, noch een concrete bewijslast in hoofde van de gemeente of in hoofde van de vergunningsaanvrager is terug te vinden.[612]

300. Wanneer er sprake is van een betwisting omtrent de bekendmaking van een beslissing, voorziet artikel 58 van het Omgevingsvergunningsbesluit wel in een regeling waarbij de gemeente of de vergunningsaanvrager de nodige verklaringen of bewijsstukken ter beschikking dient te stellen van het

---

[607] Artikel 128, 1° Besluit 10 februari 2017 van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2017, 30026; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 21.
[608] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 21.
[609] Art. 4.7.19, § 2, eerste lid VCRO, art. 4.7.23, § 4, eerste lid VCRO, art. 4.7.26, § 4, eerste lid, 5° VCRO.
[610] Artikel 59, § 2, lid 2-5 Omgevingsvergunningsbesluit.
[611] Artikel 59, § 3 Omgevingsvergunningsbesluit.
[612] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 21.

bevoegde bestuur die hierom heeft verzocht.[613] Minister Schauvliege stelde hierbij dat op deze manier het bevoegde bestuur kan nagaan of de betwisting correct is.[614]

Bij deze regeling merkte A. MAES echter wel terecht op dat in het Omgevingsvergunningsbesluit geen enkele voorafgaande bewijslast aan de gemeente of de vergunningsaanvrager wordt opgelegd. Evenmin wordt nader bepaald wat precies zal moeten worden bewezen en op welke wijze dit dient te gebeuren opdat de verklaringen of bewijsstukken voldoende bewijskracht hebben (A. MAES, persoonlijke mededeling, 19 april, 2018).[615]

301. Niettemin, wordt de aanplakking van een omgevingsvergunning wel uitgebreider geregeld dan de aanplakking onder de VCRO of milieuregelgeving omwille van de reden die kan gelezen worden in de memorie van toelichting bij het OVD.[616]

In deze memorie wordt namelijk gewezen op het belang voor de aanvrager van een correct uitgevoerde aanplakking vermits de niet-correcte bekendmaking van de beslissing tot gevolg heeft dat de beroepstermijn voor derden geen aanvang neemt, waardoor het mogelijk is dat lang na het nemen van de beslissing in eerste aanleg alsnog een beroep kan worden ingesteld.[617]

§ 2. De administratieve lus

302. Een nieuwigheid in het omgevingsvergunningsdecreet betreft de administratieve lus die is opgenomen in artikel 13 OVD.[618]

> *"Als de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 of artikel 52, vaststelt dat een onregelmatigheid die kan leiden tot een vernietiging van de beslissing, is begaan, kan ze de onregelmatigheid herstellen.*

[613] Artikel 58 Omgevingsvergunningsbesluit; A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 22.
[614] *Vr. en Antw.* Vl. Parl., Vr. nr. 467, 26 februari 2016 (L. CEYSSENS, antw. J. SCHAUVLIEGE).
[615] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 23.
[616] A. MAES, "De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?", *TOO* 2017, afl. 1, 20.
[617] Art. 34 MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 43.
[618] Artikel 13 OVD.

De bevoegde overheid kan in voorkomend geval:

1° een nieuw openbaar onderzoek organiseren;

2° het advies van de omgevingsvergunningscommissie, vermeld in artikel 16, § 1, of de adviezen, vermeld in artikel 24, artikel 42 of artikel 59, alsnog, dan wel een tweede keer inwinnen."[619]

303. De procedurevoorschriften van deze nieuwe figuur werden eerder beschreven in deel I.[620]

Zoals daar beschreven, verkrijgt de bevoegde overheid door het invoeren van de administratieve lus, zowel in eerste aanleg als in graad van beroep, de mogelijkheid om een onwettigheid die zich tijdens de vergunningsprocedure heeft voorgedaan te verhelpen.[621]

De memorie van toelichting bij het ontwerp van het omgevingsvergunningsdecreet geeft enkele voorbeelden van zulke onwettigheden. Één van deze voorbeelden betreft de niet-correcte bekendmaking van de vergunningsaanvraag.[622]

Deze procedure kan dus worden aangewend ingeval van klachten over het incorrect aanplakken, een foutieve omschrijving van het voorwerp van de aanvraag of de locatie in het bekendmakingsformulier, … .[623]

304. Wanneer de bevoegde overheid zo een onregelmatigheid vaststelt tijdens de procedure die kan leiden tot de onwettigheid van de beslissing, kan ze een nieuw openbaar onderzoek bevelen. In voorkomend geval moet dit echter wel vermeld staan bij de aanplakking van het openbaar onderzoek.[624]

---

[619] Artikel 13 OVD.

[620] Zie randnr. 51 tot 56.

[621] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 29; K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 189; S. BOULLART, "De bestuurlijke lus en de administratieve lus vanuit het oogpunt van de rechtsbescherming van de rechtsonderhorige" in P. TAELMAN (ed.), *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 450.

[622] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 29; S. BOULLART, "De bestuurlijke lus en de administratieve lus vanuit het oogpunt van de rechtsbescherming van de rechtsonderhorige" in P. TAELMAN (ed.), *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 450.

[623] MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1, 30.

[624] K. GEELEN, "De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning", *TBO* 2016, 189; S. STERCKX, J. GEENS, O. VERHULST, *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2018, 57-58.

§ 3. Oplossing voor bestaande attesten van aanplakking gebaseerd op de verklaring op eer

305. Met de omgevingsvergunning is geen oplossing voorzien voor de attesten van aanplakking die werden afgeleverd onder de VCRO en louter waren gebaseerd op de verklaring op eer.

306. Zoals vermeld onder randnr. 280 is het echter wel mogelijk de aanplakking te bewijzen met alle middelen van recht, zoals foto's en getuigenbewijs. Doch moet hierbij worden opgemerkt dat het voorleggen van dit bewijs in de praktijk vaak problematisch is. Volgens A. MAES waren aanvragers zich vroeger er niet van bewust dat zij enig bewijs van de aanplakking moesten verzamelen. Dit heeft tot grote gevolg dat het in zo een geval moeilijk zal zijn om te bewijzen dat de aanplakking effectief heeft plaatsgevonden waardoor de kans bestaat dat een laattijdig, doch ontvankelijk beroep dat de regelmatigheid van de aanplakking betwist, toch als gegrond zal worden beschouwd (A. MAES, persoonlijke mededeling, 19 april, 2018).

BESLUIT

307. Ter afsluiting van deze masterproef kan op de onderzoeksvraag "***Wat waren de probleempunten in de milieu- en stedenbouwwetgeving omtrent termijnen in vergunningsprocedures en werden deze opgelost met de omgevingsvergunning?***", een antwoord worden geformuleerd als volgt;

308. De voornaamste probleempunten die bestonden in de milieu- en stedenbouwwetgeving omtrent termijnen in vergunningsprocedures waren deze omtrent de stilzwijgende vergunning/ de stilzwijgende beslissing, en de aanplakking van een vergunningsbeslissing.

309. België werd in 2001 door het Hof van Justitie veroordeeld doordat de stilzwijgende milieuvergunning door het Hof van Justitie onverenigbaar werd bevonden met vijf Europese richtlijnen. Bijgevolg moest hiervoor een andere oplossing worden gevonden. Deze oplossing bestond uit het opnieuw invoeren van de termijn van orde en het invoeren van de jaarlijkse verslagplicht.

Echter, bleken deze oplossingen in de praktijk geen optimaal antwoord te zijn op de problematiek die bestond, met name het uitblijven van een tijdige beslissing door het overheid. Het invoeren van de termijn van orde had immers tot gevolg dat de overheid bij het verstrijken van de termijn niet werd bestraft, wat in de praktijk vaak leidde tot het uitblijven van een beslissing. Daarnaast kende de jaarlijkse verslagplicht ook enkele gebreken aangezien er door de overheid geen verantwoording moest worden afgelegd over het niet-naleven van de beslissingstermijn en daarenboven evenmin een sanctie werd voorzien wanneer de overheid naliet de jaarlijkse verslagplicht uit te voeren.

310. Ingevolge de veroordeling van België door het Hof van Justitie, werd ook het procedé van de stilzwijgende vergunning die bestond in de stedenbouwwetgeving vervangen. Zo werd in de VCRO het procedé van de stilzwijgende beslissing ingevoerd. Echter, bleek dit procedé in de praktijk ook niet de ideale oplossing te zijn. Het stelsel van de stilzwijgende beslissing werd immers onderuit gehaald door de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen waaruit volgde dat de stilzwijgende weigeringsbeslissing per definitie een onwettige beslissing uitmaakte.

311. Met de omgevingsvergunning werd gekozen voor 'The best of the three evils', met name de stilzwijgende weigering samen met de invoering van een rapportageverplichting voor de overheid omtrent de naleving van de beslissingstermijnen. Ondanks het arrest van het Grondwettelijk Hof waarbij het systeem van de stilzwijgende weigeringsbeslissing in graad van administratief beroep grondwettig werd bevonden, wordt dit systeem niet als optimaal geacht door de Raad van State. Ingeval van een stilzwijgende weigeringsbeslissing is er namelijk geen reëel onderzoek gevoerd, wordt de beslissing niet formeel gemotiveerd en vindt er geen kennisgeving of bekendmaking plaats. Dit alles komt duidelijk de rechtszekerheid van de rechtszoekende niet ten goede.

312. Als alternatief op dit systeem werd in de codextrein een boete- en dwangsomsysteem voorzien. Door de invoering van dit sanctiesysteem zou de rapporteringverplichting worden afgeschaft. Dit systeem werd echter niet ingevoerd vermits het invoeren van een sanctie wegens overschrijden van de beslissingstermijn politiek werd aangevoeld als een motie van wantrouwen ten aanzien van de lokale besturen.

Bijgevolg wordt het systeem van de stilzwijgende weigeringsbeslissing behouden in het Omgevingsvergunningsdecreet waardoor geen optimale oplossing wordt voorzien en waardoor eveneens wordt voorbijgegaan aan het doel van de omgevingsvergunning, met name het verschaffen van meer rechtszekerheid.

313. Wat betreft de aanplakking van een vergunningsbeslissing in de stedenbouwwetgeving bestonden verschillende probleempunten. De problemen die in de praktijk het meest voorkwamen waren deze waarbij het administratief dossier geen attest van aanplakking bevatte, een derde-belanghebbende de aanplakking betwistte, de aanvrager de startdatum van de aanplakking niet had gemeld aan de gemeente, het ontbreken van de startdatum van de aanplakking in het attest van aanplakking en het attest van aanplakking dat louter was gebaseerd op de verklaring op eer van de aanvrager omwille van het feit dat de gemeente zelf de aanplakking niet had gecontroleerd.

In deze gevallen was er sprake van een niet rechtsgeldige aanplakking. De sanctie die hierop volgde kwam voort uit de vaststaande rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en bestond erin dat de beroepstermijn voor belanghebbende-derden geen aanvang had genomen, waardoor deze maanden of zelfs jaren later na het verlenen van de vergunning, een ontvankelijk beroep konden instellen, wat nefast

was voor de vergunninghouder. Hierdoor genoot de vergunninghouder namelijk niet over de rechtszekerheid die hij kon verwachten over de aan hem verleende stedenbouwkundige vergunning, zelfs niet na het verstrijken van de beroepstermijn.

Aldus beschikte de vergunninghouder in dit geval niet over een definitieve stedenbouwkundige vergunning gezien deze nog steeds kon worden aangevochten.

314. Met het invoeren van de omgevingsvergunning wordt de aanplakking uitgebreider geregeld, maar bestaan er nog steeds enkele gebreken.

Zo werd omtrent de discrepantie die bestond tussen de sanctie opgelegd door de VCRO en de sanctie opgelegd door het Decreet betreffende de openbaarheid van bestuur, geen verdere verduidelijking gegeven waardoor deze discrepantie blijft voorbestaan.

Evenmin werd een oplossing voorzien voor de bestaande attesten van aanplakking die louter werden gebaseerd op de verklaring op eer. Hierdoor is het nog steeds mogelijk dat tegen een verleende vergunning of zelfs al een uitgevoerde vergunning, een ontvankelijk beroep wordt ingesteld door een belanghebbende-derde. Voor de mensen die in hun bouwdossier zo een attest van aanplakking hebben zitten, blijft dus een rechtsonzekerheid over hun stedenbouwkundige vergunning bestaan.

Daarnaast werd bij de niet-naleving van de procedureregels omtrent de aanplakking, zoals geregeld in artikel 59 Omgevingsvergunningsbesluit, geen enkele sanctie bepaald, noch werd een concrete bewijslast opgelegd in hoofde van de gemeente of in hoofde van de vergunningsaanvrager.

Wat echter wel is voorzien in het Omgevingsvergunningsbesluit is een regeling waarbij de gemeente of de aanvrager de nodige verklaringen of bewijsstukken dient voor te leggen op vraag van het bevoegde bestuur indien er sprake is van een betwisting omtrent de bekendmaking van een beslissing. Maar ook hierbij werd niet verduidelijkt wat precies moet worden bewezen en op welke wijze dit dient te gebeuren, noch werd enige voorafgaande bewijslast opgelegd. Hierdoor kan zich in de toekomst opnieuw het probleem voordoen waarbij na het aflopen van de beroepstermijn een beroep wordt ingesteld en waarbij de aanvrager de aanplakking moet bewijzen. Vermits in het Omgevingsvergunningsbesluit niet wordt geconcretiseerd welke bewijzen de aanvrager of de gemeente moet verzamelen tijdens de aanplakking, zullen deze hier hoogstwaarschijnlijk niet aan hebben gedacht met als gevolg dat bij het inroepen van artikel 58

Omgevingsvergunningsbesluit de aanvrager of de gemeente geen of onvoldoende bewijs van de aanplakking zal kunnen voorleggen.

315. Uit de memorie van toelichting bij het Omgevingsvergunningsbesluit kan worden afgeleid dat de vaststaande rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen die bestond onder de VCRO nog steeds van toepassing is indien een mededeling van een omgevingsvergunning niet correct is aangeplakt, met name dat als sanctie hiervoor geldt dat de beroepstermijn voor belanghebbende-derden geen aanvang neemt.

Wanneer wordt teruggekeken naar deel II kan hierbij 'het beginsel van behoorlijk burgerschap' en 'de redelijke termijn' worden aangehaald. Volgens het beginsel van behoorlijk burgerschap zoals besproken in deel II, rust op de burger de verplichting om binnen een redelijke termijn op te komen voor zijn belangen en/of rechten, en aldus zijn beroepsrecht binnen een redelijke termijn uit te oefenen.

Vermits de vaststaande rechtspraak onder de VCRO per analogie van toepassing zal zijn op de omgevingsvergunning, en bijgevolg de beroepstermijn voor belanghebbende-derden niet zal aanvangen ingeval van een niet-rechtsgeldige aanplakking, dan kan hierbij de vraag worden gesteld of het principe van behoorlijk burgerschap en het instellen van een beroep binnen een redelijke termijn, ook in acht moet worden genomen. Namelijk, wanneer een derde-belanghebbende een beroep instelt enkele maanden of zelfs jaren na de vergunningsbeslissing, dan rijst de vraag of dit beroep nog werd ingesteld binnen een redelijke termijn. Het zal aan de beslissende instantie zijn om dit in het concrete geval uit te maken.

316. Naast het uitvoeriger regelen van de aanplakking, werd in het Omgevingsvergunningsdecreet de administratieve lus ingeschreven dat de bevoegde overheid de mogelijkheid geeft om problemen zoals de niet-correcte bekendmaking van de vergunningsaanvraag te verhelpen tijdens de procedure. Doch deze mogelijkheid kan enkel worden toegepast tijdens de vergunningsprocedure in eerste en in laatste administratieve aanleg en niet meer nadat deze procedure is afgelopen.

317. Mijns inziens, maakt de omgevingsvergunning op vlak van deze probleempunten een gemiste kans uit. Desalniettemin, zal de toekomst uitwijzen of deze probleempunten worden verholpen en of de omgevingsvergunning haar doel heeft bereikt, met name het realiseren van vlottere procedures, meer rechtszekerheid en een betere besluitvorming.

BIBLIOGRAFIE

Wetgeving

Artikel 6.1 EVRM.

Artikel 14.3.c) IVBPR.

Richtlijn 2014/52/EU EP en Raad 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten.

Burgerlijk wetboek 21 maart 1804, *BS* 3 september, 1807.

Gerechtelijk Wetboek 10 oktober 1967, *BS* 31 oktober 1967, 11360.

Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening 9 april 2004, *BS* 26 mei 2004, 40738.

Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening 15 mei 2009, *BS* 20 augustus 2009, 54890.

Code du développement territorial 22 december 2016, *BS* 3 april 2017, 47208.

Wet 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, *BS* 12 april 1962, 3000.

Gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973, *BS* 21 maart 1973, 3461.

Decreet 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, *BS* 17 september 1985, 13304.

Decreet 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, *BS* 8 juni 1999, 21001.

Decreet 26 april 2000 houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, *BS* 29 april 2000, 13586.

Decreet 6 februari 2004 tot wijziging van de regelgeving betreffende het meedelen van milieu-informatie en tot opheffing van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning, *BS* 20 februari 2004, 35276.

Decreet 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, *BS* 1 juli 2004, 53371.

Decreet 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid, *BS* 15 maart 2009, 37238.

Decreet 16 juli 2010 houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid, *BS* 9 augustus 2010, 50844.

Decreet 32 december 2010 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, *BS* 18 februari 2011, 11979.

Decreet 25 april 2014 betreffende de Omgevingsvergunning, *BS* 23 oktober 2014, 82085.

Decreet 25 april 2014 betreffende de handhaving van de Omgevingsvergunning, *BS* 27 augustus 2014, 64079.

Decreet 15 juli 2016 betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid, *BS* 15 juli 2016, 46693.

Decreet 3 februari 2017 houdende de nadere regels tot implementatie van de omgevingsvergunning, *BS* 9 februari 2017, 19531.

Decreet 2 juni 2017 houdende de nadere regels tot implementatie van de omgevingsvergunning, *BS* 22 juni 2017, 67357.

Decreet 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen van ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 20 december 2017, 113546.

Ordonnantie 29 augustus 1991 houdende de organisatie van de planning en de stedebouw, *BS* 7 oktober 1991, 22091.

Besluit 14 juli 2004 van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, *BS* 4 augustus 2004, 36281

Besluit 27 november 2015 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2016, 13390.

Besluit 10 februari 2017 van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning, *BS* 23 februari 2017, 30026.

Besluit 9 februari 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving van de ruimtelijke ordening en tot wijziging en opheffing van diverse besluiten, *BS* 28 februari 2018, 17798.

Besluit 9 maart 2018 van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *BS* 24 april 2018, 35497.

Parl.St. Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/1.

Parl.St. Vl.Parl. 2003-04, nr. 1847/2.

Parl.St. Vl.Parl. 2008-09, nr. 2011/1.

Parl.St. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2334/1.

Adv.RvS bij voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl.St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2334/1.

MvT bij het voorstel van decreet houdende aanpassing van de VCRO van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid, *Parl.St.* Vl.Parl, 2009-2010, nr. 349/1.

MvT bij het ontwerp houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, *Parl. St.* Vl.Parl. 2010-11, stuk 665, nr. 1

MvT bij het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, *Parl. St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2.334/1.

MvT bij het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1.

Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/1.

Adv. van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed over de amendementen op het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1149/5.

Amendementen op het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, *Parl.St.* Vl. Parl. 2016-17, 1149/3.

Vr. en Antw. Vl. Parl., Vr. nr. 467, 26 februari 2016 (L. CEYSSENS, antw. J. SCHAUVLIEGE).

Vr. en Antw. Vl. Parl., Vr. nr. 520, 14 maart 2016 (A. RONSE, antw. J. SCHAUVLIEGE).

Verslag bij het Voorstel van decreet houdende aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van bestuurlijk beleid, *Parl.St.* Vl.Parl. 2009-10, nr. 349/13.

Verslag aan de leden van de Vlaamse Regering bij het Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning, *Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 0124/3bis.

Rechtspraak

HvJ 28 februari 1991, C-360/87, Commissie/Italië.

HvJ 28 februari 1991, C-360/88, Commissie/Duitsland.

HvJ 14 juni 2001, C-230/00, Commissie/België.

Arbitragehof 7 juni 2001, nr. 78/2001.

GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011.

GwH 6 oktober 2016, nr. 125/2016.

Cass. 8 november 2002, *RABG* 2003, 851.

RvS 3 juni 1997, nr. 66.519.

RvS 10 juli 1998, nr. 75.050.

RvS 27 juni 2002, nr. 108.540.

RvS 8 november 2002, nr. 114.408.

RvS 18 maart 2004, nr. 129.417.

RvS 13 juli 2005, nr. 147.647.

RvS 25 september 2007, nr. 174.972.

RvS 13 november 2007, nr. 176.787.

RvS 12 november 2008, nr. 187.846.

RvS 24 november 2008, nr. 188.177.

RvS 14 september 2009, nr. 195.994.

RvS 29 oktober 2009, nr. 197.447.

RvS 26 november 2009, nr. 198.212.

RvS 25 mei 2010, nr. 204.229.

RvS 30 mei 2011, nr. 213.546.

RvS 24 oktober 2011, nr. 215.967.

RvS 30 oktober 2012, nr. 221.234.

RvS 7 februari 2013, nr. 222.423.

RvS 24 oktober 2013, nr. 225.243.

RvS 29 april 2014, nr. 227.216.

RvS 17 december 2014, nr. 209.855.

RvS 20 mei 2016, nr. 234.790.

RvVb 1 maart 2011, nr. S/2011/0012.

RvVb 4 mei 2011, nr. A/2011/0061.

RvVb 23 augustus 2011, nr. S/2011/0101.

RvVb 12 oktober 2011, nr. A/2011/0143.

RvVb 18 oktober 2011, nr. A/2011/0144.

RvVb 6 december 2011, nr. S/2011/0151.

RvVb 20 december 2011, nr. A/2011/0216.

RvVb 20 december 2011, nr. S/2011/0166.

RvVb 14 februari 2012, nr. A/2012/0052.

RvVb 27 maart 2012, nr. A/2012/0115.

RvVb 30 mei 2012, nr. S/2012/0327.

RvVb 19 juni 2012, nr. A/2012/0249.

RvVb 26 september 2012, nr. A/2012/0379.

RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0421.

RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0422.

RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0423.

RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0424.

RvVb 22 oktober 2012, nr. A/2012/0425.

RvVb 19 februari 2013, nr. A/2013/0081.

RvVb 17 december 2013, nr. A/2013/0751.

RvVb 14 januari 2014, nr. A/2014/0040.

RvVb 28 januari 2014, nr. A/2014/0084.

RvVb 16 september 2014, nr. A/2014/0634.

RvVb 13 januari 2015, nr. A/2015/0007.

RvVb 10 mei 2016, nr. A/1516/1073.

RvVb 24 mei 2016, nr. A/1516/1136.

RvVb 21 juni 2016, nr. A/1516/1241.

RvVb 28 juni 2016, nr. A/1516/1278.

RvVb 18 oktober 2016, nr. A/1617/0180.

RvVb 20 december 2016, nr. A1617/04014.

RvVb 21 februari 2017, nr. A/1617/0585.

RvVb 30 mei 2017, nr. A/1617/0899.

RvVb 17 oktober 2017, nr. A/1718/0159.

RvVb 12 december 2017, nr. A/1718/0339.

RvVb 16 januari 2018, nr. A/1718/0436.

RvVb 16 januari 2018, nr. A/1718/0460.

RvVb 23 januari 2018, nr. A/1718/0482.

RvVb 6 februari 2018, nr. A/1718/0519.

RvVb 20 februari 2018, nr. A/1718/0565.

Rechtsleer

Boeken

DE KONINCK, C., *Latijnse rechtsspreuken*, Brugge, Die Keure, 2016, 543 p.

DIRIX, E., TILLEMAN, B., VAN ORSHOVEN, P., *Juridisch woordenboek*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 621 p.

LAVRYSEN, L., *Handboek Milieurecht*, Mechelen, Kluwer, 2016, 940 p.

MEESE, J., *Overschrijding van de redelijke termijn in CABG*, Gent, Larcier, 2008, 74 p.

OPDEBEEK, I., *Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur*, Brugge, Die Keure, 1992, 482 p.

STERCKX, S., GEENS, J., VERHULST, O., *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2017, 245 p.

STERCKX, S., GEENS, J., VERHULST, O., *De omgevingsvergunning praktijkgids*, Brugge, Die Keure, 2018, 245 p.

VAN HOORICK, G., *Handboek Ruimtelijk bestuursrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 344 p.

Verzamelwerken en reeksen

MAST, A., DUJARDIN, J., VAN DAMME, M., VANDE LANOTTE, J., *Overzicht Belgisch administratief recht*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2017, 1522 p.

Bijdragen in verzamelwerken

BOES, M., “Termijnen in het bestuursrecht” in BOES, M. (ed.), *Administratief* recht, Brugge, Die Keure, 2004, 79-101.

BOULLART, S., “De bestuurlijke lus en de administratieve lus vanuit het oogpunt van de rechtsbescherming van de rechtsonderhorige” in TAELMAN, P. (ed.), *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 423-456.

DE DEYNE, L., “De vergunningsproblematiek binnen het hippische recht” in ACKAERT, J., DE BECKER, A., FOUBERT, P., TORFS, N., VANHEUSDEN, B. en VERBIST, S. (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, (77) 102-105.

DE KONINCK, C., “Schade en schadeloosstelling bij de uitvoering van overheidsopdrachten” in DE KONINCK, C., FLAMEY, P. en RONSE, K. (eds.), *Schade en schadeloosstelling bij de gunning en de uitvoering van overheidsopdrachten*, Antwerpen, Maklu, 2007, 329-336.

DE TAEYE, S., “Het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel” in HUBEAU, B. en POPELIER, P. (eds.), *Behoorlijk ruimtelijk ordenen*, die Keure, 2002, 91-176.

OPDEBEEK, I. en DE SOMER, S., “Recente ontwikkelingen in het omgevingsrecht: analyse en bedenkingen vanuit de principes van good governance als metawaarden van het bestuursrecht” in ACKAERT, J., DE BECKER, A., FOUBERT, P., TORFS, N., VANHEUSDEN, B. en VERBIST, S. (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, (155) 165-177.

VANHERCK, K., VAN ACKER, F. en VANSANT, P., “Nieuwigheden in het kader van de omgevingsvergunning” in VAN HOORICK, G. en VANSANT, P. (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2015*, Mechelen, Kluwer, 2014, 841-854.

VANHEUSDEN, B., “De moeizame start van de bestuurlijke lus en de administratieve lus: wie durft er nog lussen?” in ACKAERT, J., DE BECKER, A., FOUBERT, P., TORFS, N., VANHEUSDEN, B. en VERBIST, S. (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, (189) 200-201.

VANSANT, P., “Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (vooruitblik)”, in LEENDERS, I., TOLLENAERE, V., VAN ASSCHE, P., COOPMAN, O., VANHERCK, K., VAN ACKER, F., DE WOLF, G., JOPPEN, L., VANSANT, P. en VAN DEN BERGHE, J. (eds.), *Zakboekje ruimtelijke ordening 2017*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 879-883.

Tijdschriften

BREWAEYS, E., “Wat is een termijn om een proceshandeling te stellen?” (noot onder Cass. 3 juni 2005), *P.&B./R.D.J.P.* 2006, 253.

COPPENS, A., “Geen stilzwijgende milieuvergunning in geval van een te late kennisgeving van beroepsbeslissing” (noot onder RvS 1 maart 2001), *RW* 2002, 700-704.

DE BECKER, B., “Omgevingsvergunning slechts gedeeltelijk uit de startblokken”, *De Juristenkrant* 2017, afl. 345, 3.

DEBERSAQUES, G. en DE BACKER, A., “Het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning: een eerste verkennende analyse”, *TROS* 2015, 21-59.

DECAIGNY, T., “Berekening van termijnen” (noot onder K.I. Antwerpen 3 januari 2008), *T. Strafr.* 2008, 131-133.

DE CUYPER, W., HUYGENS, T., RENTMEESTERS, E. en WALGRAEVE, S., “De ruimtelijke ordening opnieuw geordend”, *TMR* 2009, afl. 5, 476-574.

DE PRETER, F., SCHELSTRAETE, B., EYSKENS, T., GEYSENS, J., SEBREGHTS, F., VAN LOMMEL, J., VERBIST, S. en BIMBENET, C., “De codextrein – een eerste analyse”, *TROS* 2017, afl. 88, 11-201.

DE SMEDT, P., “Omgevingsvergunning is (bijna) een feit”, *De juristenkrant* 2014, 2-3.

DE SMEDT, P., “Vlaamse stedenbouwhandhaving. Eerste beschouwingen bij het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning – deel 1”, *NJW* 2015, 130-192.

DE STAERCKE, J., “Het voorontwerp van Decreet tot Wijziging van de Regelgeving betreffende het meedelen van Milieu-Informatie en tot vervanging van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning”, *MER* 2003, afl. 4, 306-316.

DE STAERCKE, J., “Le principe de bonne citoyenneté et le principe de chercher bon droit (partie I)”, *CDPK* 2004, 72-88.

DEVOS, D., “De procedures in het decreet betreffende de omgevingsvergunning: milieuvergunning en stedenbouwkundige vergunning verenigd”, in VANHEUSDEN, B. (ed.), *De omgevingsvergunning. Een eerste analyse*, Brugge, Die Keure, 2015, 3-35.

GEELEN, K., “De procedureregels uit het decreet betreffende de omgevingsvergunning”, *TBO* 2016, 175-203.

HAENTJENS, F., “Aansprakelijkheid bij overschrijding van een ordetermijn” (noot onder Cass. 10 april 2014), *TOO* 2016, afl. 3, 434.

LARMUSEAU, I., DE WAELE, T., FLAMEY, P., LUST, A., BRAET, L., BEKÉ, K., BELEYN, J., DE COCK, W., HAENTJENS, F., KERKSTOEL, L., SCHOUKENS, H., VANDAMME, S., VAN DEN BROECK, A., VAN DEN BROECK,

J., VANDROMME, B., VERHELST, G., VERVOORT, P-J., “Redelijke termijn bij milieuvergunningverlening: festina lente” (noot onder RvS 12 april 2010), *TOO* 2012, afl. 4, 271-271.

LARMUSEAU, I., DE WAELE, T., FLAMEY, P., LUST, A., BRAET, L., BEKÉ, K., BELEYN, J., DE COCK, W., HAENTJENS, F., KERKSTOEL, L., SCHOUKENS, H., VANDAMME, S., VAN DEN BROECK, A., VAN DEN BROECK, J., VANDROMME, B., VERHELST, G., VERVOORT, P-J., “Stilzwijgend geweigerd, onwettigheid verzekerd”, *TOO* 2012, afl. 4, 275-276.

LARMUSEAU, I., DE WAELE, T., FLAMEY, P., LUST, A., BRAET, L., BEKÉ, K., BELEYN, J., DE COCK, W., HAENTJENS, F., KERKSTOEL, L., SCHOUKENS, H., VANDAMME, S., VAN DEN BROECK, A., VAN DEN BROECK, J., VANDROMME, B., VERHELST, G., VERVOORT, P-J., “De aanplakking in Vlarem-procedures: het begin van het einde”, *TOO* 2014, afl. 4, 592-594.

LARMUSEAU, I., DE WAELE, T., FLAMEY, P. en LUST, A., “Op het menu: Binge-lezen op de Codex-trein”, *TOO* 2017, 287.

LARMUSEAU, I., “De stilzwijgende omgevingsvergunning: het geluid van de stilte”, *TOO* 2015, afl. 1, 4-5.

LOOSVELDT, F., “Aanpassingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) aan de hand van het decreet van 16 juli 2010, deel 2 van 4”, *Vastgoed info* 2010, afl. 16, 5-8.

LUST, S., “Requiem voor ‘stilzwijgende vergunning’”, *De juristenkrant* 2001, afl. 33, 6-7.

LUST, S., “De aansprakelijkheid van de Overheid voor het niet in acht nemen van een beslissingstermijn” (noot onder Cass. 8 november 2002), *RABG* 2003, afl. 15, 856-862.

LUST, S., “Omtrent stilzwijgende vergunningen, legaliteitstoezicht en bevoegdheid van de Raad van State” (noot onder RvS 27 juni 2002), *RABG* 2003, afl. 4, 196-202.

LUST, S., “Administratieve vereenvoudiging en afschaffing stilzwijgende vergunning in het Vlaamse milieurecht”, *RABG* 2004, afl. 8, 519-521.

MARNEFFE, W., OOMS, A., VEREECK, L., “Rechtseconomische analyse van het beginsel van de redelijke termijn bij vergunningen”, *TVW* 2011, 9-22.

MAES, A., “Dwingende beslissingstermijnen in de VCRO. Of toch niet (altijd)?”, *TOO* 2015, afl. 1, 134-137.

MAES, A., “De ontvankelijkheid ‘ratione temporis’ van het door de aanvrager ingesteld administratief beroep inzake stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen” (noot onder RvVb 6 september 2016), *TROS* 2016, 250-267.

MAES, A., “De aanplakking van de vergunningsbeslissing. Van lege doos naar Bpost?”, *TOO* 2017, afl. 1, 10-24.

MAES, A., “De aanplakking van de vergunningsbeslissing in de praktijk. Naar een logistieke ondersteuning van steden en gemeenten door Bpost?”, *TROS* 2017, afl. 86, 145-150.

MOONEN, W. en CHRISTIAENS, T., “Het Decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid: een analyse van de omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten”, *TBO* 2017, 300-310.

OPDEBEEK, I., GORIS, J., “Termijnen in het bestuursrecht in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder”, *TGEM* 2007, 99-110.

OPDEBEEK, I., “De sanctie voor schending van de redelijke termijn bij het opleggen van bestuurlijke boetes in het milieurecht: geen zwart-witverhaal, maar wel een verhaal van 50 tinten grijs…” (noot onder Milieuhandhavingscollege 13 juni 2014, MHHC-14/38-K2), *MER* 2015, 158-165.

RENTMEESTERS, E., “Het decreet betreffende de omgevingsvergunning. Wat verandert er voor de vergunningspraktijk?”, *TMR* 2015, afl. 6, 675-695.

SCHELSTRAETE, B., STRUBBE, M., “De omgevingsvergunning: aandachtspunten voor de notariële praktijk”, *T. Not.* 2017, 107-149.

SCHURMANS, M., “Het recht op een stilzwijgende milieuvergunning werd afgeschaft” (noot onder RvS 10 maart 2005), *CDPK* 2005, afl. 3, 629-637.

SMEYERS, C., “De aanplakking: een noodzakelijke formaliteit of een gevaarlijk addertje onder het gras?”, *TOO* 2014, afl. 4, 466-472.

VAN DEN DORPEL, I., “Behoorlijk burgerschap en de beoordeling van de redelijke termijn door de Raad van State”, *CDPK* 2013, 242-261.

VAN DIEVOET, F., “Het Grondwettelijk Hof en de stilzwijgende afwijzing van het administratief beroep inzake de omgevingsvergunning. En wat nu?”, *TOO* 2017, afl. 1, 95-98.

VAN GIEL, I., “De ‘beginselen van behoorlijk burgerschap’ als volwaardige bron van het (wederkerig) bestuursrecht: sancties voor onbehoorlijk burgerschap in de relatie tussen burger en bestuur” (noot onder RvS 6 maart 2007), *TGEM* 2008, 66-69.

VANHEUSDEN, B., “Omgevingsvergunningsdecreet is grotendeels grondwettig”, *De juristenkrant* 2016, afl. 336, 2.

VAN WEERDT, B., “Het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning: nieuwe informatieverplichtingen en aansprakelijkheden voor de notaris”, *Nieuwsbrief Notariaat* 2016, afl. 14, 1-4.

VEKEMAN, R., “Stilzwijgende vergunning” (noot onder RvS 30 november 2000), *TROS* 2001, afl. 24, 279-280.

VERBEKE, R., “Een termijn die op een zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag eindigt wordt niet altijd verlengd” (noot onder RvS 23 februari 2006), *RABG* 2006, 812-815.

VERKEST, J., “De Raad van State is bevoegd voor beroepen tegen stilzwijgende vergunningen” (noot onder RvS 27 juni 2002), *TROS* 2002, afl. 27, 197-201.

Andere

Internetbronnen

Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse taal, 2017, https://www.vandale.nl/zoeken/zoeken.do (consultatie 27 oktober 2017).

X, *Overgangsfase 1 januari 2018: van het loket voor digitale aanvragen (DBA) naar het loket voor omgevingsvergunningen (OV)*, https://www.omgevingsloket.be/ (consultatie 23 december 2017).

BUIJS, X., VERBANCK, S., *Omgevingsvergunning alsnog uitgesteld tot 1 januari*, http://www.vvsg.be/nieuws/Paginas/geen-uitstel-voor-de-omgevingsvergunning.aspx.

X, *Omgevingsvergunning ingevoerd in alle gemeenten*, http://www.omgevingsloketvlaanderen.be/omgevingsvergunning-ingevoerd-in-alle-gemeenten.

X, *Stand van zaken inwerkingtreding Omgevingshandhaving*, https://www.omgevingsloket.be/-/stand-van-zaken-inwerkingtreding-omgevingshandhaving.

FORUM ADVOCATEN, "De aanplakking van een vergunning", http://www.forumadvocaten.be/wp/wp-content/uploads/De-aanplakking-van-een-vergunning.pdf.

https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9199.

"Koppel moet bouw stilleggen omdat buur vergunning 'niet heeft gezien'", *Nieuwsblad* 20 november 2014, https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20141120_01386702.

"Koppel moet bouw veranda stilleggen", *Het Laatste Nieuws* 21 november 2014, https://www.hln.be/regio/nazareth/koppel-moet-bouw-veranda-stilleggen~a0664fad/.

X, *Omgevingsvergunning kleinhandelsactiviteiten en vegetatiewijzigingen vanaf 1 augustus 2018*, https://www.ruimtelijkeordening.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9212.

https://www.ruimtevlaanderen.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/9200.

https://www.ruimtevlaanderen.be/wetgeving.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Omzendbrief Vlaams-Brabant

directie infrastructuur
dienst ruimtelijke ordening

Vragen naar Hilda.Stoop
Tel/Fax 016-26 75 45/016-26 75 85
E-mail hilda.stoop@vlaamsbrabant.be
Ondernemingsnr 0253.973.219
uw kenmerk
Dossiernummer
Ons kenmerk IST-RO-Rondzendbrief_VLBR_RO_2011_03

Provincie Vlaams-Brabant • Provincieplein 1 • 3010 Leuven

PROVINCIE
VLAAMS • BRABANT

Aan het college van burgemeester en schepenen
van en te

21-06-2011

Dames en heren burgemeester,
Geachte schepenen,

Betreft: Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - onderdeel: vergunningen
- vermelden rekeningnummer beroepsmogelijkheden
- attesteren van de aanplakking van de bekendmaking van een vergunning

1. Vermelden rekeningnummer beroepsmogelijkheden

Bij rondzendbrief VLBR_RO_2011_01 van 18 januari 2011 werd u gevraagd om bij de toelichting van de beroepsmogelijkheden tegen een vergunning of (stilzwijgende) weigering van een stedenbouwkundige of verkavelingsaanvraag eveneens het rekeningnummer te vermelden van de provincie waarop de dossiervergoeding in het kader van een beroep bij de deputatie van Vlaams-Brabant dient gestort te worden.

Sommige gemeentebesturen laten nog steeds na om het rekeningnummer te vermelden. Nochtans is dit van essentiëel belang. Het correct en volledig informeren van de burger van de beroepsmogelijkheid en de modaliteiten ervan is een verplichting in het kader van openbaarheid van bestuur, dat door het decreet van 26 maart 2004 wordt opgelegd. Het niet of onvolledig vermelden van de beroepsmogelijkheden heeft tot gevolg dat de termijn om beroep in te stellen geen aanvang neemt, cfr art. 35 van dit decreet.

Wilt u er dan ook voor zorgen dat de volgende tekst eveneens opgenomen wordt bij de informatie betreffende de beroepsmogelijkheden:

REKENINGNUMMER VAN DE PROVINCIE INZAKE DE BEROEPSDOSSIERVERGOEDING
- Rekeningnr. 091-0106007-15 of IBAN: BE83 0910 1060 0715 BIC: GKCCBEBB
- Provincie Vlaams Brabant, diverse ontvangsten, Provincieplein 1 te 3010 Leuven
- Verplichte mededeling: "IST-RO-BB-naam gemeente aanvraag + naam beroepsindiener".

vlaamsbrabant/ruimtelijkeordening

In het kader van de vervulling van onze taak van openbaar belang nemen wij uw relevante persoonlijke gegevens op in onze bestanden. U kan deze inzien en verbeteren conform de Wet Verwerking Persoonsgegevens van 8 december 1992

2. Attesteren van de aanplakking van de bekendmaking van een vergunning

Bij rondzendbrief_VLBR_RO_2010_01 van 14 april 2010 werd reeds gewezen op het belang van de attestering van de aanplakking van de bekendmaking van een vergunning. De termijn van 30 dagen waarbinnen een beroep kan ingesteld worden, neemt immers een aanvang dag één na de aanplakking.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt met betrekking tot de bekendmaking van een uitdrukkelijke vergunning, onder meer wat volgt:

> *"... 4.7.19. § 2. Een mededeling die te kennen geeft dat de vergunning is verleend, wordt door de aanvrager gedurende een periode van dertig dagen aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft. De aanvrager brengt de gemeente onmiddellijk op de hoogte van de startdatum van de aanplakking.*
> *[...]*
> *De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde waakt erover dat tot aanplakking wordt overgegaan binnen een termijn van tien dagen te rekenen vanaf de datum van de ontvangst van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen.*
>
> *De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde levert op eenvoudig verzoek van elke belanghebbende, vermeld in artikel 4.7.21, §2, een gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking af."*
>
> *"... 4.7.23. §4. Een mededeling die te kennen geeft dat de vergunning is verleend, wordt door de aanvrager gedurende een periode van dertig dagen aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft. De aanvrager brengt de gemeente onmiddellijk op de hoogte van de startdatum van de aanplakking.*
> *[...].*
> *De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde waakt erover dat tot aanplakking wordt overgegaan binnen een termijn van tien dagen te rekenen vanaf de datum van de ontvangst van de uitdrukkelijke beslissing of van de kennisgeving van de stilzwijgende beslissing.*
>
> *De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde levert op eenvoudig verzoek van elke belanghebbende, vermeld in artikel 4.7.21, §2, een gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking af."*

Er wordt vastgesteld dat in de praktijk een aantal gemeenten geen daadwerkelijke controle uitoefenen op het al dan niet aanplakken van de bekendmaking. Vaak wordt de aanplakking louter geattesteerd op basis van een verklaring op eer die door de aanvrager wordt opgesteld om aan te tonen dat deze effectief de aanplakking uitvoerde. Even vaak zelfs wordt geen attest opgesteld maar gewoon een kopie van de verklaring op eer aan het dossier toegevoegd.

De bekendmaking is van groot belang voor het bepalen van de beroepstermijn. De rechtsleer stelt dat voor de bepaling van de aanvang van de beroepstermijn, eerst dient te worden nagegaan of het om een beslissing gaat die aan de verzoeker moet worden betekend. In dit geval kan de beroepstermijn enkel een aanvang nemen door de formele individuele kennisgeving ervan aan de verzoeker. Indien dit zo is, moet daarna worden nagegaan of het om een besluit gaat dat bekendgemaakt moest worden. De beroepstermijn vangt dan aan bij de bekendmaking ervan.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet in een verplichte bekendmaking ten aanzien van derden door aanplakking, waardoor een wettelijk vermoeden van kennisneming van dergelijke beslissing ontstaat. Een zodanige bekendmaking doet de beroepstermijn ingaan.

Aangezien de verplichting tot bekendmaking bij de gemeente berust, is het ook aan de gemeente om het bewijs te leveren dat aan deze verplichting is voldaan. Het feit dat in de codex voorzien wordt dat *de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde er over waakt dat tot aanplakking wordt overgegaan*, vereist in eerste instantie een actieve daad van het bestuur en impliceert dat de gemeentesecretaris ter plaatse nagaat of laat nagaan dat de vereiste aanplakking effectief plaatsvindt. Bij het manifest stilzitten of onvolkomen uitvoeren van deze decretale taak dient men zich bewust te zijn van het feit dat er een fout wordt begaan waarvoor de aansprakelijkheid van de overheid kan ingeroepen worden.
(BAERT, J. en DEBERSAQUES, G., *Raad van State afdeling administratie; 2. ontvankelijkheid*, Die Keure, Brugge, 1996, nr. 436, 442 en 446)
(MAST, A, DUJARDIN, J., VAN DAMME, M. en VANDE LANOTTE, J., *Overzicht van het Belgisch administratief recht*, Kluwer, Mechelen, 2009, nr. 943-944.)

Niet alleen voor een derde (beroeper) maar ook voor een aanvrager is het correct attesteren van belang. Art. 4.7.19 §3 van de Codex bepaalt dat van een vergunning mag gebruik worden gemaakt als de aanvrager niet binnen vijfendertig dagen, te rekenen vanaf de dag van aanplakking, op de hoogte werd gebracht van de instelling van een administratief beroep. Art. 4.7.23 §5 stelt dat van een vergunning afgegeven door de deputatie mag worden gebruik gemaakt vanaf de zesendertigste dag na de dag van de aanplakking.

Een aanvrager, die zijn verklaring op eer inzake de bekendmaking van zijn vergunning, tijdig heeft verstuurd en dertig dagen lang correct heeft aangeplakt, mag toch verwachten, dat wanneer hij de werken enkele maanden later start, zijn vergunning niet meer kan aangevochten worden.

Uit voorgaande blijkt overduidelijk het belang dat lokale besturen dienen te hechten aan een daadwerkelijke controle op de naleving van de aanplakkingsverplichting en de correcte informatieverstrekking hieromtrent, niet alleen ten aanzien van derden maar ook ten aanzien van de aanvrager van de vergunning zelf, die zich nauwgezet aan de bekendmakingsmodaliteiten heeft gehouden.

Hoogachtend,
namens de deputatie

Marc COLLIER
provinciegriffier

Lodewijk DE WITTE
provinciegouverneur

Bijlage 2: Attest van aanplakking o.b.v. verklaring op eer

gemeente nazareth

Nr. dossier gemeente : 73/2014

Attest van aanplakking van de bekendmaking van een stedenbouwkundige vergunning

(art. 4.7.19 § 2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening)

De gemeentesecretaris,

bevestigt dat de beslissing van het College van burgemeester en schepenen in zitting van **28 juli 2014** over de stedenbouwkundige aanvraag van:

[redacted] **9810 Nazareth**

om op het perceel gelegen [redacted]

kadastraal bekend onder [redacted]

volgende werken uit te voeren: **het bouwen van een veranda**

vanaf **31 juli 2014** werd aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft (zie verklaring op eer).

Nazareth, 4 september 2014

Patricia Dhondt
gemeentesecretaris

GEMEENTEBESTUUR NAZARETH - PROV. OOST-VL. -

Bijlage 3: Attest van aanplakking met foto's

gemeente nazareth

Nr. dossier gemeente : 73/2014

ATTEST VAN AANPLAKKING
STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING

(art. 4.7.23 § 4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening)

De gemeentesecretaris,

bevestigt dat de beslissing van de deputatie in zitting van **18 december 2014** over de stedenbouwkundige aanvraag van:

[redacted]

om op het perceel gelegen [redacted]

kadastraal bekend onder [redacted]

volgende werken uit te voeren: **het bouwen van een veranda**

vanaf **9 januari 2015** werd aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft.

Vastgesteld op: 12 januari 2015

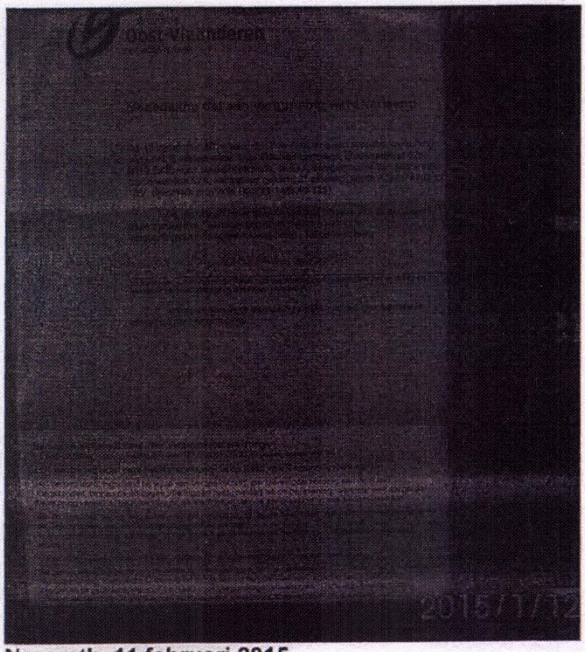

Nazareth, 11 februari 2015

Patricia Dhondt
gemeentesecretaris

GEMEENTEBESTUUR NAZARETH
PROV. OOST-VL.

Foto nr. 1

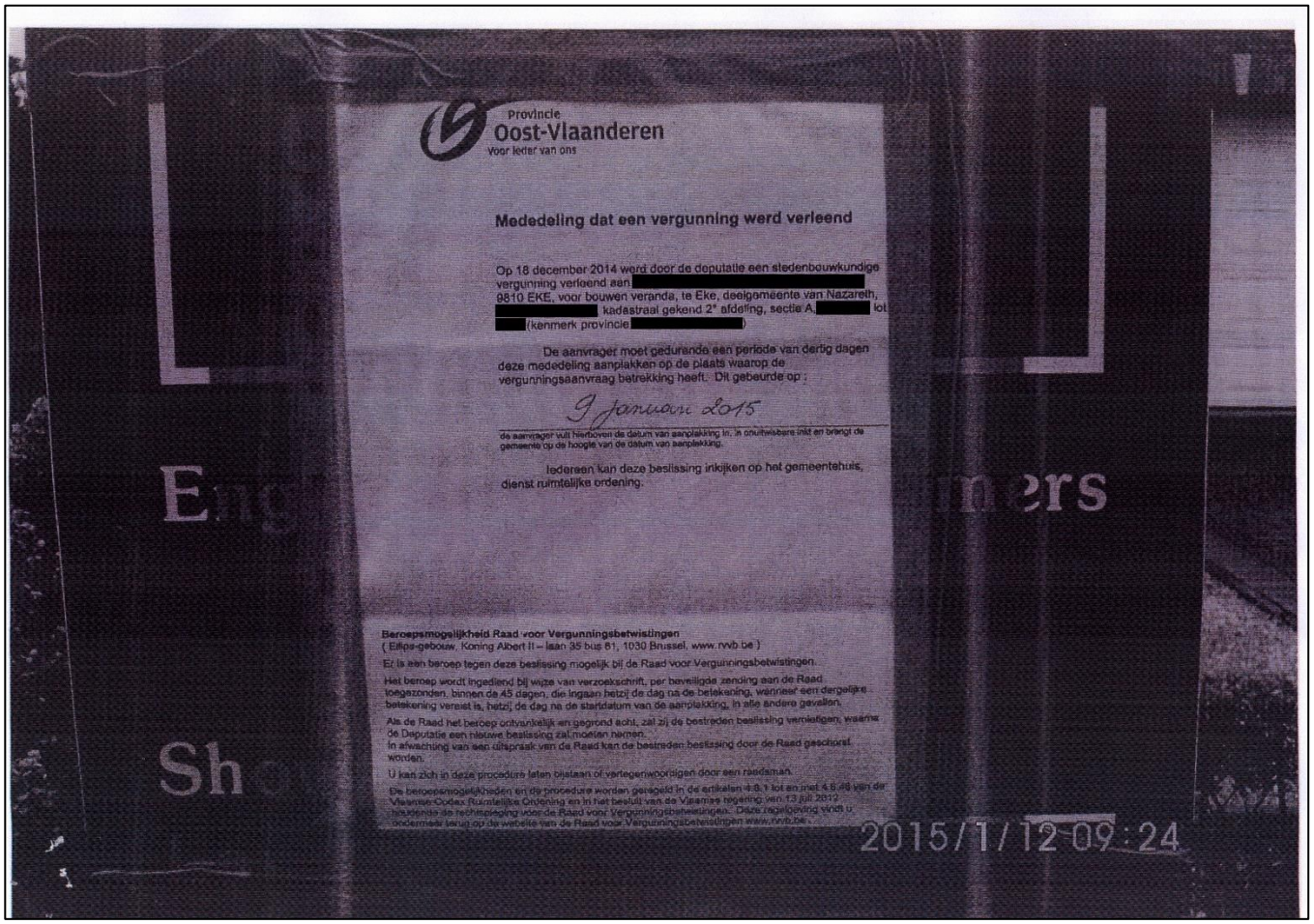

Provincie
Oost-Vlaanderen
Voor ieder van ons

Mededeling dat een vergunning werd verleend

Op 18 december 2014 werd door de deputatie een stedenbouwkundige vergunning verleend aan [redacted] 9810 EKE, voor bouwen veranda, te Eke, deelgemeente van Nazareth, [redacted] kadastraal gekend 2e afdeling, sectie A [redacted] lot [redacted] (kenmerk provincie [redacted])

De aanvrager moet gedurende een periode van dertig dagen deze mededeling aanplakken op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft. Dit gebeurde op :

9 januari 2015

de aanvrager vult hierboven de datum van aanplakking in, in onuitwisbare inkt en brengt de gemeente op de hoogte van de datum van aanplakking.

Iedereen kan deze beslissing inkijken op het gemeentehuis, dienst ruimtelijke ordening.

Beroepsmogelijkheid Raad voor Vergunningsbetwistingen
(Ellips-gebouw, Koning Albert II – laan 35 bus 61, 1030 Brussel, www.rvvb.be)

Er is een beroep tegen deze beslissing mogelijk bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Het beroep wordt ingediend bij wijze van verzoekschrift, per beveiligde zending aan de Raad toegezonden, binnen de 45 dagen, die ingaan hetzij de dag na de betekening, wanneer een dergelijke betekening vereist is, hetzij de dag na de startdatum van de aanplakking, in alle andere gevallen.

Als de Raad het beroep ontvankelijk en gegrond acht, zal zij de bestreden beslissing vernietigen, waarna de Deputatie een nieuwe beslissing zal moeten nemen.
In afwachting van een uitspraak van de Raad kan de bestreden beslissing door de Raad geschorst worden.

U kan zich in deze procedure laten bijstaan of vertegenwoordigen door een raadsman.

De beroepsmogelijkheden en de procedure worden geregeld in de artikelen 4.8.1 tot en met 4.8.48 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en in het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2012 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Deze regelgeving vindt u ondermeer terug op de website van de Raad voor Vergunningsbetwistingen www.rvvb.be

2015/1/12 09:24

Foto nr. 2

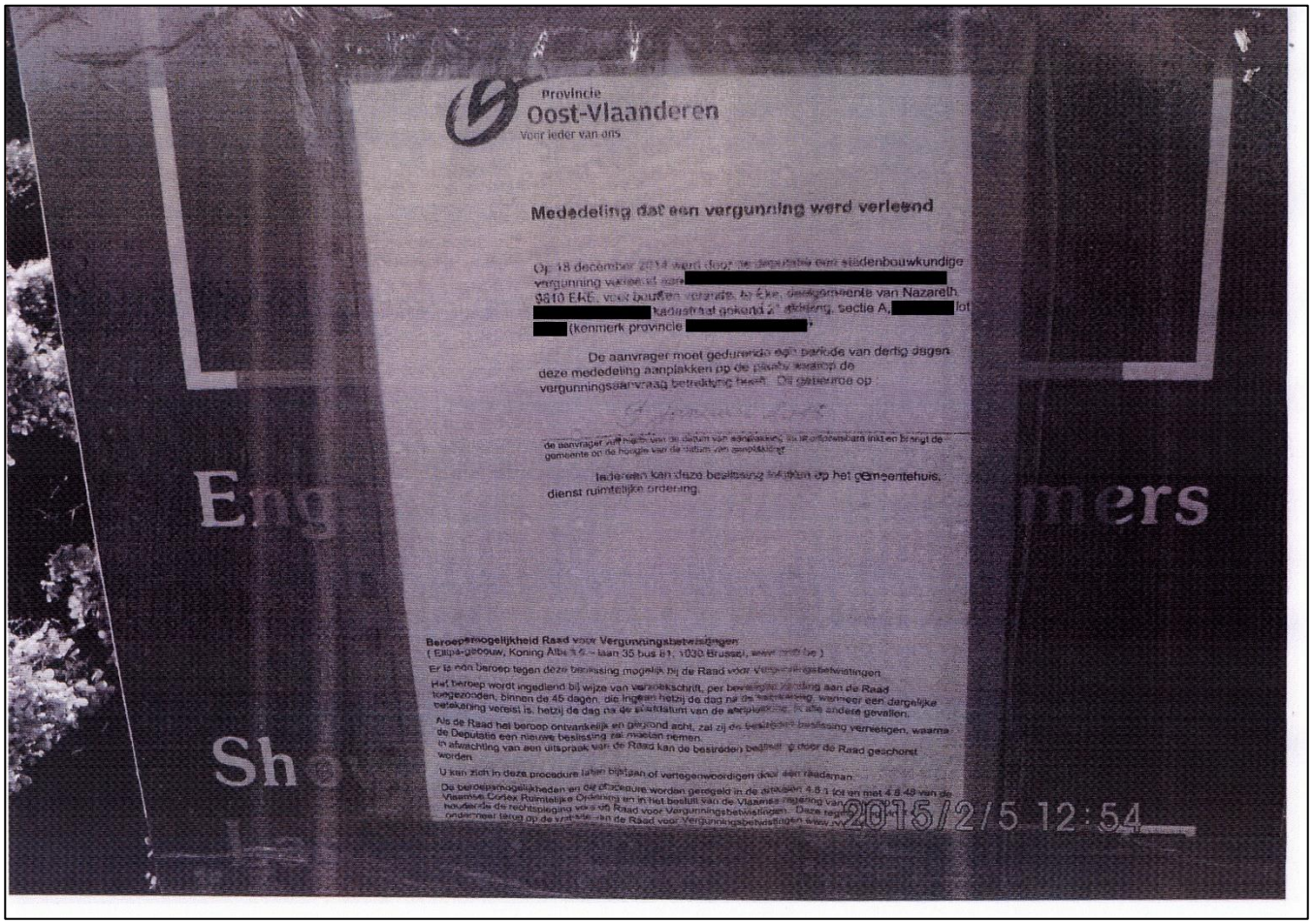
Provincie
Oost-Vlaanderen
Voor ieder van ons
Mededeling dat een vergunning werd verleend
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
De aanvrager moet gedurende een periode van dertig dagen deze mededeling aanplakken op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft.
Iedereen kan deze beslissing inkijken op het gemeentehuis, dienst ruimtelijke ordening.
Beroepsmogelijkheid Raad voor Vergunningsbetwistingen
Er is een beroep tegen deze beslissing mogelijk bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.
Als de Raad het beroep ontvankelijk en gegrond acht, zal zij de bestreden beslissing vernietigen, waarna de Deputatie een nieuwe beslissing zal moeten nemen.
U kan zich in deze procedure laten bijstaan of vertegenwoordigen door een raadsman.
2015/2/5 12:54